

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva 6
— Telefon števil 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Iskratni oddelci: Ljubljana, Seles-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 1. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zedinjene države, Anglija in Kanada

Povsem nenadno so prišle vesti o razgovorih med Zedinjenimi državami ter Veliko Britanijo, katerih predmet so nekakšne transakcije glede kolonialnih angleških posesti na ameriških tleh. Kaj naj te transakcije vsebujejo, o tem smo doslej izvedeli le malo konkretnega od poučenih strani, zato pa je bilo tem več ugibanj v krogih, ki ne premorejo povsem zanesljivih informacij.

Predsednik Roosevelt se je sicer tudi sam izjavil o tem, saj so prav njegove besede največ pripomogle, da so se poročila razširila po svetu, toda njegova izjava ne govori o nikakih teritorialnih spremembah. Roosevelt je govoril le o pripravljajočih se novih pogajanjih med Veliko Britanijo in Zedinjenimi državami ter o tem, da se bodo pogajanja nanašala na odstopitev nekaterih angleških pomorskih in zrakoplovnih oporišč, ki so potrebna za obrambo Panamskega prekopa. Samo to je do sedaj avtentično in pa angleška izjava, da so takšna pogajanja zares mogoča, a da pri njih nikakor ne bo šlo morda za zamenjavo britanskih teritorijev v kolonijah za one rušilce, ki jih Anglija želi dobiti od Amerike.

Predvsem moramo zaradi razumevanja teh napovedi opozoriti na razliko med vojnimi oporišči ter teritorialnimi odstopitvami ali spremembami. Amerika bi mogla dobiti letalska in pomorska oporišča na britanskih otokih v bližini ameriške obale, ne da bi bile s tem zvezane kakršne koli teritorialne spremembe. Letalska in pomorska oporišča na tujih ozemljih, to je sploh najmodernejša formula, ki so se je začeli posluževati v mednarodnopolitični sodobnosti. Toda pristaviti je treba, da se je dosedaj uporabljala največ tamkaj, kjer je močna sosednja država od manjše države neke vojaške koncesije na njenem ozemlju, a je želela olajšati to transakcijo s tem, da je vzela za osnovo bolj blago zvenčo obliko. Takšne so bile na primer osnove začetne sovjetske ekspanzije v Baltiku.

V prejšnjih dobah so si velike kolonialne sile izbrale oporišča na izvenevropskih ozemljih, zlasti ob morju, tamkajšnje države pa so jim jih »odstopile«, ker se niso mogle učinkovito braniti. Primerov, da bi si jih dve enako močni veliki sili tako rekoč »posodili« — tudi ta termin se je v zadnjih dneh že začel uporabljati — pozna svetovna zgodovina le zelo malo. Na kaj bi mogli v tem pogledu konkretno misliti v britansko ameriških pogajanjih, je še preveč zavito v temo.

Ni potem čudno, ako je svetovna politična javnost vsebinsko pogajanje vzela kar zelo konkretno, v bolj prijemljivi obliki; smatra se, da gre vendarle dejansko za odstopitev nekaterih kolonij v korist Amerike. Razna imena so se pri tem že imenovala, seveda imena otokov, zakaj otoki so ono, kar bi bilo Ameriki najbolj potrebno. Na celini v Srednji Ameriki imajo tudi Američani posest, južnoameriška Gvajana leži od rok, a za obrambo Panamskega prekopa, ki ga je Roosevelt posebej omenil, so potrebni po vojaškem mnenju predvsem otoki, ki se vlečejo v njih od Floride do Venezuele. Te dni najpogosteje imenujejo otok Trinidad, ki ima to veliko prednost, da leži ob vzhodu v Karibsko morje, hkrati pa neposredno ob venezuelski obali in je najbolj prti jugu pomaknjena postojanka otoške Srednje Amerike. V isti otoški seriji je še več britanskih otokov, ki bi odlično služili kot zid, ki bi branil dostop do Paname po morskih poteh. Toda vmes med britanskimi ležijo tudi nekateri dokaj veliki francoski otoki, zlasti Martinique in Guadeloupe; o njihovi bodoči usodi je bilo zadnje tedne ponovno govora.

Predsednik Roosevelt pa je napovedal tudi pogajanja s kanadsko vlado glede obrambe zapadne poloble. Do teh pogajanj je med tem že prišlo, ko sta se sestala šefa obeh vlad Roosevelt in Mackenzie King. Brez dvoma sta hoteli obe vladi zagotoviti že sedaj vse potrebno, da ne bi kanadska tla v kakršni koli obliki postala izhodišče zunanega sovražnika za morebitni pristop na ameriško celino ali vrata v zapadno poloblo. V zvezi s tem se je kot osnova za pomorska in letalska oporišča v obrambo ameriške celine ponovno imenovalo otočje Nove Fundlandije, ki ima izredno važno lego pred velikim ustjem plovne reke sv. Lovrenca, a še bolj kot najvažnejši in prvi otok na značni poti iz Evrope v Ameriko. Toda ta otoška dežela ne spada h Kanadi, marveč je vključena neposredno Angliji, zanjo potem takem ni kompetentna kanadska vlada.

Sedaj pa nam je že znan rezultat sestanka med Rooseveltom in Mackenzie Kingom. Lahko rečemo, da daleč presega vsa pričakovanja, kajti Zedinjene države in Kanada so se sporazumele o ustanovitvi skupnega obrambnega odbora, ki naj izdela vse načrte o skupni obrambi zapadne poloble. Pomen tega sporazuma, ki je že sam

V Crajovi in Turn Severinu

Rumunska pogajanja z Bolgari povoljno napredujejo, ona z Madžari pa so v kratkem zastoju in se bodo nadaljevala najbrž danes — Pripravlja se bolgarsko-rumunska prijateljska pogodba

Bukarešta, 20. avg. p. Rumunski tisk obširno poroča o pogajanjih z Bolgari v Crajovi. Vsi listi so si edini v tem, da se pogajanja razvijajo v prijateljskem duhu. Obe delegaciji sta imeli danes dopolne novo plenarno sejo. Poučeni krogi zatrjujejo, da je že v najkrajšem času prikovati uspešnega zaključka teh pogajanj. V zvezi s tem pa tudi že napovedujejo, da bo med Bolgarijo in Rumunijo sklenjena pogodba o nenapadanju in vzajemni pomoči ter brzkone še pakt o trajnem prijateljstvu.

Bolgarski tisk prav tako posveča mnogo prostora pogajanjem v Crajovi. Pri tem listi beležijo, da je rumunska vlada ukrenila že vse potrebno za evakuacijo Rumunov iz krajev, ki pridejo pod bolgarsko oblast.

Iz Turn Severina poročajo, da se bodo pogajanja z Madžari nadaljevala v sredo. Šef madžarske delegacije poslanik Hory je odpoval sinoci v Budimpešto, ostali člani madžarske delegacije pa so ostali v Turn Severinu. Tudi nekaj rumunskih delegatov se je pripeljalo v Bukarešto, kjer se posvetujejo z odgovornimi državniki o nadaljnjih pogajanjih.

Rumunski poučeni krogi pravijo, da so madžarske zahteve zelo pretirane. Morda bodo madžari na osnovi rumunskih protipredlogov spoznali, da so šli predaleč, in bodo svoje zahteve zmanjšali. V drugem primeru bo težko doseči primeren in sprejemljiv sporazum.

Bukarešta, 20. avg. AA. (DNB). Rumunska in bolgarska delegacija sta se večeraj popoldne sestali v Crajovi na prvo sejo. Pred tem se je vršil dve uri trajajoč razgovor med predsednikoma obeh delegacij.

V poučenih krogih trde, da potekajo pogajanja v prijateljskem duhu in da so že dozorela do diskusije o posameznih vprašanjih. Danes v terek se bodo pogajanja nadaljevala. Uradno poročilo bo izšlo šele po končanih razgovorih.

Rumunska oblastva so že vse ukrenila v zvezi s pričakovano prepustitvijo južne Dobruđe. Večina vojske se je že umaknila v severnejše kraje Dobruđe, ostalo je samo orožništvo in obmejne čete, da pazijo na red.

Turn Severin, 20. avg. AA. (Stefani). Seja madžarskega in rumunskega zastopstva je trajala od 20.30 do polnoči. Po končani seji je izšlo tole poročilo:

Madžarska in rumunska delegacija sta imeli danes dve seji. Šef rumunske delegacije minister Valer Pop je na sedaj orisal stališče rumunske vlade, minister Hory, šef madžarskega zastopstva, je pa podal svoje pripombe. Oba delgata sta se nato zedinila, da bosta poročala svojima vladama, člani delegacij bodo pa še nadalje ostali v Turn Severinu. Dan prihodnjega sestanka se bo pozneje določil.

Nemške informacije

Crajova, 20. avg. AA. (DNB) Rumunsko-bolgarska pogajanja, ki so se snoči začela, so se danes nadaljevala. Sefa obeh delegacij sta imela določeno konferenco z gospodarskimi in vojaškimi strokovnjaki. Danes popoldne sta se sestali obeh delegacij na skupno plenarno sejo. Poučeni krogi trdijo, da bo politična pogodba med obema državama, ki se v glavnem tiče odstopa južne Dobruđe Bolgariji ter izmenjave prebivalstva, še danes ali jutri sklenjena. Naslednje dni bodo razpravljali o tehničnih vprašanjih in bodo podpisali naknadni protokol. Na ta način bodo pogajanja v Crajovi trajala še teden dni. Ni pa še bil sprejet sklep o dnevu, ko bodo Rumuni izpraznili Dobružo, da jo bodo nato zasedle bolgarske čete.

Sofija, 20. avgusta. AA. (DNB) Jutranji listi se obširno bavijo z bolgarsko-rumunskimi pogajanjih, ki so se začela v Crajovi. Listi poudarjajo v svojih poročilih, da dovoljujejo prisrčni sprejem bolgarske delegacije od strani Rumunov, kakor tudi dve kratki seji prvega dne vtis, da poteka konferenca v ozračju prijateljstva in razumevanja. To potrjujejo tudi govora obeh šefov delegacij ob otvoritvi konference. Tako je bolgarski delegat minister Pomenov izjavil, da so Bolgari prišli, da bi ustvarili trajno prijateljstvo med obema narodoma. List »Utro« piše, da se bolgarski politiki nadejajo, da se bodo pogajanja zaključila z ugodnimi rezultati.

po sebi velik glede na neposredne obrambne interese vsega ameriškega kontinenta, pa je glede na sedanjo vojno predvsem v tem, da so ga sklenile Zedinjene države, ki so izven vojne, s Kanado kot britanskim dominionom, ki je v vojni. Gotovo je ta sporazum — kakor tudi razgovore z Anglijo glede odstopa nekaterih oporišč — rodila v prvi vrsti želja Amerike, da si zagotovi obrambo pred napadi bodisi čez Atlantski ocean, bodisi čez Tih ocean. Posredno pa pomeni že sama ta želja Amerike uspeh angleških prizadevanj za odvrnitev Amerike od politike stroge izolacionizma, ki se prav glede na razvoj sedanje vojne zdi Američanom iz dneva v dan bolj nemogoča in za ameriške interese celo škodljiva. Zlasti zgornjevo je ta ameriški preokret podčrtal pred dnevi Rooseveltov protikandidat pri predsedniških volitvah,

Madžarske zahteve

Budimpešta, 20. avg. s. (Reuter). Vodja madžarske delegacije za pogajanja z Rumunijo poslanik Hory je sinoči odpoval iz Turn Severina v Budimpešto.

V madžarskih uradnih krogih označujejo rumunski protipredlog, ki predvideva odstopitev samo 4 okrožij v Transilvaniji, kot popolnoma nezadovoljiv. Po Reuterjevih informacijah zahtevajo Madžari od Rumunije odstopitev 14 okrožij.

★

Mussolini pri bolgarskih vojnih akademikih

Rim, 20. avg. AA. (Stefani). Predsednik vlade Mussolini je v navzočnosti državne-

ga podtalinika za letalstvo sprejel 20 bolgarskih gojencev vojaške akademije, ki so zdaj v Caserti kot slušatelji tečaja tamkajšnje letalske akademije. V njihovem spremstvu je bil tudi bolgarski poslanik v Rimu, vojaški ataše ter njihov komandant. Mussolini je naslovil več prijaznih besed oficirjem, dijakom in njihovi domovini.

Bolgarska kmetijska štiriletka

Sofija, 20. avgusta. AA. (DNB). Vrhovni gospodarski svet v kmetijskem ministru se je sestel danes pod predsedstvom kmetijskega ministra Bagrianova. Na zasedanju bodo razpravljali v glavnem o štiri-letnem načrtu za pospeševanje bolgarskega kmetijstva. Po izjavi kmetijskega

ministra bo ta načrt izrednega pomena za nadaljni razvoj kmetijstva. Konferenca bo trajala približno 10 dni in bodo na njej razpravljali o več kot 100 različnih predlogih.

Nadomestilo za besarabsko žitnico v Rumuniji

Bukarešta, 20. avgusta. AA. (DNB.) Kmetijsko ministru je izdelalo načrt, po katerem naj bi se nadomestila gospodarska škoda, ki je nastala v kmetijstvu zaradi priključitve Besarabije in severne Bukovine Sovjetski Rusiji. S pšenico posejana površina se bo povečala od 1.8 na 2.5 milijona ha. Koruzo bodo posejali na štirih milijonih hektarjev zemlje. Prav tako bodo začeli pospeševati kulturo oljčnic.

SOMALIJA V ITALIJANSKI POSESTI

Italijanske čete so v ponedeljek popoldne zavzele glavno mesto britanske Somalije ter postale gospodar cele dežele

Rim, 20. avg. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo dav 73. službeno vojno poročilo, v katerem pravi:

Naše čete so večeraj popoldne strle pomajoci odpor zadnjih straž sovražnika ter so zavzele Berbero, glavno mesto britanske Somalije. Angleži so pred begom na ladje zažgali del mesta. Četa velblodniškega zbora, ki je bila dobro oborožena in opremljena, se je javila našemu poveljstvu v Hargeisi, kjer se je predala in izročila orožje.

V Gallabatu je naš bataljon nenadno napadel in pregazil formacije sovražnika. Pri tem je bilo več ljudi ujetih in zaplenjenega mnogo orožja in živine.

Pri sovražnih letalskih napadnih na Negell, Magdišu, Bardije, Merko in Dženele ni bilo ne žrtve, ne večje škode. V severni Afriki je sovražnik bombardiral bolnišnico v Derni. Nekd bolnik je bil ubit, nadaljnjih 22 je bilo ranjenih.

Neznana podmornica je zadelo ob našo minko zaporo okrog Dodekaneškega otočja. Velik madež nafte na kraju, kjer je nastala eksplozija, kaže, da se je ladja potopila.

Rim, 20. avg. i. (Stefani). Posebni dopisnik agencije Stefani javlja, da so danes zjutraj močne formacije italijanskih bombnikov v spremstvu lovskih letal ponovno napadle angleške vojaške objekte na otoku Malti.

Poročilo angleškega generalnega štaba

Katro, 20. avg. AA. (Reuter) Dohašnje uradno poročilo britanskega generalnega štaba pravi:

Včeraj so britanski bombniki izvršili napad na Derno. Istočasno je bilo bombardirano tudi taborišče in skladišče bencina v Bilbi kakor tudi letališče, ki je tam v bližini. Letalske enote Velike Britanije so uspešno zaščitile izpraznitev britanske Somalije.

Važna vloga italijanskega letalstva

Nekje v Italiji, 20. avgusta. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Poseben delež pri italijanski zmagi v Somaliji imajo italijanske letalske sile. Oglejniški poleti italijanskega letalstva so v veliki meri pomagali, da je vrhovno poveljstvo do podrobnosti zvedelo za obrambni sistem, ki ga je sovražnik uredil na vsem ozemlju Somalije. Bombniški oddelki so razvili ogromno delovanje navzlic velikemu številu britanskih protiletalskih baterij. Bombniki so sodelovali v najtežjem stiku s kopenskimi četami in s njihovimi ofenzivami ter so napadli in bombardirali z majhne višine sovražnika, ki je bežal, in mu povzročili pri tem teške izgube. Bombniki so razen tega vrgli mnogo bomb in uničili več sovražnikovih letališč ter uničili angleška letala, ki so bila na tleh. Po drugi strani pa so lovski letala gospodarila pri vseh teh operacijah nad

sovražnimi in jim preprečila da bi posredovali v akciji ali pa ščitila britanske bombnike. Naša lovška letala so se v vseh teh bojih pokazala kot premočna nad sovražnikom. Mnogo ton eksploziva je bilo vrženega z majhne višine na ladje in čete, ki so čakale, da bi se vkrcale. Končno so bombniki prisilili Angleže, da so pustili velike količine vojnega materiala in živeža.

Mussolinijeve čestitke

Rim, 20. avg. br. (Stefani) Min. predsednik Mussolini je poslal abesinskemu podkralju vojvodi Aosti brzojavko, v kateri mu izraza svoje čestitke in pohvalo ter zahvalo vsega italijanskega naroda za zmago, ki je bila dosežena v britanski Somaliji. Mussolini izraza posebno zahvalo generalu Nasiju, ki je vodil vse operacije v tej ofenzivi, končani z zasedbo vsega britanskega somaljskega protektorata. Mussolini poudarja v svoji brzojavki, da so se italijanske čete v teh borbah izkazale za veliko vztrajnostjo in hrabrostjo. Dokazale so, da se lahko italijanski narod napoti novim ciljem nasproti.

Kako so se razvijale operacije

Rim, 20. avg. AA. (DNB) O zavzetju britanske Somalije so se zvedele naslednje podrobnosti:

Severna kolona italijanskih čet je prestopila mejo 5. avgusta, 8. avgusta pa je prispela do Zeile. V centru je druga kolona 9. avgusta zavzela Hargeiso, ki je 70 km daleč od meje. Tretja kolona je napadla Adeuino, kamor je navzlic terenskim težkočam prispela 10. avgusta, čeprav je morala prehoditi 90 km dolgo pot skozi strahotno puščavo. Italijanska glavna sila je bila v centru. Ta je 11. avgusta stopila v stik z glavnimi silami angleških čet, ki so štejele okrog 15.000 vojakov. Po 6 dnevni težkih pohodih in navzlic težavnim preskrbi so italijanske čete napadle spočitega sovražnika, ki se je branil na odlično zgrajenih utrdbah. Na bojišču med Hargeišo in Adeuinom, čigar širina znaša 70 km, je imel sovražnik svoje obrambne črte na postojankah, ki se dvigajo do 150 m nad bližnjim terenom. Italijanske čete so bile sestavljene iz narodnih oddelkov kakor tudi iz precejšnjega števila domačinskih čet ter oddelkov črnih srajc, katere so rekrutirali iz vrst delavcev v italijanski Vzhodni Afriki.

Odmevi ameriškega pakta

Japonci tolmačijo ameriško-kanadsko pogodbo kot prvi korak za vstop Zedinjenih držav v vojno

Tokio, 20. avgusta. br. (CBC). V japonski javnosti je ameriško-kanadski sporazum o vzajemni obrambi severne Amerike napravil najgloblji vtis. Še večje pozornost je zbudilo dejstvo, da je Roosevelt še pred povratkom v Washington telefonsko odredil ministru za narodno obrambo, naj takoj določijo svoje zastopnike in stalnem odboru, kakor ga določa omenjeni sporazum, in naj v vsej naglici pospešijo priprave za poslovanje tega odbora.

Tokio, 20. avgusta. i. (Stefani). Japonski tisk se v svojih zunanje-političnih pregledih danes največ bavi s sklenitvijo vojaške pogodbe med Zedinjenimi državami in Kanado. Splošno sodijo komentari japonskega tiska, da pomeni ta dogovor prvi korak Zedinjenih držav k vojaški intervenciji v sedanji vojni in da dokazuje veliko bojazn v Washingtonu glede nadaljnje usode Velike Britanije.

Tokio, 20. avgusta. j. (Domej). Obrambna pogodba, ki so jo sklenile Kanada in Zedinjene države, predstavlja osrednjo točko zanimanja današnjih japonskih listov. List »Asahi« je mnenja, da so Zedinjene države s to pogodbo prvič prišle v direktni dotik s sedanjo vojno. Ako bi se pripetilo, nadaljuje list, da bi bila britanska vlada prisiljena iskati zavetje v Kanadi, potlej bo sklenjeni dogovor postal še

Napad na glavne točke se je začel z velikim manevrom, ki je skušal zajeti sovražnikove boke. Od 13. do 16. avgusta so trajale neprestano težke borbe, ker so Angleži držali napadalca pod križnim ognjem. Glavni odpor sovražnika je bil strt 15. avgusta, ko se je začelo postopno prodiranje osrednjih oddelkov italijanskih čet. Po močni topniški pripravi se je 16. avgusta začel splošen napad proti Lafaruku. Dva dni kasneje je bila prebita celotna obrambna črta sovražnika. Številni sovražni oddelki so se vdali. Orožje so najprej odložili oddelki južnoafriških čet.

Italijanski listi o pomenu zmage

Rim, 20. avg. br. (CBS.) Ves italijanski tisk proslavlja zmago v britanski Somaliji. Vsi so si edini v tem, da kontrolira Italija sedaj ves jugozapadno obalo Rdečega morja in ves Adenski zaliv. Italija si je na robu Indijskega oceana sedaj ustvarila pozicijo, s katere bo lahko uspešno prešla v napad proti Adenu, na kar ne bo treba niti dolgo čakati.

V »Giornalu d'Italia« pravi Dr. Gayda, da je zmaga v Somaliji v resnici le prva etapa v zmagovitem afriškem pohodu italijanske vojske. Padec Berbere pomeni le izvojevanje adenskih vrat.

»Popolo di Roma« beleži v zvezi s tem, da je italijanskim podmornicam uspelo prodreti tudi iz Sredozemskega morja na Atlantski ocean in se priključiti nemški pomorski sili, ki je pričela blokirati angleške otčke.

Angleški listi

London, 20. avg. j. (Reuter) Današnji »Times« pravi v svojem komentarju o umiku britanskih čet iz Somalije, da pomeni to dejanje hudo bolesten poraz. List nato razmotriva o smotnosti nadaljnje obrambe Somalije ter naglašja, da se ne sme prezreti, kako važen faktor v vojnem času pomeni prestiž ene in druge v bojnem metu sodelujoče države. Ako bi hoteli to izgubo na prestižu, ki smo jo utrpeli, sedaj opravičevati, pravi »Times«, bi bilo to prav tako nekoristno, kakor če bi si hoteli zakrivati oči pred velikim razočaranjem, ki smo ga doživeli z začasno izgubo Somalije.

Francosko-japonska pogajanja

Vichy, 20. avg. j. (Havas.) Vest, ki so se razširile zadnje dni, češ da so se razbila pogajanja med Francijo in Japonijo zaradi Indokine, ne odgovarjajo resnici. Dosej se je samo zaključila prva faza razgovorov, pri katerih so se med japonskimi in francoskimi strokovnjaki obravnavala nekatera vprašanja tehničnega značaja. Pogajanja, katerih namen je, rešiti celokupni problem francoske Indokine, kakor so ga postavile nove politične razmere, pa še niso zaključena. O posameznih vprašanjih so se pokazala različna nazoranja vlad v Tokiju in Vichyju ter je zato francoska vlada poslala japonski vladi posebno noto, v kateri objasnjuje svoje stališče.

CHURCHILL O POLOŽAJU

Govor v parlamentu - Napoved dolge vojne - Totalna vojna in Angleži - Umik iz Somalije - Pogajanja z Zedinjenimi državami

London, 20. avg. s. (Reuter). Ministrski predsednik Churchill je podal popoldne v spodnji zbornici svoje poročilo o vojaškem in političnem položaju.

Sedanja in zadnja svetovna vojna

Churchill je pričel svoj govor s primerjavo sedanje vojne z vojno v letih 1914 do 1918, čeprav je sedanja vojna, kakor je dejal, prav za prav samo nadaljevanje prejšnje. V prejšnji vojni so udarile armade z ogromnimi količinami jekla druga ob drugo in nastalo je strašno klanje, sedanja vojna pa je drugačna. To je konflikt strategij, tehničnega aparata, znanosti, mehanizacije in morale. V zadnji vojni je Anglija v prvih 12 mescih izgubila 265.000 mož, v sedanji vojni pa znašajo angleške izgube v prvih 12 mescih skupno 92.000 mož na mrtvih, ranjenih, ujetnikih in pogrešanih, vključno civiliste. Veliko število teh žrtev odpade na ujetnike. Če primerjamo žrtve, ki jih je zahtevala sedanja vojna po vsej Evropi, vidimo, da pride za prvih 12 mesecev samo po ena žrtev na pet v istem času l. 1914/15.

V sedanji vojni povzročajo znanstveni in strateški načrti, da se sedaj bore cel narodi z vsem svojim prebivalstvom. Strelski jarki tečejo skozi mesta in vasi. Če gredo v borbo cel narodi, je to Angležem prav. Saj so Angleži bolj enoten narod kakor katerikoli drugi na svetu.

Priloge za dolgo vojno

Priloge se moramo za dolgo vojno, je nadaljeval Churchill, za kampanjo leta 1914-1918. Dve do tri leta niso dolgo doba, niti v našem kratkem življenju, ničesar pa ne pomeni to v zgodovini človeštva. Naše energije v prihodnjih letih pa ne bodo omejene samo na obrambo. Z denarji moramo pripraviti Nemčijo, da lahko tudi udarimo. Pot k zmagi moramo tako dolga, kakor nekateri mislijo, naj pa bo še tako težka ali huda, vzdržali bomo do konca.

Vztrajanje na popolni blokad

Govorec o blokadi Nemcije, je poudaril Churchill, da ima Anglija namen, da ostro blokada vso Nemčijo, Italijo in vso Francijo, kakor tudi vse one države, ki pridejo pod nemško oblast. Tudi Nemci so proglasili blokado angleškega otoka. Nemški cesar je storil isto v svetovni vojni. Ničesar jim ne moremo očitati zaradi tega. Ne moremo pa dovoliti, da bi se pošiljala živila v države, zasedene po nemški vojski, in bi se na ta način podaljševala vojna. V tem oziru so bili podani mnogi predlogi, vsakakor z najboljšimi nagibi. Na žalost jih moramo odkloniti. Nemci sami pravijo, da imajo na podlagi svojega novega gospodarstva dovolj živil na razpolago in da lahko zalagajo svoje prebivalstvo. Ko so nemške čete zasedle Norveško, so bile zaloge živil na Norveškem zadostne za prehrano njenega prebivalstva za eno leto. Tudi vse druge države, ki so zasedene po nemški vojski, so razpolagale z dovolj zalogami in znatno lastno produkcijo živil. Če sedaj na enkrat res nimajo dovolj živil, je to mogoče le zato, ker so jih Nemci zasegli. Treba je tudi poudariti, da je mnogo najvažnejših živil mogoče uporabiti za produkcijo vojnega materialja. Pripravljeni pa smo proučiti, način pomoči po zmagi nad Nemčijo. Po vsem svetu naj bi se nakopile velike rezerve živil, ki bi se takoj poslale sedaj narodom, čim bi bili osvobodjeni nemške okupacije.

O vojaškem položaju

V nadaljnjem govoru je Churchill omenil, da se lahko zgodi, da bo francoska vlada v Vichyju vsak trenutek prisiljena, da stopi v sovražnost z Anglijo. Položaj za Anglijo je sedaj tak, da lahko nemška letala v nekaj minutah iz vseh smeri pridejo s svojih oporišč nad angleško obalo. Če bi kdorkoli kaj takega dejal v začetku maja, bi se bilo zdelo neverjetno. Ničesar pa ne bi verjel, da se v sedanjem položaju ne počutimo samo močnejše, temveč, da smo tudi res močnejši nego tedaj. Angleški narod in imperij se sedaj zavedata velike nevarnosti. Mnogi, ki so prej mislili na mir, mislijo danes samo na nadaljevanje vojne. Anglija se je utrdila ne samo v srcih prebivalstva, temveč tudi v obrambi otoka. V juliju so ogromne količine orožja vseh vrst in municije prišle preko Atlantskega oceana iz Zedinjenih držav. Ne da bi bili pri prevozu izgubljeni sam top. Tudi domače tovarne producirajo več nego kdajkoli prej. Več nego dva milijona vojakov v Angliji je že opremljenih s puškami, tri četrtine izmed njih so že razvrščene v redne formacije. Nikdar prej ni razpolagala Anglija s tako armado. Angleška vojna mornarica je sedaj močnejša nego ob začetku vojne. Kljub temu se je treba zavedati, da stojišmo še pred velikimi nevarnostmi, ki na jim stoji je nasproti tudi mnogi pozitivni momenti. Imamo vso osnovo, da lahko z zaupanjem nadaljujemo vojno, če bo treba tudi sami in več let.

O letalskih napadih

Govorec o dosedanjih letalskih bitkah je dejal Churchill, da se niso dosegle po svojem obsegu najvišje stopenje, temveč je pričakovati še večjih sovražnih napadov. Nemčija bo vedno bolj razvijala svojo letalsko aktivnost. Dosedanji potek bitk je dal usodne rezultate za Anglijo. Število angleških izgub je razmeroma majhno in uspešen sistem popravil omogoča, da pridejo pokvarjena letala čim prej zopet v akcijo. Od oremocij v letalstvu bo odvisna najbrže odločitev v sedanji vojni.

Umik iz Somalije

V naslednjem je prešel Churchill na poročilo o položaju v Afriki in je dejal, da se je ta položaj poslabšal s porazom Francije. Anglija je računala na francosko pomoč v Džibutiju računala tudi na letalska in mornariška oporišča ter na pomoč francoskega brodograja. Ko je bila Francija pre-

gažena, ni bilo nobenega razloga, zakaj ne bi mogle francoska mornarica ter mnoge važne enote francoske vojske v prekomorskih posestih nadaljevati vojno. Da je bila uničena Francija, ni kriv francoski narod, temveč tako zvani možje iz Vichyja.

O evakuaciji Somalije je Churchill dejal, da je bilo že pred začetkom vojne odločeno, da Anglija Somalije ne bo branila. Italijani so poslali potem v boji dve diviziji, ki sta bili prej namenjeni za obrambo proti Džibutiju. Zato je bilo pravilno, da se bile angleške čete skiro nedotaknjene umaknile iz Somalije tako da jih je mogoče uporabiti drugod. Pričakovati je da bo prišlo na Bližnem vzhodu še do mnogo večjih vojaških operacij. Ni mogoče sedaj o tem ugibati ali prerokovati povodati pa je treba, da ima Anglija v vzhodnem Sredozemlju zbrano močno vojsko

Kaj bo po vojni

Churchill je nato omenjal, da je angleška vlada v zadnjem času priznala samostojno češko vlado pod dr. Benešem ter francoski narodni odbor generala de Gaullea, ki se bori za obnovo Francije.

Govorec nato o načrtih za bodočnost, je dejal Churchill, da ne bi bilo modro v sedanjem trenutku, ko je vojna v polnem teku, delati podrobne spekulacije o bodoči obliki Evrope ali o učinkovitih varnostnih ukrepih, ki naj po vojni preprečijo, da bi človeštvo doživelo novo vojno. Preden začnemo graditi novo zgradbo je treba zmagati. Sedaj se nismo na vrhu hriba na svoji poti in še ne moremo videti, kaj nam prinese jutro novega dneva. Neposredna naloga je za enkrat mnogo bolj praktična in enostavna

Odnosaji z Ameriko

V končnem odstavku svojega govora je govoril Churchill o odnosih do Zedinjenih držav. Dejal je, da je angleška vlada, ne da bi bila za to naprošena, obvestila Zedinjene države, da jim je pripravljena dati primerna obrambna oporišča v svojih prekomorskih posestih. Churchill je opozoril, da so bili že prej med Anglijo in Zedinjenimi državami doseženi v manjšem obsegu sporazumi glede uporabe manjših angleških otokov na Tihem oceanu za zaloge goriv za ameriška letala, sedaj pa je predsednik Roosevelt sporočil, da bi že-

lele Zedinjene države dobiti letalska in mornariška oporišča na Novi Fundlandiji in v Zapadni Indiji. N bila izražena želja, da bi Anglija te kolonije prodala. Anglija bo taka oporišča posodila za dobo 99 let. S tem bo ustrezno enako našim interesom kakor ameriškim, prav tako pa interesom naših kolonij. Brez dvoma pomeni ta proces, da se bosta s tem dve veliki angleško govoreči demokraciji, Anglija in Zedinjene države, tesneje združili v svojo skupno in splošno korist.

Zaključni del Churchillovega govora je zbornica posebno toplo pozdravila. Opaženo je bilo, da so poslušali v diplomatski loži govor med drugimi ameriški veleposlanik Kennedy ter vsi trije posebni ameriški vojaški opazovalci v Angliji.

V lordski zbornici

London, 20. avg. s. (Reuter) V zgornji zbornici je slično izjavo o položaju kakor v spodnji zbornici ministrski predsednik Churchill, prečital v imenu vlade lord Corderoot. Glede odnosov med Anglijo in Rusijo je omenil lord Corderoot prizadevanja angleška veleposlanika Crippsa za izboljšanje angleško-ruskega razmerja. Cripps se je zadnje čase ponovno sestal z Molotovom.

Diplomati na seji parlamenta

London, 20. avgusta. AA. (Reuter) Danes popoldne je podal predsednik vlade Winston Churchill v spodnjem domu izjavo o vojnem položaju. Skoro vsi narodni poslanci so bili v dvorani tribune pa so bile natlačene polne. V diplomatski loži je bil o videti veleposlanike Združenih držav, Brazilije, Argentine, Egipte, SSSR, Španije, zraven njih pa odpravnik poslov Saudske Arabije, kakor tudi poslanike Nepala, Bolgarije, Afganistana, Letonske in Jugoslavije, svetnika turškega veleposlanstva in norveškega vojaškega atašaja. Ko je vstopil v dvorano, so poslanci Churchilla pozdravili z dolgotrajnim odobravanjem in plaskanjem. Po Churchillovi izjavi bo na javni seji razprava o njegovih izjavah. Debatu bo verjetno trajala pozno v noč. Prav tako bo imel gornji dom sejo, na kateri bo govoril najbrže lord Halifax.

„Najvažnejši teden v angleški zgodovini“

Angleški tisk napoveduje nov, še večji naval nemškega letalstva in piše o možnosti vpada v severnovzhodno Anglijo

London, 20. avg. br. (CBS) Ves angleški tisk se bavi z materialnimi in moralnimi rezultati velikih letalskih borb nad Anglijo v preteklem tednu. Pri tem listi ne pozabljajo naglasiti, da se bo po presledku, ki je nastal večeraj v teh borbah zaradi slabega vremena, nemška letalska ofenziva nedvomno ta teden nadaljevala in se še zelo ojačila. Današnji »Times« menijo v svojem uvodniku, da bo najbrž prav ta teden eden najvažnejših v zgodovini Velike Britanije. Skoraj ni dvoma, da bodo Nemci sedaj sprožili vse svoje sile, ki so jih v zadnjih tednih koncentrirali za napad na Veliko Britanijo. Mnogo je znakov, ki kažejo, da bodo skušali vstopi v severovzhodno Anglijo. Na vsak način je angleško letalstvo pripravljeno. Tudi če bi se napadi nemških bombnikov podvojili in potrojili, bi Nemci bržkone še ne dosegli odločilnega uspeha.

Angleško vojno poročilo

London, 20. avg. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo sta objavili nocjo komunikne o današnjih letalskih napadih na Anglijo. Komunikne pravi, da je bila zjutraj nemška letalska aktivnost nad Anglijo majhna. Napadeni sta bili dve mestu v Essexu oziroma južnem Walesu. Več hiš je bilo poškodovanih in več oseb ranjenih, med njimi nekaj smrtno. V južnem Walesu je bila bombardirana tudi neka luka, vendar je povzročila škoda majhna. Popoldne so se ponovili močnejši napadi na južnovzhodno Anglijo. Bombardirano je bilo neko mesto, vendar povzročena škoda ni velika. Ob južni obali so nemška letala napadla neko vojaško letališče. Zaradi dobre protiletalske obrambe je le malo napadajočih letal doseglo cilj.

V ponedeljek je bilo zbitih pet nemških letal

London, 20. avgusta. br. (Reuter) Nad veliko Britanijo je bilo večeraj sestreljenih 5 nemških letal. Množestvenih napadov na posamezne kraje ni bilo. Le sem in tja so se nad dežele pojavile posamezne nemška letala, ki so nekaj objektov tudi bombardirala.

Nemci res streljajo čez Kanal

London, 20. avg. s. (Reuter.) Uradno poročajo, da so angleški vojaške oblasti ugotovile, da izvirajo drobci izstrelkov, ki so bili pred dnevi najdeni v južnovzhodni Angliji, od granat daljnostrelnih topov, s katerimi so Nemci obstreljevali obalo z oporišč v severni Franciji.

Angleški poleti nad nemškim ozemljem

London, 20. avg. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo javlja v svojem nocjošnjem komunikneju, da so v pretekli noči angleški bombniki napadli 30 letališč v Nemčiji in v zasedenem ozemlju. Napadene so bile tudi vojne luke v Kletu, bencinske rafinerije v Hannoveru, električna centrala pri Lipskem ter prometne zveze v Poruriju in severozapadni Nemčiji. Pri Bordeauxu so bila napadena bencinska skladišča. Dve angleški letali se nista vrnila s teh poletov. Podnevi so večeraj izvedla angleška letala vrsto izvidniških poletov nad Nizo-

zemske in Severnim morjem. Napadla so postojanke protiletalske obrambe v Amsterdamu in letališče v Vlissingenu. Eno angleško letalo je bilo pri tem izgubljeno

Izgube angleške trgovinske mornarice

London, 20. avg. s. (Reuter.) Admiralteta objavlja podatke o izgubah trgovinske mornarice v tednu od 5. do 11. avgusta. V tem času je bilo potopljenih skupno 9 angleških trgovinskih ladij s skupno 32.237 tonami. Poleg tega je bila potopljena ena 940tonska zavezišča ter dve nevtralni ladij s 6730 tonami. Vse te izgube, znašajo skupno 39.907 ton ladijskega prostora.

Bombniki in lovci

London, 20. avg. br. Kar se tiče nemških letalskih napadov v poslednjih dneh, ugotavljajo današnji listi, da so odpadla od sestreljenih nemških letal po 3 bojna letala na 1 lovsko letalo. Tako je bilo sestreljenih v zadnjem tednu okrog 375 bojnih letal. Po mnenju angleških listov pomeni to zelo veliko izgubo za nemško letalstvo, ker so Nemci gradili v prvi vrsti lovška letala. Bojna letala so tudi vse bolj komplcirano zgrajena ter stanejo mnogo več kakor lovška.

Napadi ob norveški obali

London, 20. avg. br. (Reuter) Admiralteta je danes objavila da so angleški bombniki tipa Scuart v teku večerajšnjega dne v bližini Hangesunda na Norveškem sledili dve sovražni 3000 tonski transportni ladiji ter ju takoj napadli. Ena izmed njih je bila zadeta v polno. Nekoliko bolj proti severu so angleška letala bombardirala tudi tanke bencina, ki so si jih Nemci uredili tik ob obali. Vsa letala so se vrnila s tega napadalnega poleta na svoja oporišča.

Japonci zapuščajo Anglijo

Tokio, 20. avgusta. AA. (Reuter) Japonska vlada bo zaprosila nemško vlado za propust štirih japonskih ladij, ki odvažajo japonske državljane iz Velike Britanije. Kljub nemški totalni blokadi britanskega otočja plovejo tri japonske ladje v Lizbono, in tudi v Liverpool čez bo mogoče, da bi sodelovale pri te evakuaciji. V Liverpool je večeraj prispela japonska ladja »Si-va Maru«, da bi vkrcala 40 japonskih državljanov.

Letalci iz Južne Rodezije

London, 20. avg. AA. (Reuter.) Izve se, da je prispel v neko severovzhodno angleško pristanišče drugi oddelček letalcev iz Južne Rodezije. Letalce je sprejel komisar Londona.

Švedsko-ruska pogajanja

Stockholm, 20. avg. AA. (DNB) V švedskih političnih krogih menijo, da bodo kmalu končana švedsko-sovjetska trgovinska pogajanja v Moskvi. Pričakujejo, da bo nova trgovinska porodba v precejšnji meri ojačila blagovno izmenjavo. Finsko-sovjetska pogajanja se bodo nadaljevala v nekaj dneh, ker je finska delegacija dobila nova navodila od svoje vlade.

„Le deset ljudi ve, kaj se pripravlja proti Angliji“

Italijanski vojaški strokovnjak o dosedanjem poteku letalskih napadov na Veliko Britanijo

Rim, 20. avg. o. Vojni dopisnik Mussolinijevega glasila »Popolo d'Italia« Mario Apelius razpravlja danes v svojem poročilu o veliki letalski bitki, ki se je pričela nad Anglijo 5. t. m. Bitka do 17. avgusta ni bila zaključena, čeprav je nekoliko ponehala. Pomenila pa je na vsak način generalno preizkušnjo, ki je služila nemškemu generalnemu štabu, da je dosegel, kako močan je angleški obrambni sistem. Nemci so vsekarok dognali, da Angleži ne morejo obraniti pred nemškimi letalskimi napadi niti svojih največjih pomorskih oporišč, kakor je Portsmouth, niti svojih velikih letalskih centrov, kakor je Croydon. Tudi znane balonske zapore okrog Londona so se izkazale za nezadostne. Nemške letalske formacije so jih predrle brez velikih izgub. Čeprav so se Angleži še tako hrabro borili, se je pokazalo, da so Nemci nasproti njim v veliki premoči. Nemci so tudi brez nadaljnega uničile močne angleške obrambne naprave, kakor so one okrog Dovra. Končno angleška vojna mornarica ni mogla ničesar ukreniti proti nemškemu letalstvu. Se najmanj ji je uspelo učinkovito braniti svoja oporišča ob obali.

Iz vsega tega lahko nemški generalni štab sklepa, kolikšna je nemška premoč in s kolikimi silami bo lahko dosegel popolno zmago. Osnovi velesili imata svoj načrt, ki pa je seveda še tajen. Morda le 10 ljudi ve, kaj Nemčija in Italija v borbi proti Angliji prav za prav pripravljata.

Nemška vojna poročila

Berlin, 20. avg. AA. (DNB) Več manjših nemških letalskih enot napada od večeraj popoldne razne vojaške objekte v srednji in južni Angliji. Nemška letala so z vidnim uspehom bombardirala posamezna letališča. Nadalje so bombardirala velika skladišča tekočega goriva, posebno uspešno pa železniške naprave. Ugotovljeno je, da so morali Angleži zaradi tega ustaviti promet na nekaterih progah. Z uspešnim zadetkom je bilo razbito veliko skladišče goriva v Stanglowu. Iz stavbe so se dvignili visoki plameni, ki jih je bilo mogoče opazovati tudi iz velike daljave.

Berlin, 20. avg. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je dopoldne objavilo službeno vojno poročilo, v katerem pravi:

Naše podmornice so dosegle nove uspehe. Neka podmornica je potopila 4578 tonsko oboroženo angleško trgovinsko ladjo »Ampleforth«, druga podmornica pa je potopila več sovražnih trgovinskih ladij s skupno tonažo 6680 bruto registrskih ton. Tretja podmornica, ki je dotlej, kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, potopila za 32.300 ton sovražnih ladij, je v celoti uničila še 41.000 ton sovražnega ladijskega prostora.

O priliki izvidniških akcij so z bombami oborožena letala uspešno bombardirala tovarne orožja, tanke bencina, železniške naprave, luke letališča in taborišča čet, posebno v grofijah Suffolk, Norfolk in Oxford.

Ponoči so nemška letala napadla letališča v južni Angliji in pristaniške naprave ter velike bencinske tanke vzdolž južne in južnozpadne angleške obale.

Sovražna letala so v noči na 20. avgust bombardirala v raznih krajih stanovanske okraje. Nekaj bomb je padlo na nezadani teren. Nekaj civilistov je bilo ubitih in ranjenih. Več hiš je bilo razdejanih. Zaradi učinkovite intervencije varnostne in reševalne službe ter samopomoči prebivalstva je bilo mogoče v raznih krajih nastalo škodo takoj omejiti in popraviti.

Lovska letala in protiletalsko topništvo so sestrelila pet sovražnih letal. Dve nemški letali se nista vrnila na svoja oporišča.

Angleški bombniki nad Berlinom

New York, 20. avg. br. (CBC) »New York Times« poroča, da je imel Berlin v pretekli noči najdaljši letalski alarm od pričetka sedanje vojne. Trajal je od 0.40 do 2.20. V zapadnih predmestjih Berlina se je čulo več eksplozij.

Berlin, 20. avg. j. (TOP) V noči od ponedeljaka na torek je bil odrejen v Berlinu letalski alarm. V zapadnih berlinskih predmestjih se je nekaj časa čulo v daljavi streljanje protiletalskega topništva. Kakor se je zvedelo od merodajne strani, sta skušali dve sovražni letali preleteti pomerji berlinskega mesta. Bil pa sta zavrnjeni že na skrajni periferiji zapornega nasu okrog mesta.

Berlin, 20. avg. AA. O nočnem alarmu v Berlinu poroča DNB: Britansko letalo tipa »Bristol-Blenheim« se je pojavilo v prostoru nad Berlinom, zaradi česar je bil takoj odrejen alarmni znak. Britansko letalo je nato krenilo proti severozapadu in so ga poznele opazili nad Oldenburgom, kjer so ga uteli smoti žarometov, nakar se je protiletalsko topništvo sestrelilo in je goreče treščilo na tla.

Ameriške informacije

New York, 20. avg. br. (C. B. C.) Relativni presledek v nemški letalski ofenzivi proti Veliki Britaniji je nastal, kakor je izjavil zastopnik nemškega tiskovnega urada tujim novinarjem v Berlinu, zaradi neugodnega vremena. Napovedal je, da se bodo nemški letalski napadi v najkrajšem času znova pričeli in da bodo tedaj zavzeli tako ozromen obseg, da bodo daleč zasenčili nemške letalske akcije v preteklem tednu. Nemške sile Angležem ne bodo dale niti trenutka oddiha, dokler se ne bodo končno vdal.

Kar se tiče letalskega alarma v Berlinu, ki je v pretekli noči trajal od 0.40 do 2.20, je zastopnik nemškega tiskovnega urada izjavil novinarjem, da so formacije angleških letal v resnici skušale prodrati skozi obrambno zaporo Berlina. Le nekaj letalom je uspelo doseči Potsdam, a tudi tam ni uspelo učinkovito bombardirati nemške objekte. V okolici Berlina je nastalo okrog

40 eksplozij po večini zaradi od bomb, ki pa na vojaških objektih niso napravile nikake škode.

Otvoritev borze v Bruslju

Bruselj, 20. avg. AA. (DNB) Z odlokom belgijskega finančnega ministra se bo 21. t. m. odprla borza v Bruslju. S ponovno otvoritvijo borze so ustregli belgijskim finančnim krogom, prav tako pa tudi trgovskim interesom. Da bi preprečili spekulacije, so prepovedani vsi terminski posli. Prav tako je prepovedano trgovanje s tujimi devizami.

Odkodnina Nemcem v Belgiji

Bruselj, 20. avg. AA. (DNB) Poveljnik vojaške uprave v Belgiji in severni Franciji je izdal 14. avgusta ukaz o povračilu škode nemškim državljanom v Belgiji. Po tej uredbi bodo dobili popolno odkodnino vsi Nemci v Belgiji za škodo, ki so jo trpeli na svojem prebivalstvu in nepremičnini imetju kot posledico protinemških ukrepov. Uredba določa, da jamstvo in odgovornost za povrnitev te škode ne pade na belgijsko državo.

Ostra švicarska pritožba proti Angliji

Curih, 20. avg. j. (SDA) »Neue Zürcher Zeitung« obravnava v svojem uvodniku ponavljajoče se polete angleških bombnikov čez švicarsko ozemlje ter prvi med drugim:

Ti poleti zbujaajo splošno začudenje in zapuščajo grenke občutke. To pa ne zaradi tega, ker se poleti izvršujejo ponoči ter vzemirajo prebivalstvo, marveč zgolj zaradi tega, ker so se doslej vsi protesti zveznega sveta v Londonu izkazali za povsem neučinkoviti. Angleški letalski poleti preko švicarskega ozemlja na italijanska mesta pomenijo namerno in načrtno kršenje švicarske nevtiralnosti. Ti napadi se ne morejo več zametati s »časovnimi« sličnimi incidenti, ki so se zgodili po pomoti.

Bern, 20. avg. br. Angleška vlada je izrazila švicarskemu poslanstvu v Londonu svoje obžalovanje, ker so angleška letala preletela švicarsko ozemlje in tako kršila švicarsko suverenost in nevtiralnost. Švicarski poslanik je bil obveščan, da je angleška vlada odredila angleškemu letalskemu vodstvu, naj se v bodoče skrbno izogiba švicarskega ozemlja.

Skrivnostna pot ameriškega parnika

New York, 20. avg. i. (A. R.) List »Evening Star« objavlja v današnji izdaji zemljevid, ki ga je izdala poročevalska agencija Associated Press. Na zemljevidu je zarisano nemško blokadno področje okrog Anglije, kakor tudi tri plovne proge, po katerih naj bi ameriški parnik »American Legion« plul iz Evrope v Ameriko. Smer, ki jo je izbrala za to potovanje washingtonska vlada namreč zbuja v ameriških krogih dokaj velike začudenje, ker se smatra med vsemi tremi variantami za najbolj nevarno. Prva smer, ki je zarisana na omenjenem zemljevidu, poteka severno od Islanda in se je je ameriški parnik držal na svoji poti v finski luko Pušeno. Jasno je, da bi se ladja po tej poti lahko tudi vračala. Druga smer, ki je zarisana na zemljevidu, poteka neposredno južno od Islanda in to je predlažala Nemčija. Ta smer je celo krajša od prve, a poteka tudi izven blokadnega nasu. Smer, ki jo je predlažala washingtonska vlada pa ni nič krajša od prve in druge, poteka na sredli skozi blokadni pas. Ker vlada Zedinjenih držav ne mara pojavnosti, zakaj smatra poslednjo smer za najbolj varno, sodijo v poučenih krogih, da se bo parnik »American Legion« morda ustavil nekje v bližini angleške obale, kjer bo morda vzel na krov neke članove angleške ali pa norveške kraljevske rodbine.

Naraščanje komunistične akcije na Finskem

Curih, 20. avgusta o. Švicarski listi poročajo iz Stockholma o velikih skrbih švedskih vladnih krogov za nadaljnji razvoj dogodkov na Finskem. Vesti iz Helsinkov kažejo, da razvija levičarsko krilo finske socialno-demokratske stranke skupno s komunisti vedno večjo akcijo. Dan za dnem se po raznih finskih krajih prirejajo demonstracije, ki vedno znova izzvene v zahtevi po takojšnjem daljnosežnem sporazumu z Rusijo. Švedski krogi ugotavljajo, da je finska vlada v izredno težkem položaju. Krogi blizu Kuusinen, ki je zavel kakor znano, zelo pomembno mesto v ruski hierarhiji, pravijo, da »meščanska Finska v smrtnih krčih zaman skuša uteči pravični usodi«.

Madžarski narodni praznik

Srajev, 20. avg. o. Vatškansko glasilo »Osservatore Romano« je objavilo, da je bil sarajevski pomočnik škof dr. Milan Cekača premeščen v Skoplje in imenovan za tamšnjega škofa.

Nov katoliški škof v Skoplju

Beograd, 20. avg. p. V cerkvi Kristusa kralja je bila danes slavnostna služba božja v proslavo madžarskega narodnega praznika. Udeležili so se je madžarski poslanik z osebom poslanstva, madžarska trgovinska delegacija in druge ugledne osebnosti. Naš generalni štab sta zastopala major Perčić in kapetan Hristić.

Deseto kolo v Celju

Celje, 20. avgusta. Na nacionalnem šahovskem turnirju v Celju so danes zaigrali 10. kolo. Do 21. ure sta končala partijo le Meden in Pavličič, ki sta se zedinila za remis. Berner in Sorli se borita kot nairesnejša kandidata za turnirskega mojstra, a njuna igra se le počasi razvija. Sorli se kot črni brani s kraljevsko indijsko obrambo. Tudi pri ostalih partijah položaj ni jasen.

Naši kraji in ljudje

V dolinah nalivi, v planinah sneg Po nočni nevihti je včeraj deževalo po vsej Sloveniji

Ljubljana 20. avgusta
Ze vse zadnje dni je bilo pričakovati spremembe vremena. Kljub temu da so se noči v drugi polovici avgusta znatno ohladile, te bilo čez dan sopolarno v pone- deljek popoldne je zaslepal ob ljubljansk- skih ulicah močan veter, ki je dvigal orah nebo na so ororezali sivi oblaki. Ponoči so začeli bliski barati nebo treskalo se za- bučalo in votlo grmenje v silo se je dež. Potem je bilo vsa noč in nevihta se je ob- navljala z dai večjo z dai z manjšo silo. Voda je kloketala po žlebovih in karalih. Ljubljana se je zasnana prebudila v mo- čno zadrževanem ttru. Na meteorol-škem zavodu so ob 7 zjutraj ugotovili že 26 mm padavin, kar je nač znatna količina mo- če. Deževalo je še vse popoldne. Le v prvi popoldanski uri se je nebo nekoliko unes- lo, nič več ni grmelo bilo in nekaj pre- miera. Toda od 15 ure dalje je spet eno- lično deževalo dalje. Razen ljubljanske kotline je deževalo zaletlo tudi vso ostalo Slovenijo. Naraslo vodovje priča povod- o močnih nalivih. Ljubljana je zlasti po- poldne pritakala precej narasla in vsi- riava. Kljub močnemu nalivu se na ozna- če še ni preobčutno shladilo. Vendar je jasno, da smo s poletjem pri kraju in nam bo morala isen nakloniti nekaj dni, katerih je bilo letos tako malo. Kmetje si prav te dni želijo lenega vremena da do- spravijo otavo in za druža svoja oravila.

Zasnežene planine

Zaradi nestalnega vremena je letos pre- cej upadel posej planinskih koč v naših planinah. V Kamniških planinah menda Kravace edini beleži večji posej kakor la- ni. Ta najlensa razgledna točka v Kamni- skih planinah slovi kot najbolje oskrbova- na in kot izhodišče za ture proti kokršče-

mu sedu in na Grintovec. Zanimivo pa je da v letošnjem poletju niti en dan ne more biti označen kot popolnoma jasen, večkrat pa je celo naletal sneg. V petek popoldne je po hladnem dežju sneg obe- li vrh Grintovec in Kočne. Sneg se je obdržal še v soboto zjutraj. V noči na to- rek pa je spet sneg pobelil vrhove Kamni- skih planin. Redki turisti, ki jih je lepo vreme v nedeljo in ponedeljek izvabilo v planine, so pobežili pred mrazom in ve- trom v dolino Silen naliv je napolnih stru- gov Kamniške Bistrice 1 meter nad norma- lo.

Povodenj na kamniški ulici

Kamnik, 20. avgusta
Za regulacijo Neviljice imajo naš gos- pod župan prav hvalevreden smisel, zato bi želeli, da bi nekaj pozornosti posvetili tudi naši dišeči Milnšičci. Ze 14 dni se razliva čez bregove tam na oglu Polakove usnjarne in dere po strmem bregu v doli- no. V terek ob nalivu je voda preplavila celo ulico, tako da je ljudje niso mogli pre- bresti. To se bo ponavljalo še lep čas, dok- ler ne bodo poglabili struge potoka ali pa dvignili mostu, ki je z nizkimi mostni- cami glavna ovira za odtok vode.

Tako slabe kopalne sezone, kakršna je letos, še ni bilo vsa leta sem. Voda v Neviljici se sploh ne more ogreti do 19° C, ker jo vedno nov dež ohladi. Edino So- kolsko kopalnišče, kjer je možnost umetne- ga segrevanja vode, je bilo nekaj dni v poletju malo bolj obiskano, medtem ko je mestno kopalnišče zaradi premrzle vode sploh prazno. Zaradi vednega deževja se je tudi letovišcarska sezona zaključila in bo- mo kmalu spet ostali sami. Ce pa bo lepa jesen, naj izletniki le pogosto prihajajo v Kamniške kraje, saj je znano, da so je- senke lepote tod očarljive.

pogajanj med zastopniki delodajalca na eni strani in obratnimi zaupniki delav- stva na drugi strani je odvisna usoda 350 ljudi, med katerimi so številni družinski očete.

Obratni zaupniki tvorniškega delavstva so sprožili umesten predlog, naj se pri re- dukciji upošteva gmojne prilike, v ka- terih živijo posamezni delavci in tudi svojci, pri katerih bi mogli najti v težav- nem položaju pomoč. Ta predlog je v skla- du z načeli, ki so bila izražena na nedeljski konferenci zaupnikov tekstilnega delavstva v Delavski zbornici. Po drugi strani pa prihaja iz krogov tvorniških na-

meščencev predlog, ki gre za tem, da re- dukcije delavstva ne bi segle predalec in da bi se rajši skril delovni čas kakor v nekaterih drugih tekstilnih obratih, ki de- lajo po večini tri dni v tednu. V primeru skrčenja delovnega časa bodo prizadeti predvsem oni delavci in delavke, ki so že bili odpušeni, in ki ne bodo več sprejeti. Vsa mariborska javnost, ki ima razvit čut socialne in prirodne pravičnosti, pa si je slozna v mnenju, da se pri reševanju usoda ja vprašanja redukcije izločijo predvsem tisti delavci in nameščenci, ki so inozemci. Najosnovnejša pravica ve- leva, da morajo imeti kruh ter zaslužek predvsem naši državljeni in rojaki, zlasti ker bi izločeni inozemci lahko dobili za- služek drugje. Zaradi pomanjkanja suro- vin je v Mariboru in v okolici prizadetih okrog 30.000 ljudi — delavcev, delavk in njihovih svojcev —, ki jim je v nevar- nosti vsakdanji kruh.

Papa Danilo prvič krstni boter

Večni mladenič papa Danilo in pa gopa Goričanova Mira, soproga gospoda Goričana, avtopodjetnika iz Tržiča, sta kumovala novorojenčku, ki je dobil pri krstu ime Stane Bojan. Krst je bil v kapelici ženske bolnice v Ljubljani.

Surov uboj gluhomene neznanke

Ker je prosila prenočišča, je bila do smrti pobita

Celje, 20. avgusta
V vasi Veterniku pri Kozjem se je iz- vršil na praznik Velikega Smarna grad žo- čin, katerega žrtev je postala neka gluho- nema neznanka. Dogodek priča, kako malo sočutja in srčne kulture je še med našim podeželskim prebivalstvom. Na praznik proti večeru je prišla neznana ženska h 57- letni posednici Katarni Strnadovi v Ve- terniku in jo prosila prenočišča. Neznanka, ki je bila gluhonema, ni našla v očeh Str- nadove preveč zaupanja, ker je bila videti ciganka. Strnadova je neznanko zavrnila in poprosila 30-letnega sosedovega sina Jane- za Moškona naj žensko odslovi. Ta je stopil k neznanki in je povprašal, kaj želi, menda ne vedoč, da je gluhonema. Ker neznanka ni odgovorila, jo je močno oklofu- tal, da si ji je vrla kri iz glave. Ker se kljub temu ni hotela odstaniti, je segel po

palci in pričel tolči žensko po glavi, da se je sesedla. Plezaje in vsa oamljena od udarcev se je pričela oddaljevati od hiše, pri tem pa ni opazila jame z apnom in je padla vanjo. Ko je ležala vsa krvava v ja- mi, jo je Moškon, da zadosti vsem svojim brezsrčnim nagonom še parkrat s palico udaril po glavi, da je bila mrtva. Izvlekli so jo nato iz jame. Pri tem je pomagal tu- di posestnikov sin Jakob Resnik, star 44 let. Toda Moškon se ni imel dovolj. Na tleh ležečo mrtvo žensko je z nogo sunil po bližnji strmini na trato kjer so jo našli mrtvo. Ko so družinski zvedeli za zlo- čin, so se podali na kraj dogodka in so Moškona zaprli zaradi zločina samega. Strna- dovo in Resnika pa zaradi tega, da ne bi vplivala na izpovedovanje prit. Kdo je ne- srečna neznanka še niso mogli ugotviti.

Aretacija Ludvika Raca v Beogradu

Kavarnar iz Dolnje Lendave, ki je pri svojih velikih zalozah napovedoval lakoto v Jugoslaviji

Beograd, 19. avgusta
V Beogradu je policija prišla Ljudevita Raca, enega najboljših znanih beograjskih res- tavraterjev, ki ima kavarno »Ruski car« v Knez Mihajlovi ulici in restavracijo »Ruski car« na Dedinju. Aretacija je zbu- dila v prestolnici senzacijo, tembol, ko se je razvedelo, da so Raca prijeli v Vrnja- čki Banji, od koder so ga prignali v pre- stolnico, nakar je policija izvršila hišno preiskavo v njegovi kavarni in na niko- vem stanovanju. Zaplenila je veliko mno- žino sladkorja in kave. Vendar pa je bilo jasno, da to ni bil glavni povod za are- tacija. Pri hišni preiskavi so iskali nekaj drugega in so le slučajno odkrili tudi ne- velike množine živil. Kakor se je brž raz- vedelo, so Raca aretirali v glavnem za- rdi razširjena lažnivih vesti.

Z Ljudevitom Racem je imela policija že nekatkrat opravka in so ga že večkrat morali zasilno zapreti. Njegovo ime je bilo za- njeta leta stalno v evidenci beograjske co- llicije. Pazili so nani že od leta 1921 ko je prišel iz svojega rojstnega mesta Dol- nje Lendave in se nastanil v Požarevacu, kjer je nekaj let upravljal Grandhotel. Njegova osebnost je bila obdana s čudno skrivnostjo. Ljudevit Rac je predvsem zbudil pozornost s svojim slumljivim go- slovanjem. Z dai je pronašel zdai spet za- počel kaj novega menjal bivašča in lo- kale dokler se ni začel v Beogradu pri-

»Ruskem carju«. Zadnji čas se je beograj- ska policija zlasti trudila da ugotovi nje- govo denarno stanje. To ni šlo gladko, če- prav so vsi vedeli, da je Ljudevit Rac s svojim dragim prestolničkim lokalom pre- cej petičen mož. Prejšnji najemniki »Ru- skega carja« so propadali. Ljudevit Rac pa si je tako omogled, da je vzel v najem še restavracijo na Dedinju, ki je zaslovela, če že ne no drugemu do visoko pretiranih cenah, kar je Rac opravičeval z »visoko režijo«. Rac je bil večkrat ovaden zaradi navijanja cen, vendar doslej še niti en- krat ni bil kaznovan. Ovadne pa so se množile in navajale, da se Ljudevit Rac obnaša naravnost srobo. Vse te podatke je policija pridno zbirala, ga nadzorovala in čakala...

Pred dvema letoma je kavarna »Ruski car« postala last delniške družbe. Ministr- stvo trgovine je 21. decembra 1938 odobri- lo pravila Glavnica je iznašala 500.000 din in io je tvorilo 500 delnic po tisočaku. Nova družba je takoj vzel v najem res- tavracijo na Dedinju in izvolila upravo. Za predsednika upravnega odbora je bil seveda izvoljen Ljudevit Rac, za člana uprave na industrijec Grgoje Tašković z 10 delničami in odvetniški pripravnik

MARTIN KOJC avtor »Učbenika življenja« sprejema dnevno v hotelu »Metropol«, Ljubljana od 16. do 18.

Učiteljeve naloge v šoli in med narodom V Pedagoškem tečaju se vrstijo tehtna predavanja

Ljubljana, 20. avgusta
V pedagoškem tečaju v Delavski zbor- nici se od ponedeljka dalje vrstijo sama zanimiva predavanja, ki privabljajo vedno večje število poslušalcev, da jih je že okrog 250. V ponedeljek popoldne je razprav- ljal docent dr. Zwitter o zanimivi in dan- es tudi zelo važni snovi o državljanji in narodni zavesti. Predavatelj je poudar- jal, da moramo ustvariti večjo narodno no- tranjo trdnost, kar se da doseči z upošte- vanjem vseh perečih vprašanj, ki vzemir- jajo naše narodne množice. Le narodno prebujene in politično delavne množice so jamstvo narodovega obstanka.

je svoje bogate izkušnje iz pouka v ele- mentarnem razredu. Sodobni elementarni učitelj si sam izdelal letni okvirni delovni načrt, razdelil ga na tedenske podrobne eno- te in se z dnevno skrbno pripravo usposo- bi za živahno šolsko delo. Tako šolsko načrtno delovanje prinaša priložnosti za zanimivih pobud ter daje mlajšim učencem, s po- močjo katerih si otrok izgrađa svoj mali svet, kjer najde pameten odnos do stva- ri, pojavov in oseb v svojo okolico. Ted- enski podrobni načrti se ustvarjajo sprti na podlagi spontanega zanimanja šolskih otrok, sredi resničnega življenjskega dog- anjanja. Šolsko delo je trojno: pridobivanje, utrjevanje in uporabljanje stvarnega znan- ja. Učitelj v I. razredu naj bo manj v vlogi sodnika, kakor v vlogi: duševnost zdravega človeka. Za primer je predavatelj podrobno obdelal obrazovno gradivo za pisalni pouk Kot naspotnik stare ležee pisave se zavzema za Suttortjevo stoječo pisavo, ki je v skladu s higijenskimi, prak- tičnimi, estetskimi in vzgojnimi razlogi. Delo elementarnega učitelja je danes v marsičem popolnejše kakor nekoč vendar lahko še nehoti prizadeva malim hude ra- ne. Učitelj, ki ljubi malega solarčaka, se skrbno pripravlja na dnevno šolsko delo. In to delo poteka nito v živahnem delova- nju celotnega razreda v korist naše na- rodne celote.

Dalje je predavala pisateljica gđc. An- gea Vodečeva o učitelju kot socialnem de- lavcu. Učitelj mora danes poleg študija so- ciologije zlasti smotno raziskovati social- no gospodarske razmere, v katerih živi in raste šolski otrok. V tem pogledu mora učiteljstvo skrbeti za lastno izobrazbo. Na žalost čakajo smernice Kluba prijateljev vsake kulture že 10 let na papirju, da se izvedejo v življenje. Učiteljski pokret, ki se izogaja v širini leti ustanovili mladi uč- telji, nudi dovolj stvarnih možnosti za bolj smotno šolsko in izvenskolo delo našega učiteljstva.

Danes dopoldne je predaval znani pedagoški praktični delavec solsk: upravitelj Konler iz Studencev pri Mariboru. Opisal

Hutterjeva tvornica odpušča delavce Ogrožen je obstanek 350 delavcev in delavk

Maribor, 20. avgusta.
V današnji številki »Jutra« smo izbrno poročali o poteku nedeljske konference obratnih zaupnikov tekstilnega delavstva. Dogodki sami pa najzgovorneje kažejo, kako globoko je že segla kriza v naši ma- riborski tekstilni industriji. Poučen in zna- čilen je primer, ki se nanaša na naj- večji tekstilni obrat v Mariboru t. j. na Hutterjevo tekstilno tvornico. Doslej je bila namreč ta tvornica edina ki je bila obvarovana pred občutnejšim pomanjka- njem surovine, medtem ko so bili drugi tekstilni obrati že prej primorani omejiti obratovanje. Hutterjeva tekstilna tvornica je bila v srečnem položaju, da je lahko prebrodila situacijo in ji ni bilo treba do-

slej izvajati nobenih omejitev. Na zalogi je imela ogromne množice surovin, po zvezah, ki jih je imela v širnem poslov- nem svetu, ji je bil zajamčen dotok novih surovin. Novejši dogodki v svetu pa so tudi pri tem podjetju izzvali težkoče. V zadnjem času je vodstvo tvornice pričelo z odpustanjem posameznih delavcev in delavk, ki jim preti redukcija. Obrato- vanje vseh oddelkov imajo nalogo, da na- pravijo seznam onih delavcev in delavk, ki prihajajo v poštev pri redukciji. Uda- rec je prišel sedaj tudi nad delavstvo Hutterjeve tvornice. V teku so sedaj po- gajanja, kako naj se izvede redukcija. Gre za to, ali naj se reducirajo delavci ali pa naj se reducira delovni čas. Od poteka

Kulturni pregled

1760 let

Letos je neopaženo poteklo 1760 let, kar je umrl — verjetno na tleh današnje Ju- goslavije — eden najplemenitejših vladar- ev, kar jih pozna malo plemenita zgodov- ina človeštva: rimski cesar Mark Avrelij. Ta letnica ni zaokrožen jubilejni datum in če bi tudi bila, bi jo današnji svet takisto prezrl. Sedanja čoba nima samo drugih skrbi, marveč ima tudi druge »heroje svo- jega časa«. Morda bi bilo kaj malo to- lažljivo za človeka, ki veruje v napredek, če bi primerjal vodilne sodobnike z davnim rimskim cesarjem, ki je umrl pred 1760 leti nakje na meji svojega imperija.

Cesar Mark Avrelij je tudi kot vladar oznanjal razumnost, dobroto in ljubezen do ljudi. Ne le v svojih nazorih, marveč tudi v dejanskem življenju je bil poln ra- zumevanja za človeka in usmiljenja do trepičih ljudi, čeprav ni pripadal takrat še mlademu krščanstvu. Dasi je bil na čelu velikega vojaškega imperija, ni bil obo- ževalec surove moči. Veroval je, da je moč tudi v človekovem plemenitem čustvova- nju in razumnem mišljenju in je odtođ pri- čakoval prerod človeštva.

Morda je prav danes treba vzeti več- krat v roke njegov »Dnevnik«, ki ga je pred leti tako vzorno poslovenil in grškega izvirnika prof. Sovré (v izdaji Slovenske matic)». V tej zlati knjigi človeške modro- sti in čuhovne lepote ni navodil o tem, ka- ko bi bilo mogoče obvladati narode in ugonobiti države; rimski cesar ni dosti razmišljal o tem in podobnem. Zato pa je v Dnevniku cesarja Marka Avrelija mno-

go misli o nečem, kar nam je bližje: kako naj si uredimo osebno življenje svoj mali zaprti svet, ki se suče okoli miselnjega »jaza«, in ki je kljub svojji ničemerni brez- pomembnosti pred vesoljstvom za vsakega človeka tako neizmerno važen. Pripniki učitelj stoične filozofije nas uči, kako naj premagamo »želja neizpolnjenih boleče- ne«, kakor bi dejal naš Prešeren; muke hrepenenja po sreči, ki je ni nič več nego si je moremo ustvariti tako, da čim ma- nje zaupamo tej varljivi iluziji. Sprejemati voljo Vsenarave in se sprijazniti z vsem, kar je neizogibno, ker je izven dosega na- še volje; storiti življenje razumno in si zagotoviti duševni mir, to je bistvo živ- ljenjske modrosti ki jo razlaga Mark Avrelij v svojem Dnevniku. V času, ko je je svet zopr in ko se človeštvo vedno bolj pogreza v svoje nepremagljivo temno, ži- valsko zio — v tem času je Dnevnik ce- sarja Marka Avrelija knjiga izrednega po- mena.

V topli skupnosti, ki jo ima duhovni svet tega močreca s svetom naših skrbi, muk, razočaranj, bolesti je prava aktual- nost njegove knjige, njeno življenjsko je- dro, ki mu ne morejo do živga ne spre- membe kulture, ne valovanja politike, ne zakoni gospodarskega reda.

Lahko bi našli pri tem cesarju marsika- tero izpodbudo in osebni vzgled. Spomni- mo se samo, s kakšno zavestjo dolžnosti je cesar — filozof skrbel za javni blagor svoje domovine! Ko so daljšem miru zopet začeli ogražati njene meje barbari,

je Mark Avrelij zapustil udobje, kakor mu ga je nudil tedanj, že znatno civiliziran Rim in je šel med vojake, ki so se borili v močvirjih in gozdovih Panonije. Mož ki je dobro poznal važljivost človeškega hrepenenja po sreči, miru in udobju, je izbirno razumel kile nrvnih dolžnosti ki so dane človeku ne samo v odnosu do se- be in svojih bližnjih, marveč tudi do druž- be, ki ji pripa-a, do domovine čije obče- stvo ga šteje med svoje člane. Na vojnih pohodih v obrambi domovine, v šotirih vo- jaškega taborišča nekje ob vodah Pan- onije, medtem ko so vojaki spili, se je nji- hovo cesar in najvišji poveljnik spreminjal v filozofa in zapisoval svoje misli o živ- ljenju, o človeku, o Vsenaravi. In nad so- vtorom so sijale večne zvezde in čez trate je pilhal rahli veter pred prvim svitom...

Potlej pa je prišla smrt ki jo je Mark Avrelij tokratni videl v svojih mislih in ki se mu je zdela tako naravna, kakor če zrelo jabolko pade z drevesa.

O smrti cesarja — filozofa Marka Avre- lija piše André Ciesson v knjigi »Marc Aurele, sa vie, son oeuvre« (Paris 1939), naslednje:

Sredi leta 178. so barbari s severne meje cesarstva znova prodirli v počasnava de- žela. Ni znano, kaj je bilo krivice: ali so Rimljani sami prekršili pogodbe, ki so jih bili sklenili, ali pa so se barbari hoteli po- lastiti pokrajini, katere so bili morali ne- koč zapustiti? Kakor koli je že bilo: rim- ske legije so se umaknile, Panonija je bila delno zasejana po barbarih. Mark Avrelij je vžil slabemu zdravju, vžil prošnjam svoje rodbine in prijateljev, ki so ga roti- la, da naj ne gre iz Rima in naj samo ti- pošlje svoja povelja, krenil na pot v av- gustu istega leta. S svojjo prisotnostjo je hotel priliti poguma in zaupanja zbe- ganim rimskim legijam.

Kljub temu, da so njegovi prijatelji ho- tel, da bi ostal v Italiji, so ga vendar pred odhodom prosili, da naj jim razloži poglav- itne nauke svoje filozofije. Cesar jim je ustregel in je »tri dni imel pred njimi po smotnem redu izpodbudne govore, v ka- terih je razvijal svoje filozofske misli.«

Mark Avrelij se je v spremstvu svojega sina Commoda nastanil na obrežju Save. Svoje čete je razdelil v tri armade, hoteč se tako upreti trem skupinam barbarov, ki so vdrle v Panonijo. Glavno poveljstvo vojnih operacij je ohranil v svojih rokah, ostal pa je med srednjio vojsko, ki se je borila zoper Kvade. Izbojeval je veliko zmago in si tako že desetlet zagotovil na- slov cesarja. Čeprav so ga moči čedalje bolj zapuščale, se ni niti malo varoval in je hodil na najbolj nevarna mesta. Ker je bil telesno na moč izčrpan, se ni mogel ubraniti legarju, ki je jel razsajati v nje- govih vojski.

Ko je Mark Avrelij občutil, da se ga je prijala bolezen, je zbral okrog postelje vojne tovariše, člane vojaškega sveta in jim je zaupal svojega sina: »Podprajte ga sedaj namesto očeta vi, in če je izgubil mene, naj me zopet najde v slehernem izmed vas.« Šestega dne svoje boleznj je zopet zbral okrog sebe tovariše in jim je govoril tako, kakor govori umirajoči filo- zof in človek: »Čemu neki jokate?« je de- jal. »Saj grem pred vami tja, kjer se bomo vsi našli.« Naslednjega dne se je poslovil od sina, vendar mu je velel, da naj brž odi- de, ker se je bal, da bo nalezel bolezen. Nato je začel nastopati delirij, v katerem je večkrat ponavljal besede: »Vojskova- nje je nesrečna zadeva«. Ko se je zveče- rilo, so ga vprašali, kakšno boči nočno ge- slo v taborišču. Mark Avrelij je zbral vso svojo moč in odvrdil: »Polščite vzhajajoče sonce (mislil je svojega sina), zakaj moje je na zatonu«. Nekaj časa nato si je sam

Milan Banjanin takisto z desetimi delniča- mi, med tem ko je Rac sam imel okrog 60 delnic. Za predsednika nadzorneza odbora je bil izvoljen Racov zet Milomir Sajič, najemnik kavarne »Akademija nauka«. Nadalje so bili v upravi večinoma Racovi sorodniki. Ko so zdaj po aretaciji vpraša- li Raca, zakaj je izpremenil svoje podjet- je v delniško družbo, je rekel, da se je bal preganjanja Židov v naši državi in se je hotel na ta način zavarovati s tem, da je izročil del delnic v arijske rške. Polici- ja pa je seveda dobro vedela, da je Rac eden izmed tistih ljudi, ki mu Jugoslavija ni posebno pri srcu. Zbirka prijav, ki io ima poličija v rokah, obširno govori o tem. Zato so ga nadzorovali na vsakem kora- ku, češar morda še sam ni vedel, bo da zvedel zdai, ko so ga spravili na varno. Pred dnevi je policija zvedela, kako je Rac zgovorno razlagal svojim prijateljem, da bo v naši državi kmalu nastopila lako- ta in da smo na robu katastrofe, da se bli- žajo črni dnevi in da se je treba rešiti. Nihče sevnd ni pričakoval niti želel, da bi Rac držal patriotične nagovore o drža- vi, v kateri si je nakopičil premoženje, to- da kaj mu je bilo treba širiti razburjenje! Ze vsa zadnja leta je Ludvik Rac sma- tral za nekakšno dolžnost, da samo laže, kleveta in izpodkopava vero v Jugo-lavi- vo. Bil je zatorej skrajni čas, da ga vta- knjeo pod ključ. Ko je Rac brez velike skr- bi za lastno katastrofo užival vse udob- nosti milijonarskega letoviščarja v Vrnič- ki Banji, so mu detektivji oticali žilo in ga prignali za zapah. Pri hišni preiskavi so našli 2.825 kg sladkorja in 315 kg kave. Toda to še daleč ni bilo vse. Na stanova- nju moža, ki je bil tako v skrbeh zavoljo lakote, je policija odkrila nič manj kakor celo tona sladkorja in 18 vreč zrnate ka- ve. Skupno so zaplenili pri Racu okrog 4 tone sladkorja in več kakor celo tona fine kave.

Zaradi širjenja razburljivih vesti je po- licija takoi kaznovala Raca s 30 dnevi za- pora, zaradi gomljenja živil pa bo obtožen pri sodišču. V tem času, ko bo v zapo- ru nadaljeval svoje letovišče, bo policija na- daljevala zbirko poizvedb

Ludvik Rupelj †

Sava pri Litiji, 20. avgusta

Na pokopališču v Polju smo ob lepi ved- ležbi pokopali kmetijskega strokovnjaka g. Ludvika Ruplja. K slovesu so prihiteli to- varši in prijatelji iz raznih krajev, pre- stavniki oblasti in zlasti tudi ljudje iz li- tijskega okoliša, saj je bil Rupelj pred 10 leti najmarjivjeji preoblikovalec nekda- jmočno zapuščene banovinskega velepo- sestva na Ponovičah, kakor je prej spravil pokonci tudi nekda zapuščeno veleposest- vo Malo Loko na Dolenskem, zdaj znano banovinsko gospodinjstvo šolo. Ko je okrog 1928. leta prišel Rupelj v Zasavje, se je kot domačin iz bližnjih Izlask vneto lotil dela. Razpadlo graščinio je obnovil in zem- ljo tako izboljšal, da imamo na Ponovičah po Rupljevi zaslugi eno najlepših vele- posestev v naši banovini. Rupelj je bil vzor- en kmetijski strokovnjak, ki je črpal prve nauke na domačem posestvu, potem pa se je odločil za praktični studij kmetijstva. Za nekaj časa je odšel v inozemstvo, kjer se je pečal posebno s travništvom. Zato je tudi na Ponovičah uredil posebne par- cele za travništvo in je okoliškim kmetom rad dajal željeni pouk. Izkušnje je črpal iz lastnih preizkušenj.

Zasavski gospodarji so želeli, da bi se ustanovila na Ponovičah kmetijska šola za male gospodarje. Sprva je bilo tako obljubljeno, potem pa so se Rupljevi na- črti podirali drug za drugim. Najprej so mu dodelili na veleposestvo državno vzga- jališče. Potem je bilo spet podrti Rupljevo prizadevanje, da bi Ponovič dvigal, na- zadanjo so ga s Ponovič premetili na pod- rejeno mesto v pisarno. Mož, ki je ves gorel le za življenje in delo na prostem, je bil s tem najobčutnejše prizadet. Stevi- len krog zasavskih gospodarjev ga ne bo nikoli pozabil. Prav tako tudi ne naša so- kolska četa, ki ji je bil vedno bratsko na- klonjen in ji uredil prijazni Sokolski dom v Mačkovcih.

Na poslednji pot je odšel g. Rupelj ves okrašen s cvetjem. Stevilni spremljevalci od blizu in daleč so s tugo v srcu polagal- i v grob še mladega moža, družinskega oče- ta. V življenju je doživel mnogo razočar- anj, v srcih našega kmeta in naših So- kolov si je zagotovil nepozaben spomin. Ob grobu se je poslovil od vzornega kme- tijskega strokovnjaka zastopnik njegovih stanovskih tovarišev. Vrlemu možu bodi ohranjen blag spomin! Potri družini izre- kamo bratsko spočit!

»Ruskem carju«. Zadnji čas se je beograj- ska policija zlasti trudila da ugotovi nje- govo denarno stanje. To ni šlo gladko, če- prav so vsi vedeli, da je Ljudevit Rac s svojim dragim prestolničkim lokalom pre- cej petičen mož. Prejšnji najemniki »Ru- skega carja« so propadali. Ljudevit Rac pa si je tako omogled, da je vzel v najem še restavracijo na Dedinju, ki je zaslovela, če že ne no drugemu do visoko pretiranih cenah, kar je Rac opravičeval z »visoko režijo«. Rac je bil večkrat ovaden zaradi navijanja cen, vendar doslej še niti en- krat ni bil kaznovan. Ovadne pa so se množile in navajale, da se Ljudevit Rac obnaša naravnost srobo. Vse te podatke je policija pridno zbirala, ga nadzorovala in čakala...

MARTIN KOJC avtor »Učbenika življenja« sprejema dnevno v hotelu »Metropol«, Ljubljana od 16. do 18.

Domače vesti

Plačilo za poštenje

Po široki državni cesti je stopal orožnik. Na robu ceste je iz trave kucal zavitek. Bistvo orožnikovo oko ga ni prezrilo. Sklonil se je orožnik ob cesto in dvignil iz trave zajetno, rejeno kuverto. Bilo je vroče tisti dan pa se je vsedel orožnik na bruno v hlad in ogledoval debelo pismo. Na njem ni bilo ne naslovnik, ne odposiljalca. Meneč, da so v pismu kakšni reklamni letaki, se je orožnik odločil, da pismo odpre. Rsk... in orožnikovim začudenim očem so se pokazali bankovci. Bilo je nič manj kakor 50 jurjev. Ogledoval je orožnik jurčka za jurčkom in ugotavljal, da je to pristen denar v folkšni množini, kolikor ga še svoj živ dan ni imel v rokah.

Temu in onemu najditelju bi ob taki najdbi na samem brodile pač najrazličnejše misli po glavi. Plača je nizka, draginja puste, žena potrebuje obleko in plašč, deca obutve, zima je pred vrati. Tole bi bilo izdatno zdravilo zoper druginjsko bolezen.

Vlacet kis

ZA VLAGANJE SOČIVJA
BREZ KUHANJA, ZANE-
SLIŽIVO KONZERVIRANO
VLOŽENE KUMARICE,
GOBE, FIŽOL I.T.D.
ZIDOVSKA UL.
LJUBLJANA
MARIBOR

Če naš vrli orožnik ni mislil na nič drugega kakor na to, kako bo zanesljivo dojal, kdo je izgubil toliko denarja. Zaman je čakal ves dan, da se na orožniški postaji javi izgubitelj. Slednjic se je orožnik še enkrat podal na kraj najdbe in je nedaleč od ceste našel drugo, zmečkanu kuverto, na kateri je bil naslov nekega okoliškega lesnega trgovca, petičnika, ki mu je lesna trgovina zadnjih časov nametala že polno naročje tisočakov.

Orožnik se je odpravil k možaku. Našel je gospodarja pri izdatnem prigrizku. — Ste zadnje čase kaj izgubili, gospod? — Izgubil še sem? ... In če tudi sem, koga pa to kaj briga! Nič mi zato ne bo dal nicesar iz svojega.

Orožnika je oholost pogrela, nato je mirno povedal, kako je našel rejeno kuverto brez vsakega naslova in kako je prišel do sklepa, da utegne biti trgovčeva. Možak je odločil vilice in priklimal: — Lej ga, pa sem zadnjič res izgubil kuverto in kakih 40 ali 50 jurčkov. Avto sem ustavljal sredi pata, šent, gotovo se mi je takrat izmuznila kuverta z novci.

Ko mu je vrli orožnik pokazal kuverto z izdatno vsebino, je možak priklimal, vzela vrtni denar, se zahotala in rekla: — Tega si pa nisem mislil, da se bo našel človek, ki mi bo našel denar vrnil... Natakarcia, prinesite mu pol litra vina, ko ni bil toliko pameten, da bi si bil denar pridržal.

Posteni in ponosni orožnik je ogorčen vstal in odločno odklonil tisti polič cvička in gospodarjevo zafrakcijo. Brez pozdrava je zapustil bogatašev dom. Orožnik žal ni ma pravice do najdenine, kar je premešal lisjak gotovo dobro vedel. In tako sta se tistega dne ločila dva svetova. Poštenjak, ki bi nad varnostjo in premoženjem državljanov, in ohol bogatin, ki se lahko dandanes obregne ob vsakogar, ker mu je gospa Sreča napolnila žepce.

Zoper trdo stolico, zlato žilo in črevesne katarje je naravna Franz-Josefova grenčica, večkrat na dan užita, dobro sredstvo. Reg. S. br. 15485/35.

Nj. Vel. kralj Peter II. boter desetemu sinu. V vasi Ključu na Sotli so imeli v nedeljo redek praznik: krst desetega sina, dvanajstega otroka železniškega delavca Ivana Filipčiča. Botroval je Nj. Vel. kralj Peter II. Vsa vas se je dostojno pripravila za sprejem visokega gosta, kraljeva odposlanca art. podpolkovnika Jankoviča iz Zagreba. V hiši siromišnega delavca je bila bogato pogrnjena miza za odlične goste. Otrok je dobil pri krstu ime Peter Pavel. Kraljev zastopnik je izročil zlato verižico s križcem in 2000 din kot krstni dar visokega botra.

Novi grobovi. V Kamni gorici je umrl v 64. letu starosti gosp. Anton Božič, dobro znan tudi v Ljubljani kot oskrbnik penziona »Jelovce«. Blagega družinskega očeta bodo pokopali danes ob 17. — Iz ka-

tanko tako, kakor na pr. kakšna Dykova pesem. Brez Březine si sploh ni moči misliti sodobne češke literature. V ostalem pa je treba priznati, da Soldan upošteva tudi avtorje, ki ne gredo v njegov svetovnonazorski okvir, na pr. Durvcha in Z'hradnicka, Jana Čepa in ruralista Jana Čarka; takisto upošteva netendenčno liriko Františka Halasa, ki je zastopan celo obilnice nego eden izmed izrazitih predstaviteljev povojne socialne poezije — Josef Hora. Med prozaiti so zastopana še nekatera znana imena, kakor so Karel Čapek, K. Nový, I. Olbracht, F. X. Salda i. dr. Da ni ob boku Salde esejista in kritika Arneja Nováka, je greh zoper duha pravičnosti nasproti onim, ki predstavljajo češko narodno misel in s tem tudi češko socialno stremljenje.

Fedor Soldan nastopa skozi vso čitanko kakor kakšen konferencier, ki uvaja avtorje in jih predstavlja čitatelju. To je dalo »Novi češki čitanki« le še bolj mikavno obležje, saj se zlasti preprost čitatelj po tej poti uvaja k umevanju razvojnih smeri češkega slovstva in zadnjih štiridesetih letih.

Alojz Gradnik v italijanskem prevodu. V literarnem tedniku »Meridiano di Roma«, številka z dne 11. t. m., je izšel prevod pesmi Alojza Gradnika »Srečanje« (Incontro) obenem s prevodom po ene pesmi Fridolina Hoferja in Rainerja Marie Rilkeja. Vse tri pesmi, izmed katerih je Gradnikova najdaljša, je prevedel tržaški pesnik Dario de Tuoni. Prevajalec je znan po svoji zbirki kraških sonetov, ki jo je pred leti omenjal tudi slovenski tisk. V »Meridiano di Roma« objavlja g. de Tuoni članke o nemških pesnikih in prevode

pelice sv. Jakoba na žalah so večeraj popoldne spremili do groba gospo Amalijo Lavričeve, soprogo žel. inspektorja v pokoju. — Iz vojne bolnice v Ljubljani pa je večeraj nastopil zadnji pot k Sv. Križu g. Franjo Krašovec, narednik vodnik I. stopnje pri vojnem odseku železniške direkcije. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Čitateljem »Jutrova« romana moramo žal sporočiti, da je bilo večeraj po pomoti uvrščeno poglavje, ki bi moralo biti objavljeno danes. Da čitatelji ne bodo prikrajšani, objavljamo danes tisti del, ki bi bil moral biti objavljen večeraj, in jih prosimo oprostjenja.

FOTOKOPIJE, POVEČAVE

HITRO, ČISTO, POCENI V DROGERIJAH

EMONA Ljubljana ZALOGA FOTOMANUFAKTURE NEBOTIČNIK

Poroke. Poročila sta se gđc. Milka Šušteršičeva, hči znanega lesnega trgovca v Kamni gorici, in France Gmajnar, posestnik in mojster Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. V Trbovljah sta se poročila gospod Eferm Pavlič, učitelj, in gospodična Marjana Vrtačnikova, uradnica Bratovske skladišnice. Nadalje sta v Trbovljah stopila v zakonski stan gospod Vero Korošec, učitelj, in gospodična Anica Rožajeva. Mladim parom želimo obilo sreče!

Največje javno delo na Hrvaškem je nedvomno zidovlona ogromne hidrocentrale pri Sušaku. Hidrocentrale z vodi za elektrifikacijo bo stala okoli 150 milijonov dinarjev in bo dajala letno 217 milijonov kilovatltnih ur električne energije. Pri zidanju je zaposlenih 25 inženjerjev, okoli 150 tehnikov in preko 1000 delavcev. Z delom so začeli že pred tremi leti in izkoriščajo vodno silo Likanke in Lokvarke v deliškem in crkveniškem okraju. Intenzivneje so začeli delati po ustanovitvi banovine Hrvaške. Vsa banovina bo dobivala električno energijo od te nove centrale. Predvideno da je, da se bo energija nove hidrocentrale uporabljala tudi za elektrifikacijo železnice.

Zaščita javne morale v Beogradu. V »Službenih novinah« od 19. t. m. je objavljena naredba policijskega upravnika v Beogradu o zaščiti javne morale. Zabranjeno je na javnih mestih obnašati se nedostojno in počenjati dejanja, ki žaljajo javno moralo ali izzivajo javno pohujšanje. Kazni za prestopke znašajo 10 do 1.000 din. odnosno v primeru neizterljivosti od 1 do 20 dni zapora. Naredba stoji v veljavo tretji dan po objavi v »Službenih novinah«, torej danes.

Spominška svečanost na Ceru. Kakor vsako leto, je bila tudi letos 19. avgusta zadržanica pri spomeniku na Ceru. Prispele je odposlanec Nj. Vel. kralja brigadni general Milčević, vojnega ministra je zastopal podpolkovnik Tomić, nadalje so bila zastopana druga vojna oblastva in narodna združenja. Govorili so zastopniki rezervnih oficirjev, mesta Beograda in združenja branilcev Beograda.

Problem ljudskega solstva na Hrvaškem. Po gorskih predelih Hercegovine in Bosne vinda še danes izredno velika ne-pismenost. Šole so redke in še te velikokrat nedostopne otrokom iz oddaljenih vasi. Banška oblast poseveča v zadnjem času veliko pozornost vprašanju pismenosti tudi po teh krajih. Povsod, kjer bo le mogoče, se bodo postavile nove šole. Ker pa ima banovina Hrvaška še vedno premalo učnih moči, bodo v teh šolah izprva poučevali otroci domačinov, ki bi jih banovina posebej pripravila za učiteljski poklic. Že letošnji jesen bo odprto okoli 100 pomožnih šol, ker se bodo otroci učili vsaj čitanja in pisanja, dokler ne bodo do bili redne osnovne šole. Pouk bi trajal od 15. oktobra do 15. aprila.

Dvestopetindvajsetkrat sinjska alka. V nedeljo so igrali v Sinju poslednjo našo viteško igro sinjsko alko. Za prireditve je vladalo veliko zanimanje po vsej Dalmaciji. Okoli 40.000 ljudi je prišlo iz vseh krajev in si ogledalo alkarje. Nastopilo je 19 alkarjev, zmagal je Ante Bereza.

Dobra letina tobaka v Hercegovini. V Hercegovini so letos zasadili 250 milijonov rastlin tobaka. Ker je bilo deževno leto, je tobak bujno uspeval in bo ponekod ena sama rastlina dala po 60 do 80 gramov

večidel iz nemške poezije. Uglednemu pesniku in esejistu bi bili hvaležni, če bi po uspelem prevodu Gradnikove pesmi še večkrat segel v slovensko literaturo.

Vladimir Nazor o naši Gorenjski. Najnovejši zvezek zagrebškega »Savremenika« prinaša na uvodnem mestu zapiske, ki jih je največji živeči hrvaški pesnik Vladimir Nazor napisal letos julija v Podkorenju pri Kranjski gori. Zapiski, ki se dotikajo naše krajine in našega človeka in ki so na dveh mestih verzificirani, imajo naslov »Teci Savo«. — V istem zvezku je tudi pesem Rudolfa Maistra »Primož Trubar in Hrvatice« in izbornem prevodu dr. Slavka Teklića.

Evropa i srpsko pitanje u periodu oslobođenja 1804—1918. Pod tem naslovom je izšla pri Kohnu v Beogradu kot devetnajsti zvezek zbirke »Srpski narod u 19. vekue zgodovinska razprava profesorja Vasilija Popovića.

Uspes romana Zdenka Nemečka. Med najuspešnejšimi češkimi romani lanskega leta je bil roman Zdenka Nemečka »Dabel mlui španělský«. Pisatelj, ki je znan po svojem romanu »Na zapadu od Panonije«, v katerem nastopajo tudi slovenski izseljenci v Franciji, je bil češkoslovaški konzul v Marsellu. V romanu »Satan govori po španski« obravnava Nemeček dramatični potek španske državljanske vojne, kakor jo je opazoval iz južne Francije in delno tudi v sami Španiji. Zaradi tega ima njegov roman poleg umetniške znatno dokumentarno vrednost. Zagrebška »Savremena biloteka« je nedavno objavila hrvaški prevod, ki je vzbudil v hrvaškem in srbskem revialnem in dnevnem tisku ne navadno pozornost. Kritika se povalno izraža o tem delu iz najnovejše češke literature. Vsekako bi bilo želeli, da bi tudi Slovenci dobili v prevodu kakšno Nemeč-

kuhega tobaka. Računajo, da bo letošnja letina vrgla Hercegovini skupno 920 do 1000 vagonov tobaka. Kmetje so zadovoljni, če dobijo za kilogram tobaka 10 do 12 kg pšenice v vrednosti 30 do 36 dinarjev.

Koliko soli bi lahko pridobivali pri nas. V naši državi porabimo na leto 150 milijonov kg soli. V naših solarnah pa danes pridobivamo komaj okoli 75 milijonov kg soli. Sol uvažamo iz Turčije, Rumunije, Nemčije, Tunisa in Egipta. Ves ta uvoz bi izostal, če bi polno izkoriščali naše domače solarne. S povečavo kotla v Kreki ozioroma z izkoriščanjem polne kapacitete naših solarn, zlasti v Učincju, bi lahko pridobivali na leto najmanj 150 milijonov kg soli. Zlasti imamo dovolj morske soli in tako prikladne kraje, da so že stari Rimljani in Benetani na veliko pridobivali našo morskno sol. V zadnjem času pa so se, kakor trdijo hrvaški listi, naše domače

DANES PREMIERA

duhovite salonske komedije

Bogata vdovela grofica je hotela izmed 7 snubcev izbrati pravega, toda... V glavnih vlogah poznani predstavniki francoskega filma: Vera Korene, Fernand Gravey, R. Dushesne in drugi.

NJIH 7 IN ONA

KINO UNION, tel. 22-21.

plačilu pristojbine 60 din. Zameno aparatov sme torej izvršiti samo poštna uprava. Telefonski naročniki se opozarjajo, naj ne kupujejo razne aparate za vmetavanje denarja, ki od strani ministrstva niso odobreni in naj jih brez dovoljenja ne montirajo na telefonske aparate, ki so last postne uprave. Samovoljno montiranje in zamenjavanje aparatov ima po § 78, t. II. zakona o pošti, telegrafu in telefonu za posledico denarno kazen od 300 do 5000 din in odvzem aparatov. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

72letna kmetica je zgorela. Starka Tereziya Tomažičeva iz vasi Domašince pri Prelogu je ostala pred dnevi sama doma. Ko so se domači vrnili s polja, kjer so ves dan delali, so našli Tereziyo vso v plamenih. Posrečilo se jim je, da so ogenj na njej pogasili, vendar je starka dobila tako hude opekline, da je že čez nekaj ur umrla.

Varujte svoje zdravlje in zahtevajte izrečno samo O. K. ameriško gumo. Zavrnite slabe potvorbe, to je v vašem interesu! (—)

Iz Ljubljane

Ljubko gostovanje v Zvezdi. Ljubljancem je še dobro v spominu gostovanje »Dečjega carstva« iz Zagreba. Štirikrat je nastopila ljubka zagrebška mladina in štirikrat žela velik uspeh. Zdej bomo spet imeli priliko videti mlade umetnice v svoji sredi. Naraščajnice Društva zagrebčanov in to: Lela Šestakova, Blankica Travniceva, Olivija Androvičeva in Verica Markovičeva so sestavile poseben spored hrvaških in slovenskih narodnih pesmi in plesov. Zraven tega obsega spored še nekatero druge nastope. S tem programom zanjejo male umetnice uspeh po vsej Dalmaciji in Hrvaškem Primorju. To svojo izvrstno uspešno turnejo želijo zaključiti v Ljubljani in bodo jutri, v četrtek zvečer, nastopile v Ljubljani na vrtu restavracije »Zvezde«. Čisti dobitek je namenjen, kakor pri vseh prireditvah »Dečjega carstva«, izključno v kulturne in dobrodelne svrhe. Kakor nam sporoča hrvaško kulturno društvo »Napredak«, so se male umetnice oddolžile gostoljubnosti Slovencev tudi z tem, da so ob svojem bivanju v Kraljevi pririle predstavo, katere čisti dobitek so poklonile Domu Franje Tavčarjeve. Ni dvoma, da bosta odlični spored malih umetnic kakor tudi namen jutrašnje prireditve gotovo pribavili mnogo občinstva na vrt »Zvezde«.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Poročka. V ponedeljek ob 18. uri sta se poročila g. Boris Kocjančič, pristav na državnem pravobranilstvu, in gđc. Krista Pestotnikova, medicinka, hči

Pri nas kupljena srečka drž. razr. loterije št. 17425 je bila izžrebana; zadela je

DIN 100.000.—

Zadružna hranilnica, Ljubljana, Dalmatinova št. 6.

DANES PREMIERA duhovite salonske komedije

Bogata vdovela grofica je hotela izmed 7 snubcev izbrati pravega, toda...

V glavnih vlogah poznani predstavniki francoskega filma: Vera Korene, Fernand Gravey, R. Dushesne in drugi.

KINO UNION, tel. 22-21.

plačilu pristojbine 60 din. Zameno aparatov sme torej izvršiti samo poštna uprava. Telefonski naročniki se opozarjajo, naj ne kupujejo razne aparate za vmetavanje denarja, ki od strani ministrstva niso odobreni in naj jih brez dovoljenja ne montirajo na telefonske aparate, ki so last postne uprave. Samovoljno montiranje in zamenjavanje aparatov ima po § 78, t. II. zakona o pošti, telegrafu in telefonu za posledico denarno kazen od 300 do 5000 din in odvzem aparatov. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

72letna kmetica je zgorela. Starka Tereziya Tomažičeva iz vasi Domašince pri Prelogu je ostala pred dnevi sama doma. Ko so se domači vrnili s polja, kjer so ves dan delali, so našli Tereziyo vso v plamenih. Posrečilo se jim je, da so ogenj na njej pogasili, vendar je starka dobila tako hude opekline, da je že čez nekaj ur umrla.

Varujte svoje zdravlje in zahtevajte izrečno samo O. K. ameriško gumo. Zavrnite slabe potvorbe, to je v vašem interesu! (—)

Iz Ljubljane

Ljubko gostovanje v Zvezdi. Ljubljancem je še dobro v spominu gostovanje »Dečjega carstva« iz Zagreba. Štirikrat je nastopila ljubka zagrebška mladina in štirikrat žela velik uspeh. Zdej bomo spet imeli priliko videti mlade umetnice v svoji sredi. Naraščajnice Društva zagrebčanov in to: Lela Šestakova, Blankica Travniceva, Olivija Androvičeva in Verica Markovičeva so sestavile poseben spored hrvaških in slovenskih narodnih pesmi in plesov. Zraven tega obsega spored še nekatero druge nastope. S tem programom zanjejo male umetnice uspeh po vsej Dalmaciji in Hrvaškem Primorju. To svojo izvrstno uspešno turnejo želijo zaključiti v Ljubljani in bodo jutri, v četrtek zvečer, nastopile v Ljubljani na vrtu restavracije »Zvezde«. Čisti dobitek je namenjen, kakor pri vseh prireditvah »Dečjega carstva«, izključno v kulturne in dobrodelne svrhe. Kakor nam sporoča hrvaško kulturno društvo »Napredak«, so se male umetnice oddolžile gostoljubnosti Slovencev tudi z tem, da so ob svojem bivanju v Kraljevi pririle predstavo, katere čisti dobitek so poklonile Domu Franje Tavčarjeve. Ni dvoma, da bosta odlični spored malih umetnic kakor tudi namen jutrašnje prireditve gotovo pribavili mnogo občinstva na vrt »Zvezde«.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Poročka. V ponedeljek ob 18. uri sta se poročila g. Boris Kocjančič, pristav na državnem pravobranilstvu, in gđc. Krista Pestotnikova, medicinka, hči

Pri nas kupljena srečka drž. razr. loterije št. 17425 je bila izžrebana; zadela je

DIN 100.000.—

Zadružna hranilnica, Ljubljana, Dalmatinova št. 6.

DANES PREMIERA duhovite salonske komedije

Bogata vdovela grofica je hotela izmed 7 snubcev izbrati pravega, toda...

V glavnih vlogah poznani predstavniki francoskega filma: Vera Korene, Fernand Gravey, R. Dushesne in drugi.

KINO UNION, tel. 22-21.

plačilu pristojbine 60 din. Zameno aparatov sme torej izvršiti samo poštna uprava. Telefonski naročniki se opozarjajo, naj ne kupujejo razne aparate za vmetavanje denarja, ki od strani ministrstva niso odobreni in naj jih brez dovoljenja ne montirajo na telefonske aparate, ki so last postne uprave. Samovoljno montiranje in zamenjavanje aparatov ima po § 78, t. II. zakona o pošti, telegrafu in telefonu za posledico denarno kazen od 300 do 5000 din in odvzem aparatov. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

72letna kmetica je zgorela. Starka Tereziya Tomažičeva iz vasi Domašince pri Prelogu je ostala pred dnevi sama doma. Ko so se domači vrnili s polja, kjer so ves dan delali, so našli Tereziyo vso v plamenih. Posrečilo se jim je, da so ogenj na njej pogasili, vendar je starka dobila tako hude opekline, da je že čez nekaj ur umrla.

Varujte svoje zdravlje in zahtevajte izrečno samo O. K. ameriško gumo. Zavrnite slabe potvorbe, to je v vašem interesu! (—)

Iz Ljubljane

Ljubko gostovanje v Zvezdi. Ljubljancem je še dobro v spominu gostovanje »Dečjega carstva« iz Zagreba. Štirikrat je nastopila ljubka zagrebška mladina in štirikrat žela velik uspeh. Zdej bomo spet imeli priliko videti mlade umetnice v svoji sredi. Naraščajnice Društva zagrebčanov in to: Lela Šestakova, Blankica Travniceva, Olivija Androvičeva in Verica Markovičeva so sestavile poseben spored hrvaških in slovenskih narodnih pesmi in plesov. Zraven tega obsega spored še nekatero druge nastope. S tem programom zanjejo male umetnice uspeh po vsej Dalmaciji in Hrvaškem Primorju. To svojo izvrstno uspešno turnejo želijo zaključiti v Ljubljani in bodo jutri, v četrtek zvečer, nastopile v Ljubljani na vrtu restavracije »Zvezde«. Čisti dobitek je namenjen, kakor pri vseh prireditvah »Dečjega carstva«, izključno v kulturne in dobrodelne svrhe. Kakor nam sporoča hrvaško kulturno društvo »Napredak«, so se male umetnice oddolžile gostoljubnosti Slovencev tudi z tem, da so ob svojem bivanju v Kraljevi pririle predstavo, katere čisti dobitek so poklonile Domu Franje Tavčarjeve. Ni dvoma, da bosta odlični spored malih umetnic kakor tudi namen jutrašnje prireditve gotovo pribavili mnogo občinstva na vrt »Zvezde«.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil vozila in spominke pakete s sliko Bleda, ki so jih dobili vsi udeleženci za spomin. Bila je to prva blagoslovitev Touring-kluba. Gospod dekan je izpregovoril tudi nekaj lepih prigodnih besed, kakor je predsednik kluba g. inž. Bartl toplo pozdravil sreskega podnačelnika in vse udeležence. Po fotografiranju so si udeleženci ogledali radovljiško pokopališče in druge zanimivosti tega starinskega mesta. Skupno kosilo je bilo na Bledu. Popoldne so udeleženci napravili lepe izlete po Gorenjskem. Sestali so se spet pred Staro pošto v Kranju in se zvečer vrnili, polni najlepših vtisov v Ljubljano.

Pod pazduho potenje boli! Gregoričev »Borosan« pomaga. Zahtevajte brezplačen vzorec v drogeriji Gregorič — Ljubljana, Prešernova.

Člani Touring-kluba so lepo nedeljo izkoristili za krasen izlet v Radovljico. Tam se je zbralo poleg 30 avtomobilistov tudi lepo število motociklistov in kolesarjev. Radovljiški gospod dekan je ob počaščenju patrona sv. Kristofa blagoslovil voz

u- Obsojena požigalca. Pred malim kazenskim senatom pod predsedstvom s. o. s. dr. Fellaherija sta stala te dni Ivan Kogovšek, poslovodja tovarne »Zvon« v St. Vidu nad Ljubljano in mesarinja žena Frančiška Zajčeva, rojena Kozovškova iz Dravice. Obtožnica je navajala, da je Ivan Kogovšek kot edini lastnik in družabnik tvrdke »Zvonarna in livarna« z namenom da bi dobil od Vzajemne zavarovalnice zavarovalnino, nazorovilo svojo sestro Frančiško proti nagradi 10.000 din. in je podtaknila v noči na 5. maja 1931 ogenj v loži »Zvonarne in livarne« v St. Vidu na ta način, da je postavila na tramovje pod streho tlečo stvar. Požar je tovarno uničil z njo tudi stroje. Zavarovalnica je cenila škodo na 274.587 din in je ta znesek plačala Ljudski posojilnici, ki je bila na podjetju vknjižena z 900.000 din. Zasnova požiga pa je prišla na dan in je bil Ivan Kogovšek obsodjen na 1 leto robije in na 600 din denarne kazni ali na 10 dni zavora ter na 2-letno izgubo častnih državljanških pravic. Frančiška Zajčeva pa na 6 mesecev strogega zavora in na 300 din denarne kazni ali na 5 dni zavora. Oba požigalca morata Vzajemni zavarovalnici solidarno povrniti 274.587 din in 750 din za cenilne stroške.

u- Rezervni podoficirji se pozivajo da se jutri, v četrtek, ob 20 uri brezgovorno udeležijo važnega sestanka, ki bo v salonu Derendove, prej Usenkove gostilne na Borštnikovem trgu 2 Odbor

u- Nesreče. 17letni mesarski vajenec Anton Podraž je peljal na kolesu cekar z mesom. Da bi se ubranil dežja, je držal v levo dežnik prav pred obrazom, tako da ni videl po Gosposvetki cesti nasproti prihajajočega tramvaja. S precejšnjo silo se je zaletel naravnost v tramvaj, ki ga je seveda odbil in Podraž je obeležal na cesti s prebito glavo. Reševalci so ga nemudoma odpeljali v bolnico. Sobosilarski pomočnik Stojan Šefic pa je padel na Cankarjevem nabrežju po stopnicah in si zlomil levo nogo. V bolnico so nadalje pripeljali 18letnega delavca Andreja Ložarja, ki je zaposlen v Demšarjevem kamnotomu v Železnikih. Razstreljeval je kamenje z dinamitom. Po nesrečnem naključju je patrona prezgodaj eksplozirala in drobci kamenja so Ložarja močno ranili po obrazu in po rokah.

u- Vlomilec Sekulin prijet kot ženska. Pred dnevi smo poročali, da so prijeli znanega vlomilca Stefana Sekulina, ki je z bivšim natakarijem K. vlomil v Majcnovo kavarno na Tyrševi cesti. Odnosa sta ves izkupiček preiščevali dneva in še nekaj reči, pa ju je policija v kratkem času na podlagi prstnih odtisov dobila. Sekulinu pa se je po aretaciji posrečilo pobegniti so boga.

u- Vlomilec Sekulin prijet kot ženska. Pred dnevi smo poročali, da so prijeli znanega vlomilca Stefana Sekulina, ki je z bivšim natakarijem K. vlomil v Majcnovo kavarno na Tyrševi cesti. Odnosa sta ves izkupiček preiščevali dneva in še nekaj reči, pa ju je policija v kratkem času na podlagi prstnih odtisov dobila. Sekulinu pa se je po aretaciji posrečilo pobegniti so boga.

Iz Celja

u- Amaterski turnir v ponedeljek in večeraj se igra prekinitve partije. Po 9. kolu je bilo stanje naslednje: Sorli, Berner 7, Subarić, Jerman 6 1/2, Šiška 5 (1), Gottlieb 5, Smigovc 4 1/2 (1), Drašič 4 1/2, Marek 4 (1), Mišnar, Mižura, Majstorovič, Popović, Savič 4, Pavlovič 3 1/2, Medan 2 1/2 (1), Grašer, Zuk 1 1/2, Berner je do sedaj edini neporaženi igralec na turnirju. Si- noči se je odigralo 10 kolo.

u- Obiranje hmelja se je pričelo. Večina hmeljskih obiralk je prispela že v ne-

deljo v Savinjsko dolino. Povsod hito z obiranjem hmelja, ki je letos prav lep. Le tam, kjer je toča opravila svoje, je pogled na hmeljske nasade žalosten. Če kdo, bi sedaj hmeljarji potrebovali lepega vremena. Pa smo dobili nalve, ki delo onemogočajo in večajo stroške.

u- Sportni stadion v Cretu pri Celju. Svojtčas ustavljena gradnja sportnega stadiona v Cretu pri Celju, katerega je pričela graditi tv. Weston, se bo sedaj, kakor čujemo, nadaljevala, ker so zapreke odpadle. Pri tej priliki bi priporočili celjski občini, da bi končno pričela graditi novo sportno igrišče, da ne bo slovenska celjska mladina ostala brez svojega sportnega igrišča, ko se bo pričela gradnja sodne palače na Glaziji.

u- Nov gasilski dom so odprli v nedeljo popoldne v Slivnici. Blagoslovitvi, katero je izvršil domači župnik, so prisostvovali poleg velikega števila občinstva tudi delegati vseh okoliških gasilskih društev in čet. V imenu celjske gasilske župe je podaril pomen novega doma g. Ludvik Gajšek.

u- Lastno dete je spravila s sveta. Iz Kaple pri Sv. Juriju ob Taboru je neka 22-letna služkinja prišla sredi julija v celjsko porodnišnico in je porodila zdravega fantiča. 29. julija je z malim Francom zapustila bolnišnico. V St. Jurij pa se je vrnila brez otroka. Ko so jo po njej vprašali, je rekla, da je sika izročila v St. Petru v Savinjski dolini neki ženski v varstvo. Naposled je priznala oročnikom, da je v Grajski vasi pri Gomilskem blizu potoka usmrtila otroka in ga zakopala. Trupelce so zdaj našli, mater pa izročili sodišču.

u- Padla je v živo apno. V bolnico so pripeljali 26-letno prevzickarico Kristino Klančnikovo iz Dobriča pri Sv. Andražu nad Velenjem. Doma je padla v živo apno ter se vsa opekla po telesu. Po hudih mukah je danes podlegla poškodbam.

u- Razpisana so tri službena mesta banovinskih cestarjev pri okrajnem cestnem odboru v Celju. Prosnje je treba vložiti do 31. avgusta pri omenjenem odboru, ki dá tudi potrebna pojasnila.

Iz Maribora

u- Poslovilni večer priredijo uradniki davčne uprave v Mariboru svojemu prijubljenemu predstojniku šefu davčne uprave g. J. Severju, ki je bil na lastno prošnjo upokojen. G. Sever, ki je ves čas svojega službovanja v davčni stroki vestno izpolnjeval svoje dolžnosti, je bil nasproti svojim podrejenim uradnikom tovariško ljubezljiv in dobrohoten. Obče spoštovanega predstojnika, ki je znan tudi kot prijeten družabnik in vrl Matičar, bodo ohranili v najlepšem spominu. Na njegovo mesto je imenovan višji davčni kontrolor g. Obersnu.

u- Kolo sreče. Na nedeljski tomboli Rdečega križa na Tezmem je dobil prvo tombo 1500 din v gotovini delavec Franc Svržnjak, uslužben pri tvrdki Mejovšek v Mariboru. Drugo tombolo 1000 din je dobila vdova Marija Doklova s Pobrežja, možko kolo delavec »Splošne stavbne družbe« Ivan Kugler, velik štedilnik ključavničar Leopold Lorbek iz Maribora, otomano pa delavka Julijana Hanzelčeva iz Sodnje Dobrave.

u- Zastrupljenje z alkoholom. V zvezi z nenavadnim dogodkom v Studencih, o katerem smo poročali v večerajšnji številki, dodajemo, da je komisija, ki si je večeraj ogledala truplo pokojnega občinskega sluga Ljudevita Majheniča v studenški mrtvašnici ugotovila, da je bil vzrok nenadne smrti zastrupljenje z alkoholom.

u- Stanovanjska hiša Pokojniškega zavoda je dograjena. Te dni se vseli v novo stanovanjsko hišo Pokojniškega zavoda v Krekovi ulici devet strank. Lepa stavba v sodobnem slogu z najudobnejše urejenimi stanovanji je že dograjena in zbuja s svojim markantnim pročeljem zanimanje Mariborčanov. Dvosobna stanovanja s kabinetom so zelo smotno urejena in za mariborske prilike razmeroma cene. Nova reprezentativna trinadstropna stanovanjska stavba je lepa pridobitev za Maribor.

u- Motociklistična nesreča se je pripetila na cesti pri Selnici. 28letni trgovec iz Javornika pri sv. Ožbaldu v Dravski dolini Matija Čas se je peljal na motociklu proti domu. Z njim je bil šolski upravitelj Ivan Bregar. Na ostrem ovinku se je motorno kolo nagnilo proti cesti in sta oba obležala s poškodbami. Čas ima 15 cm globoko rano na desni nogi in druge poškodbe, Bregar pa ima poškodovano desno nogo v stegnu. Mariborski reševalci so prepeljali oba ponesrečenca v mariborsko bolnišnico.

u- Sluga je izgubil 2000 din vredno uro. Na tezenskem vezbalšču je izgubil možko srebrno uro francoske znamke šolski sluga Rudolf Grohč, stanujoč v Zolgarjevi ulici št. 2. Ura je vredna 2000 din. Pošten najditelj se naproša, da izroči uro na policiji. V Krekovi ulici je izgubil nekdo stotak. Pošten najditelj ga je nesel na policijo, kjer ga lastnik lahko dobi.

u- Iz politijske službe. Šef mariborske policije g. Stanko Kos je nastopil večeraj svoj redni dopust. V času njegove odsotnosti ga nadomešča policijski svetnik g. Pestevšek.

R A D I O

Sreda 21. avgusta
Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: V modernem ritmu (plošče). — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Iz českih oper (plošče). — 14: Poročila. — 18.30: Mladinska ura: Za mlade naravoslovec (g. M. Zor). — 18.45: Le brez skrbi (plošče). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Vzgojni pomen gledališča (g. Carl Debevec). — 19.40: Objave. — 20.10: Moderne teorije o psihologiji mase (dr. E. Hrovat). — 20.30: Melody jazz. — 21.15: Kvarter mandolin. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvarter sester Stritarjevih, na harmoniko spremlja g. Stan-ko.

Beograd 20: Wagnerjeva opera »Tannhäuser« (plošče). — Zagreb 17.45: Radijski orkester. — 20: Pester glasbeni program. — Sofija 19.30: Plesna muzika. — 20.30: Violinski koncert. — 20.50: Verdijeva opera »Traviata«. — 23.05: Bolgarska glasba. — Rim 17.15: Koncert vojaške godbe. — 20.30: Orkestralni koncert. — 22.15: Violinske skladbe. — 23.15: Plesna muzika. — Praga 19.30: Zvočne slike. — 20.25: Dvořakove klavirske skladbe. — 21.30: Plošče. — 22: Koncert Novakove glasbe. — Berlin 19.15: Plesni večer. — 21.10: Vesela muzika. — 22.10: Lahka glasba.

Gospodarstvo

Zaposlenost v Sloveniji in v ostali državi

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani zaznamuje od maja do junija povečanje števila zavarovancev za 634 (lani za 760), in sicer od 107.594 na 108.228. V primeri z lanskim junijem je bilo letos število zavarovancev za 3708 večje. Povprečna dnevna zavarovana mezdja je od maja do junija narasla za 0.65 na 27.92 din in je bila pri tem za 3.23 din ali za 13 odstotkov višja nego lan v juniju. Skupna dnevna zavarovana mezda pa se je povečala od lanskih 2.550.000 na 3.022.000 din. Povečanje znaša torej 442.000 din ali nekaj nad 17%.

Razvoj zaposlenosti v posameznih panogah

Obenem je OUZD objavil še podrobnosti k že znanim skupnim številkam za maj. Od aprila do maja se je število zavarovancev povečalo za 1955. To povečanje odpade izključno na sezonske posle. Tako se je pri gradnjah nad zemljo, pri gradnjah cest, železnic in vodnih zgradb ter v industriji gradbenega materiala, torej v gradbenih strokah povečalo število zaposlenih delavcev za 2491. Od ostalih strok kaže v maju povečanje zaposlenosti tudi gozdno-zagarska industrija za 421 delavcev. Nazadovanje pa je zabeleženo predvsem v tekstilni industriji za 229 delavcev, v kovinski za 216, v industriji za predelovanje mesa za 159 in v živilski industriji za 126.

V primeri z lanskim majem je bilo letos v maju za 3834 delavcev več zavarovanih. To povečanje pa odpade v celoti na večjo zaposlenost pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb, kjer je bilo v maju 9628 zaposlenih delavcev (za 4645 več nego lani). V ostalem pa je bila zaposlenost v gradbeni stroki slabša in je bilo pri gradnjah nad zemljo zaposlenih 7161 delavcev (za 92 manj nego lani) in v industriji gradbenega materiala 5466 delavcev (za 1030 manj).

Nadalje je bilo v gozdno-zagarski industriji 8326 delavcev (za 225 več), v industriji za predelovanje lesa 4102 (za 477 manj), v tekstilni industriji 16.660 (za 338 manj), v oblačilni industriji 5419 (za 217 manj), v kovinski industriji 8070 (za 5 manj), v kemični industriji 2497 (za 11 manj), v papirni industriji 2204 (za 52 več) v usnjarski industriji 1813 (za 220 manj), v čevljarški industriji 2884 (za 193 manj), v tobačni industriji 646 (za 68 manj), v živilski industriji 3410 (za 324 manj), v grafični stroki 3226 (za 24 manj) in v grafični stroki 1126 (za 106 manj).

Razvoj zaposlenosti v Jugoslaviji

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je objavil podatke o gibanju

Kako je s prepovedjo izvoza drv iz Hrvaške

V zadnjih dneh so vzbudile veliko pozornost vesti, da je prepovedan izvoz drv za kurjavo iz banovine Hrvaške v druge banovine. Ker te vesti niso točne, je banaska oblast banovine Hrvaške izdala pojasnilo, iz katerega je razvidno, da ne gre za prepoved izvoza, temveč da si je banovina Hrvaška le rezervirala del produkcije drv na področju banovine. Banaska oblast je objavila besedilo tozadavne okrožnice, ki pravi v glavnem naslednje: Po navedbi o omejitvi prometa z drvmi na področju banovine Hrvaške od 9. julija so vsi proizvajalci drv v banovini Hrvaški zavezani, da do konca septembra t. l. rezervirajo za potrebo banške oblasti polovico svoje proizvodnje. Da bi se ugotovile razpoložljive količine drv in potrebe, je bilo z isto naredbo naloženo trgovcem in proizvajalcem, da morajo prijaviti svojo proizvodnjo odnosno zaloge, organizacije potrošnikov pa morajo do konca avgusta prijaviti svojo potrebo. Ker pa so se izkazale prijave zalog za zelo pomanjkljive in površne in se trgovci niso držali določb naredbe ter mnogi zalog niso prijavili, je bil urad za nadzorstvo cen prisiljen, da na osnovi uredb o pobljanju draginje stavi pod svoje neposredno nadzorstvo vse dispozicije glede drv. To je banški oblasti končno omogočilo, da je ugotovila glavne zaloge drv na področju banovine Hrvaške. Urad za nadzorstvo cen pa je dobil možnost, da pravilno izvrši razdelitev drv. Ker so sedaj zaloge po večini ugotovljene in so prispelje tudi najvažnejše prijave za kritje potreb, je banaska oblast odredila do nadaljnjega, da smejo oblastna nadzornišтва dovoliti svobodno prodajo druge polovice drv, ki ni rezervirana za potrebe banovine. Banaska oblast je obenem opozorila vsa oblastna nadzornišтва za cene, vse proizvajalce in trgovce z drvmi, da morajo vestno izpolnjevati predpise naredbe od 9. julija in vse ostale predpise, zlasti pa da morajo do konca septembra rezervirati za banko oblast polovico svoje proizvodnje.

K ustanovitvi hrvaškega Prizada

že v nedeljski številki je »Jutro« poročalo o ustanovnem obtnem zboru Pooblaščenec gospodarske družbe banovine Hrvaške (Pogod) ki bo na področju banovine Hrvaške vršilo funkcije Prizada. Nova delniška družba ima 20 milijonov din glavnice, od katere je bilo takoj vpisanih 10 milijonov din, med tem ko bo druga tranša vpisana kasneje. Polovica delnic nove družbe pripada banovini Hrvaški, zato imenuje ban polovico članov uprave. Delnice se glasijo na ime in se smejo prenesti na drugo ime samo z dovoljenjem bana. Pri prodaji delnic ima prvenstveno pravico odkupa banovina Hrvaška. V ravnateljstvo nove družbe so bili imenovani o. s. izvoljeni dr. Mirko Lamer, predstojnik oddelka za obrt, industrijo in trgovino banške oblasti, ki je tudi predsednik družbe, nadarje Slavko Kolar kot predstavnik oddelka za kmetstvo gospodarstvo banške oblasti, inž. Ivica Krivokot kot predstavnik oddelka za žumarstvo, dr. Šime Debelić, kot predstavnik oddelka za veterinarstvo, Egon Lovinčić ravnatelj Hranilnice banovine Hrvaške, Ljudevit Tomasič, ravnatelj Gospodarske šole, Bogdan Miletič upokojeni upravnik podružnice Glavne zveze srbskih zemljoradniških združenj v Zagrebu, dr. Vladimir Košak, predsednik Pokojniškega zavoda za nameščence v Zagrebu, Marin Ferić, direktor iz Splita in

števila zavarovancev v vsej državi v mesecu maju. Pri vseh krajevni organih Osrednjega urada se je v tem mesecu število zavarovancev povečalo le za 10.887 (lani za 33.289). Letos je bilo torej sezonsko povečanje zaposlenosti v maju slabše nego lani. Vsega je bilo v maju zavarovanih 754.567 delavcev in nameščencev, to je le še za 8226 več nego v maju lanskega leta. Skupno število zavarovancev v Sloveniji, v banovini Hrvaški in na ostalem področju države je bilo v maju v primeri z letošnjim januarjem naslednje.

	januar	maj	razlika
Slovenija	101.117	118.701	+ 17.584
ban. Hrvaška	209.133	236.697	+ 27.564
ostale ban.	340.794	399.169	+ 58.375
Skupaj	651.044	754.567	+103.523

Od skupnega števila zavarovancev v Sloveniji je v maju odpadlo na OUZD v Ljubljani 107.594, na bolniško blagajno TBFJD 10.160 in na bolniško blagajno Merkurja 947 zavarovancev.

V primeri z lanskim majem se je sorazmerno najbolj povečala zaposlenost pri gradnji železnic, cest in vodnih zgradb (za 12.7%), v industriji papirja (za 12.0%), v kemični industriji (za 11.5%) in pri gradnji prevoznih sredstev (za 9.8%); najobčutnejše pa je nazadovanje zaposlenost v industriji gradbenega materiala (za 14.6%), v industriji za predelovanje lesa (za 9.6%), v usnjarski industriji za (6.2%) in v čevljarški industriji (za 5.5%).

Od posameznih okrožnih uradov zaznamujejo najobčutnejše povečanje števila zavarovancev nasproti stanju v lanskemu maju okrožni uradi v Zagrebu (za 6.7%), v Beogradu (za 3.8%) in v Ljubljani (za 3.7%); najobčutnejše nazadovanje pa beležijo okrožni uradi v Nišu (za 6.8%), v Petrovgradu (za 4.0%) in v Subotici (za 3.9%).

Povprečna dnevna zavarovana mezda se je v maju ponovno dvignila na 26.27 din in je bila pri tem za 2.20 din ali za 9.2% višja nego lani. V dravski banovini je znašalo povprečje dnevno zavarovane mezde 28.17 din, v banovini Hrvaški 27.76 din in v ostalih banovinah 24.81 din.

Od januarja se je povprečna dnevna zavarovana mezda v Sloveniji povečala za 7.5%, v banovini Hrvaški za 5.2% in v ostalih banovinah za 7.1%. Skupni zavarovani zaslužek delavcev in nameščencev v vseh državah je znašal v maju 459.5 milijona din nasproti 449.2 milijona din v lanskem maju; od tega odpade na dravsko banovino 83.6 milijona din, na banovino Hrvaško 134.3 milijona din in na ostale banovine 247.6 milijona din.

dr. Dragutin Toth, glavni ravnatelj Prizada v Beogradu. Nadzorstveni odbor pa tvorijo dr. Vladimir Franolić, predstojnik finančnega oddelka banške oblasti, dr. Branko Pliverić, glavni ravnatelj Prastidione in Rudolf Erber, glavni ravnatelj Mestne hranilnice v Zagrebu. Za poslovnega ravnatelja nove družbe je postavljen dr. Slavko Flügel, dosedajni poverjenik urada za kontrolno cen pri banški oblasti. »Pogode« je ustanovljen kot privilegirana ustanova s komercialnim značajem, ki bo vršila posle nakupa in prodaje biaga in bo služila javnim interesom in ne privatnim interesom delničarjev. Izvrševala bo določene posle za banovino, zlasti v zvezi s prehrano. »Pogode« ni ustanovljen kot konkurenca »Prizadu«, temveč bo resno sodeloval »Prizadom«. Vršil bo na področju banovine Hrvaške številne posle namesto »Prizada« in v njegovem imenu, kar bo le v razbremenitev »Prizada«. Da se doseže tako harmonično sodelovanje je bil v ravnateljstvo »Pogoda« izvoljen glavni ravnatelj »Prizada« dr. Toth. Druga ustanova s katero bo »Pogode« tesno sodeloval pa je Gospodarska shoda, katere ravnatelj je prav tako izvoljen v upravo »Pogoda«. Prav tako bo »Pogode« sodeloval z Zvezo srbskih zemljoradniških združenj, zlasti na onem področju banovine, kjer je več združenj, ki so vclanjeni v tej zvezi.

Gibanje klirinških računov

Najnovejši izkaz Narodne banke od 15. t. m. zaznamuje v drugi četrtini avgusta povečanje salda naših klirinških terjatev v Nemčiji od 3.26 na 4.07 milijona mark pri istočasnem zmanjšanju salda naših terjatev v češkomoravskem protektoratu od 16.4 na 9.7 milijona Kč. Naše terjatve v Turčiji so se le nebitveno zmanjšale za 0.1 na 6.1 milijona din, naše terjatve v Bolgariji pa za 0.2 na 3.1 milijona din. Klirinški račun s Francijo ne zaznamuje sprememb in znaša saldo naših terjatev v Franciji 2.6 milijona frankov, v francoskih kolonijah pa 2.9 milijona frankov.

Med aktivnimi kliringi izkazuje klirinški račun z Italijo zmanjšanje našega dolga za 2.9 na 45.8 milijona din, medtem ko se je naš klirinški dolg nasproti Madžarski povečal za 4.8 na 20.2 milijona din. Povečal se je naš klirinški dolg nasproti Slovaški za 1.9 na 16.6 milijona medtem ko je naš klirinški dolg v Rumuniji ostal na nespremenjeni višini 7.2 milijona din.

Zmanjšan obtok bankovcev

Med tem ko se je v zadnji četrtini julija naš obtok bankovcev povečal za 176 milijonov, je že prvi izkaz v avgustu zabeležil zopet zmanjšanje obtoka za 57.5 milijona din. Najnovejši izkaz od 15. avgusta zaznamuje nadaljnje zmanjšanje obtoka za 73.0 na 12.048.6 milijona din (lani 7392.5). Obveznosti na pokaz so se istočasno povečale za 68.6 na 2162.4 milijona din (lani 1636.0). Privatni zirovni računi so se pri tem povečali za 22.8 na 1293.6 milijona din (lani 840.0).

Zlata podlaga se je v drugi četrtini avgusta povečala za 0.4 na 2301.9 milijona stabilizacijskih din (lani 1922.3) in stvarni vrednosti 3683.2 milijona din. Skupna vsota meničnih in lombardnih posojil je ponovno nazadovala za 38.7 na 1734.2 milijona din (lani 1804.8), eskont bonov za narodno obrambo pa se je povečal za 67.0 na 4294 milijonov din.

Glede na stvarno vrednost zlate podlage je 15. t. m. znašalo kritje obtoka bankov-

cev in obveznosti na pokaz 25.91% (prejšnji teden 25.90).

Gospodarske vesti

u- Oskrba domače industrije z gumijem. Preteklo soboto je bila v trgovskem ministristvu pod predsedstvom načelnika dr. Dimitrija Mišiča konferenca o vprašanju oskrbe domače industrije z gumijem. Konferenca se je vršila v zvezi z nedavno uredbo o prepovedi izdelovanja določenih predmetov iz gumija. Razprava je bila predvsem zaradi vprašanja izdelovanja oponk iz gumija, ki jih je doslej naša industrija izdelala na leto okrog 8 in pol milijona parov. Predstavnik industrije so pri tej priliki izrazili željo, da bi se uredba glede prepovedi izdelovanja oponk iz gumija omilila. Na konferenci so poleg delegatov zainteresirane industrije sodelovali predstavniki trgovskega in vojnega ministristva. Sklenjeno je bilo, da bo v kratkem sklicana nova konferenca, na kateri bodo prišla v razpravo vsa vprašanja v zvezi z racionalno uporabo razpoložljivih količin gumija, pri čemer bo industrija stavila svoje konkretne predloge in pripombe.

u- Izvajanje trgovskega sporazuma z Rusijo. Po informacijah iz Beograda se bo v kratkem pričelo konkretno izvajanje trgovskega sporazuma z Rusijo. Šef sovjetskega trgovskega predstavništva g. Bloujev je že stopil v stike z direktorjo za zunanjo trgovino in z drugimi gospodarskimi ustanovami. Šef delegacije g. Bollovec ima pooblastilo, da v imenu sovjetske vlade sklepa v naši državi trgovske posle. Trenotno se pogaja z našimi pristojnimi činitelji glede nakupa večje količine bakra, svinca in ferocilija, in sicer od rudnikov v Boru in Trepcji odnosno od družbe La Dalmatienne (glede ferocilija). Na drugi strani pa so že v teku pogajanja glede nakupa večje količine ruskega bombaža, parafina, proizvodov gumija in eventualno tudi avtomobilov. Vse te nakupe bo izvršila država, ki bo potem blago razdelila naknadno na posamezne interese.

u- Podaljšani rok za ustave izdelovanja prepovedanih predmetov iz gumija. Kakor je znano je trgovski minister na osnovi uredbe o kontroli zalog blaga prepovedal izdelovanje obtube iz gumija, gumijastih preprog in plošč, otroških igračk in okrasnih predmetov iz gumija. Izdelovanje teh predmetov bi se moralo ustaviti v 10 dneh o. dneva objave odločbe, to je do 19. t. m. Ker pa se je ta rok izkazal kot prekratke za ureditev delovnih odnošajev v podjetjih ga je trgovski minister podaljšal za pet dni, to je do 24. t. m.

Borze

20. avgusta. Na ljubljanski borzi je bilo danes povprašanje po klirinških markah po 14.80. ni na bilo blaga. Na ostalih borzah notirajo klirinški čeki nespremenjeno 14.70 — 14.90. Grški boni so se v Beogradu trgovali po 39.50. bolgarski klirinški čeki na so se nudili po 92.

Na zagrebškem efektmnetm tržišču je bilo za vojno škodo pri stalni tendenci povpraševanje do 444 v Beogradu promet po 442 — 443.50. Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficelni tečaj: London 177 26 — 180.46. New York 4425 — 4485. Curih 1010.29 — 1020.29. Tečajji na svobodnem trgu: London 219.22 — 222.42. New York 5480 — 5520. Curih 1248.45 — 1258.45. **Curih.** Beograd 10. Pariz 9.15 (bankovci 6.90). London 17.6750 (bankovci 12.25). New York 4.35 (bankovci 4.6250). Milan 22.1750. Madrid 40. Berlin 175.20 (registernarke 52.75).

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 444 den. 4% agrarne 50 den. 4% severne agrarne 50 den. 6% begunške 77 den. 6% dalm. agrarne 69 — 70. 6% šumske 70 bl. 7% stabiliz. 94 den. 7% invest. 96 den. 7% Seligman 100 den. 7% Blair 93 den. 8% Blair 97 den.; delnice: PAB 185 bl. Trboveljska 285 — 290. Guimann 45 den. Sečerana Osijek 185 — 200. Sečerana Veliki Bečkerek 575 den. **Beograd.** Vojna škoda 434 — 444 (442 — 443.50). 4% agrarne 52 den. 4% severne agrarne 52 — 52.25. 6% begunške 76.25 — 76.50 (76.50). 6% dalm. agrarne 69.50 — 70 (69.50 — 69.75). 6% šumske 68.25 — 69.50. 7% Seligman 100 den. 7% Blair 97 den. 8% Blair 98.50 den. Narodna banka 7800 bl. PAB 194 — 196.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago. 20. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 68.50, za dec. 70.75 za maj 71.875; koruza: za sept. 60.125, za dec. 54.375, za maj 55.375. **+ Novosadska blagovna borza** (20. t. m.) Tendenca nespremenjena. Pšenica: za pšenico veljajo odkupne cene po uredbi Rž: baška 260 — 265 banatska 260 — 265. Oves: baški, sremski

»Konjenica« v Somaliji

Oddelek jezdecov s kamelami v Britski Somaliji, katero so zdaj zasedli Italijani. Ta dežela je puščava brez cest in vode, zato je brez kamele v nji nemogoč vsak promet

Somalija in njeni prebivalci

Rekapitulacija zgodovine — Antropološke značilnosti Temperament in značaj

Somalija, staroegiptski Punt, rimska Aromatica regio, tako imenovana zaradi mnogih aloj in mirt, je bila že zelo zgodaj, čeprav kot skrajna točka, v stiku z antično kulturo. Moč egiptске države je segala do sem. Feničani so se ustajljali na njenih obalah, dežela sama pa hrani še dan današnji obilico sledov grških in rimskih stavb, ki pričajo o nekdanji navzočnosti teh ljudstev. Zaradi svoje lege ob Bab el Mandebu nasproti Adenu, kjer so Rimljani l. 24. pr. Kr. osnovali kolonijo, je bila Somalija že od nekdanj dežela strateškega pomena, čeprav ima sicer značaj stepe ter je siromašna v pogledu vode.

Ko je v začetku 8. stoletja mladi islam nastopil svojo osvajaško pot, so začeli Arabci pritiskati tudi v Somalijo, kjer so se ustanovili nekako v 13. stoletju. Prinesli so tja seveda svojo vero, katere se še danes oklepajo z veliko zagritostjo. Somalijci sami izvirajo baje od dveh arabskih bratov. A dejstvo je, da se Somalijcem pozna primes arabske krvi, ki jih loči od ostalih afriških ljudstev. Znanstveniki, ki so prepotovali Somalijo in jo proučili v etnografskem in antropološkem pogledu, so to ponovno poudarili.

Somalijci so visoke rasti, vitki, svetle kože, ozkega obraza, imajo oster, nekoliko ukrivljen nos, visoko čelo, globoko ležeče oči, poudarjene čeljusti, siljasto brado in debele ustnice. Krastjo jih bujni lasje in ker si jih često mažejo z oljem, spominjajo njih glave na meduze. Moški so suhi, kar jim daje videz divjosti in grozovitosti. Ženske kažejo često zelo prijetne poteze, so lepe postave ter polnih prsi, njih telesna lepota pa uvene navadno že med 20. in 30. letom. Obraz se jim naplaine, postane bradavičast, prsi omlahnejo in ko ženska doseže 40. leto, je navadno zelo odbijajoča. Somalijec si rad tevotira život, posebno roke, često pa tudi lica, nos in usta. Telo

mu pokrivajo brazgotine, kajti skoro vse bolezni zdravi z ognjem.

Temperament tega ljudstva ni kdovekak vznemirljiv, značaj pa često odlikujejo znatne duhovne in moralne vrline. Somalijec je v pojmovanju inteligentnejši, razumen in stanovitven. Med seboj so zelo pošteni, napram tujcem pa nezvesti in izdajalski.

To ljudstvo šteje poldrug do dva milijona duš ter se deli na več plemen. V jedru so živinorejci, redijo kamele, goveda, konje, osle, noje, ovce in koze. Hranijo se poglavito z mlekom in smetano, rižem in kašo. Mesa uživajo malo, kuretino odklanjajo in kokoši sploh ne redijo, prav tako zavračajo jajca, ribe, divjačino in svežo kri. Ne poznajo ne alkoholnih pijač ne sira. Oblačijo se v ogrtače iz belega bombaža, ki ga imenujejo »maroc«. Pri ženskah ima obleka obliko dolge srajce, ki je čez ledja prepasana. Noge so obute v sandale. Moški in ženske se radi lepote, njih nakit sestoji iz uhanov, zapestnic in drugih okraskov iz svinca in cina. Na vratu nosijo amulete iz slonovine ali pa steklene bisere. Oboroženi so s sulicami, usnjnimi ščiti in podolgovatimi bodali. Veliko spretnost kažejo v raznih obrtih. So izvrstni kovači, lončarji, usnarji in tkalci.

Živijo v ulnjakom podobnih kočah, ki so v notranjosti pokrite s kožami in rogožino. V mestih se pri zidanju poslužujejo tudi kamna in opeke, bivališča nomadov v stepi pa so itak samo začasna. Somalska naselbina šteje največ štiri do pet nizkih, s trnjevo ograjo obdanih koč, ki dajejo streho vsaka po eni družini. Vsaka naselbina je podvržena svojemu poglavarju.

V navadi je poligamija. Vsakdo se lahko oženi ali omoži. Za moške nastopi zrelostna doba s 15, za ženske že s 13. letom. Nad krepostmi deklic in žen bdijo stroge oči njih izvoljencev in mož. Najčeste si deklice izbere moža, ki pa jo navzlic temu mora odkupiti sebi za ženo. Zakoni med sorodniki so izključeni. Cena za ženo niha med 10 in 150 kamelami ali med 10 do 15 konji, pri siromakih med 10 do 20 kozami, ki jih ženin ponavadi ukrade, da si lahko kupi nevesto. Somaljski jezik pripada etnopski skupini, v mestih in ob obali pa se lahko povsod sporazumeš z ljudmi, če obvladaš arabščino.

Razstava tiska v Leningradu

V Leningradu so otvorili v prostorih muzeja, ki nosi ime pisatelja Saltykova-Ščedrina, razstavo v proslavo 500-letnice tiskarske umetnosti. Med razstavljenimi predmeti se nahaja na prvem mestu Guttembergova biblija ter nekateri redki tiski iz let 1457 in 1459.

Razstavljeni so tudi prvi tiski del Kopernika in Galileja, Newtona in Shakespeara. Poseben oddelek prikazuje začetek tiskarstva v Rusiji. Vidiš lahko prvo izdajo zakonika carja Alekseja, rusko slovnico od Domonosova, prve številke najstarejših ruskih listov in revij. V oddelku za sodobno tiskarstvo se lahko vsak obiskovalec preveri o sedanjem stanju tiska v Sovjetski zvezi.

Zopet poplava Rumene reke

Rumena reka je zopet začela prestopati bregove. Poplave zavzemajo katastrofalno obseg, ponekod je voda nanesla blato več metrov visoko. Na tisoče prebivalcev je utonilo v umazanih valovih.

Deževje noče ponehati in računajo, da se bo nesreča še povečala. Nešteto vasi je pod vodo, nekatere so sploh izginile s površja in ni o njih nobenega sledu več. Reka nosi s seboj človeška in živalska trupla, pohištvo, drevesa in drugo. Mnogo ljudi je bolnih, posebno pustoši rumena mrzlica. Oblasti so ukrenle vse potrebno, da se epidemije zatro, kajti resno se boje razširjenja kolere, tifusa in kuga.

Preden odletijo

Skupina nemških letalcev beleži napotke pred startom k poletu nad Anglijo

Potratna gostija

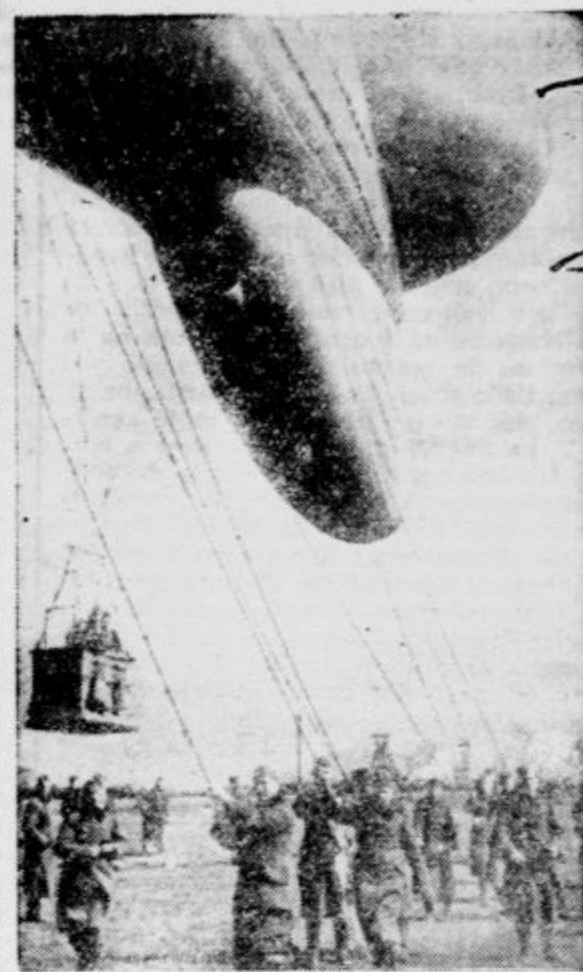
V neki vasi na južnem Madžarskem je imovit kmet omogočil svojo hčer in je svate vabil na potratno gostijo. Ne samo sorodniki, prijatelji in znanci, tudi ostali vaščani so imeli svoboden pristop k svatovski mizi, kjer se je vse šibilo od jedi in pijače.

Tri dni in tri noči je trajalo veselo svatovanje, potem je prišel konec. Pojavila sta se namreč dva orožnika, ki sta prinesla sporočilo, da je treba pojedino končati. Sicer bo oblast posegla vmes. Na koncu pojedine so napravili statistiko, ki kaže, da je bila prireditev res ogromna. Kajti gostje so na svatvi v treh dneh uničili 400 kg kruha, 125 kg sladkorja, 120 kg mesa, 5000 jajec, 200 kokoši in piščancev, 5 telet, 5 prašičev in dva vola. Popili so 1200 l vina in nad 100 l žganja. In žledoci bi se bili nemara še polnili, da ni oblast prepovedala te potratne pojedine.

Termiti pojedli misijonarja

Iz Matade v Afriki poročajo o nenavadnem dogodku. Neki misionar z imenom Bogossé je odšel v okolico Matade na sprehod z nekim domačinom. Na sprehodu je naletel na odsekano drevesno deblo, ki se mu je videlo trhlo, zato je s palico vseknil po njem. Kakor bi trenil so se začele valiti iz debela cele vojske termitov, ki so napadli misionarja. Domačin, ki je poznal nevarnost takšnih napadov, je bežal, kolikor se ga nesle noge. Misionar pa je bil obilen in ni mogel teči. Termiti so ga usmrtili.

Opazovalni balon

nemške vojske v trenutku, ko ga spuščajo v zrak

Tudi v Ameriki streljajo s topovi

In sicer zaenkrat samo še za vajo. Vsak takšen izstreljek iz topovskega žrela trdnjavo Tilden pri New Yorku stane 3000 dolarjev

Rumunsko-madžarska pogajanja v Turn-Severinu

Andrjaš Hory, bivši madžarski poslanik pri poljski vladi v Varšavi, vodja madžarske delegacije za pogajanja z rumunsko vlado

MICHEL ZÉVACO:

188

Don Juan

ROMAN.

Kakor hitro ga zagledate, mu recite, da hočem pozabiti to žalostno noč. Če ga nocoj ne bo, stopite ob zori do Turquanda in mu sporočite hčerino smrt; zabijete mu tudi, naj molči o okolnostih, ki so jo povzročile, ako mu je življenje drago.

Pristopil je k truplu ter se odkril in priklonil. »Z Bogom, ljubka Beranžerka,« je zamrmral, in solze so mu vnovič prikipele iz oči. »Moja ljubezen ti ni prinesla sreče. Na dušo se kolnem, da te ne bi bil silil iskati rešitve v smrti. Da, Bog mi je pričel! Spoštoval bi bil tvojo voljo. Predrzen zaljubljenec sem, morilec pa nikoli! Z Bogom torej in odpusti mi, če moreš, ko sem tolikani potreben odpuščanja.«

Odšel je ter se s Sansacom, Esséjem in Saint-Andréjem vrnil v Louvre.

Roncherolles se je zavil v plašč, se zložno usedel v naslanjač, iz katerega je bilo malo prej vstal njegovo veličanstvo, in zaprl oči, ne z namenom, da bi spal, ampak zato, da bi se laže in bolje posvetil računanju. tehtanju in ugibanju o prihodnosti, ki je glavni posel vsakega častihlepnega dvorjana.

Tako sta minili dve uri. Po tem času je mahoma stopila v dvorano č-

tvorica slug, močnih, trštah mož, ki so nesli nekakšna nosila. Pred njimi je stopal starec, ki mu ni bilo videti, da bi se vobče menil za Roncherollesa.

Tedaj je plemeč vstal. »Kdo ste?« je vprašal.

Starec je s prstom pokazal na truplo in odvrnil: »Njen oče...«

»Izvrstno. Videti je, da pametno gledate na stvar. Čestitam vam. Nič solza, nič vpitja. Tako je prav. Od kralja imam za vas sporočilo, da se vam ne bo zgodilo nič zalega, če boste previdno molčali o vsej zadevi.«

Starec je prikimal, kakor da se zahvaljuje, in vprašal:

»Torej smem odnesti truplo svojega otroka. da ga pokopljem?«

»Da. To vam je dovoljeno. Povejte mi zdaj, kaj se je zgodilo z grofom de Loraydanom.«

»Odšel je...«

»Hal... Nu, kadar se spet oglasi pri vas, mu povejte, da mu njegovo veličanstvo odpušča in ga pričakuje v Louvru.«

»Povem mu...«

Roncherolles je rekel: »Dobro.« Potem se ni več zmenil za starega moža. Popravl si je meč, se malomarno ozrl na mrtvo, se s konci prstov mehanično dotaknil roba čepice in odšel.

Služabniki so postavili nosila k truplu. Imela so žimnico iz dragega svilenega blaga in b'azino, ki je bila obrobjena s čipkami. Starec je odgrnil plašč, ki je pokrival Beranžerko, ter ga vrgel v kraj. Nato je sam vzdignil truplo in ga položil na

žimnico. Potem ga je vsega odel z dragocenim brokatnim blagom, ki ga je bil prinesel s seboj. Odmerjeno in natančno je zatlačil to odejo pod žimnico. Nobene podrobnosti ni zanemaril. Ko je končal, je mignil nosačem.

»Ravnajte rahlo,« jim je velel. »Previdno jo nosite, ne stresajte je.«

Vzel je enega izmed svečnikov in krenil naprej. Nosači so vrdignili nosila ter šli za njim. Ko so bili v Vrvarski ulici, je nočni veter upihnil svečo. Starec se tega očitno ni zavedel, kajti obdržal jo je v roki in jo celo časih vzdignil, kakor bi hotel bolje osvetliti pot.

Tako je dospela čudna skupina v Turquandovo hišo.

Tu so položili Beranžerkino truplo na posteljo. Turquand je sedel ob znožje postelje in se zagledal v pokojnico. Jokal ni. Sedel je vse do trenutka, ko so prišle ženske, da pokopljejo nesrečno dekle. A niti tedaj se ni ganil od hčere, marveč je ostal pri nji prav do strašne ure, ko so jo položili v krsto in odnesli.

Turquand je prisostvoval pogrebu, ne da bi počel solzo ali izpregovoril besedico.

Ko se je vrnil domov, je obilno izplačal služabnike in služabnice ter jih odslovil.

Nekaj časa je taval po praznem domu.

Pobral je več papirjev in pisem, jih zložil na zemljišču za hišo v kup in jih zažgal. Potem je zapisal na list pergamenta nekaj kratkih vrstic, ki so bile najbrže njegova oporoka.

To se je zgodilo tretji dan po Beranžerkini smrti. Tretji dan po tem, ko se je bil grof de Loray-

dan zatekel v podzemeljski rov.

Ves ta čas ni zaužil Turquand niti grizljaja hrane. Niheč izmed tistih, ki so ga bili kdaj videli, ga ne bi bil spoznal. Kar je še imel življenja v sebi, je bilo zbrano v očeh, ki so mu turobno sršale izpod čela.

Ko je končal neštete opravke, je stopil v Beranžerkinino sobo, primaknil k železni omari naslanjač, zložno sedel vanj, kakor da hoče zadremati, in prislonil uho na vrata omare.

»Ste tu, gospod grof de Loraydan?« je vprašal s trdnim glasom. »Grof de Loraydan, ali me slišite?«

Mnogo minut je prešlo... morda je bila celó ura. Turquand je od časa do časa ponovil svoj klic.

Nazadnje mu je izpreletelo blede ustnice nekaj podobnega kakor smehljaj. Začul je bil glas, oh, samo rahel šum, ki ga ne bi bil ujel nihče razen njega.

»Se je tu, plemeniti grof,« je zagodrnjal. »Slišim ga v kleti... Kaj dela? Hoj! Pa ne da bi odhajal?... Ne, ne, Bog bodi zahvaljen, gor gre... mukoma se vzpenja s stopnice na stopnico... saj sem dejal, da prihaja na vrh!... Oh, kako slabotni, kako iznemogli so njegovi koraki... Nu, pogum, vraga... da, vzpenja se... zdaj je obstal... Ali je mar tako hudoben, da misli že poginiti?... Ne, dušica, seveda se vleče na vrh... zdaj je pri vratih... Aha, že trka, trka! Kako je moral trkati včeraj in pred včerajšnjim... Hoj, nikar tako ne razbijaj, saj nisem gluhi!... Grof, dragi gospod grof, kaj ste vi?«

A NEKDOTA

Profesor Kästner iz Göttingena je nekoč obiskal Pariz in srečal tam starega učitelja, ki ga je učil francoskega jezika. Stari gospod, ki je nad štirideset let poučeval francosčino v nemškem mestu, je bil strašno razburjen.

»Pomislite g. profesor, je tožil Kästnerju, »več desetletij sem vtepal mladim ljudem francosčino v glavo in zdaj prihajam do prepričanja, da to, kar sem jih učil, sploh ni bila francosčina!«

Kästner se je rahlo smehljaj. Potolažil je učitelja z besedami:

»Nikar ne bodite obupani zaradi tega! Kakor vam, tako se bo zgodilo tudi mnogim teologom, če bodo prišli v nebesa!«

VSAK DAN ENA

Predavanje v radiu

»In zdaj, cenjene poslušalke, se začne predavanje o vitki liniji...«

(»Humoriste«)

O angleškem umiku iz Somalije

Na drugem mestu v listu prinašamo izjave angleškega premiera Churchilla o razlogih angleškega umika iz Somalije. O umiku je 19. t. m. izdal angleško vojno ministrstvo posebno sporočilo (objavljeno smo ga že v enem delu večeršnjega »Jutra«), v katerem pravi med drugim, da se prvotni načrti za obrambo Somalije temeljijo na tesnem sodelovanju s Francijo, ki je imela močno postojanko v sosedni francoski Somaliji z luko in glavnim mestom Džibutihom. Po premirju med Francijo in velesilama osi pa je nastal za Angleže v njihovi Somaliji zelo težek položaj, ker je bilo več kot polovica zaveznikov čet izločenih. Novih ojačenj pa Anglija v Somalijo zato ni poslala, ker so ji bile potrebne rezerve drugod. Zato je bil načrt obrambe te postojanke opuščena. Ker se Anglija ni mogla odločiti za izpraznitev Somalije brez odpora, je skušala z manjšim številom branilcev prizadejati sovražniku vsaj čim več izgub, preden bi postojanko zapustila. Evakuacija se je v celoti posrečila.

Italijani so na to sporočilo angleškega ministrstva odgovorili preko agencije Stefani 20. t. m. Odgovor vračaja predvsem angleško trditev o uspešni evakuaciji, ki

naj bi predstavljala nekakšno angleško zmago, dasi angleško uradno sporočilo ne zanika poraza pred zmagoslavim prodorom italijanske vojske, ki je svojo ofenzivo v Somaliji zaključila v 15 dneh. Jasno je, da je Somalija izgubljena in važno je, pripominja agencija Stefani, da so britanske čete pobegnile, četudi verjamejo, da je bil umik izveden uspešno.

Angleška Somalija je angleška kolonija v Afriki ob vzhodu v Rdeče morje ter meri 176.000 kv. m, na katerih prebiva okoli pol milijona ljudi, v glavnem nomadskega prebivalstva. V predelu Vadi Nogat, ki ga obdajata dva gorska grebena, je več rudnin. Tu pelje tudi cesta v Ogaden, ki je sedaj italijanski. Glavne luke v Somaliji so Zeila, Berbera in Bulhar, ki pa vse dalje zaostajajo za sosednim francoskim Džibutihom, ki je skoro povsem potegnil nase trgovino iz angleške Somalije. Ozemlje je leta 1875 osvojil Egipt, a leta 1885 ga je zasedla Anglija, ki ga je leta 1898 spremenila v svojo kolonijo. Celokupna trgovina te kolonije (uvoz in izvoz) je znašala nekaj nad pol milijona funtov. Po angleških navedbah je štela angleška vojska v Somaliji okrog pet tisoč mož.

Dunajska revija o jezikovni reformi na naših srednjih šolah

Dunajska revija »Südsüd Echo« komentira v svoji zadnji številki odklop našega prosvetnega ministrstva, da bo nemščina zavzela prvo mesto v pouku tujih jezikov na srednjih šolah v Jugoslaviji. Revija pravi, da se s tem samo obnavlja stanje pred svetovno vojno. 20 let od mirovnih pogodb do revizijskega leta 1940 se je izkazale tudi v tem oziru. kakor v mnogih drugih, za zablodo. Pokazalo se je, da se ne more z nikakimi kabinetnimi sklepi izsiliti sprememba geografskih odnosov. Jugoslavija je ostala na robu srednje Evrope, v sosedstvu nemškega prostora, v sosedstvu italijanskega naroda, in daleč od zapada z njegovimi drugačnimi interesi in simpatijami.

»Toda med nemškim in jogoslov. prostom

— nadaljuje »Südsüd Echo« — morajo povečanjem gospodarskih odnosov oživetiti k novemu življenju tudi stare kulturne in družabne skupnosti. Koliko dolguje, da navedemo samo ta primer, prepored srbske, hrvatske in slovenske literature Herderju in nemškimi romantikom, koliko dolguje nemško pesništvo jugoslovanski narodni pesmi! Kako ozka je bila vedno zveza z visokimi šolami! Kako močno vpliva umetniški veličine Meistrovića čez mejo! Koliko bolj se soseda spoznavata, čim več se spominjata na stike v preteklosti, tem bolj se bosta razumela in tem bolj bosta razumela, kako je v korist obeh sosedov, velikega in malega, da vodita politiko, ki iz tega sosedstva izvira in ki mu odgovarja.

BELEŽKE

Dr. Maček v Beogradu

Včeraj dopoldne je prispel v Beograd podpredsednik vlade dr. Maček. V ministrskem predsedstvu je imel kmalu po svojem prihodu daljši razgovor s predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem. Nato se je sestel tudi z ministrom za socialno politiko dr. Budisavljevičem ter ministrom brez portfelja dr. Konstantinovičem.

Kakor poročajo iz Beograda, so se razgovori dr. Mačka s predsednikom vlade nadaljali na reforme, ki jih je napovedal Dragiša Cvetković tudi te dni v Zagrebu in ki bodo proglašene ter uveljavljene 26. t. m. ko se bo v Zagrebu sestala vlada k seji.

Jugoras ustanavlja svoj dnevnik

Iz vodstva Jugorasa se širijo vesti, da bo prišel Jugoras izdati svoje glasilo »Jugoslovanski radnik«, ki sedaj izhaja kot tednik, s 1. septembrom kot dnevnik. Izhajal bo v Beogradu popoldne in bo zastopal zahteve po uvedbi korporacijskega sistema v naši državi ter po unifikaciji vseh delavskih organizacij v okvirju Jugorasa in Hrvatske delavske zveze (HRS).

Trenja med bosanskimi muslimani

V Sarajevu je bil pred dnevi sestanek bivših posancev in senatorjev Jugoslovenske muslimanske organizacije (JMO). Sestanek je vodil bivši minister dr. Behmen. Sedaj poroča »Jugosl. pošta«, da je bilo na konferenci soglasno izrečeno, da postaja položaj bosanskih muslimanov po smrti dr. Mehmeda Spaha vedno težji in da njihovi interesi niso dovolj zastopani in branjeni. Prav tako je bilo ugotovljeno, da vlada med bosanskimi muslimani veliko nezadovoljstvo. Za vse to odklanja jo bivši poslanci in senatorji JMO vsako odgovornost, ker so ostali brez vsakega stika s predstavnikom muslimanov v vladi, ministrom dr. Džadžerjem Kulenovićem. Zednji sestanek z njim so imeli 27. avgusta lanskega leta, akoravno je bilo takrat sklenjeno, da se bodo vršili taki sestanki čim večkrat.

Konflikt med voditelji HSS v Splitu

V splitskih listih se nadaljuje ostra polemika med uglednim članom HSS odvetnikom dr. Pederinom in voditeljem HSS v Dalmaciji bivšim poslancom Paškom Kalitero, ki je očital dalmatinskim odvetnikom, da so se poskrili, ko je bilo treba zagovarjati dr. Mačka pred državnim sodiščem v Beogradu. Odgovoril mu je dr. Pederin, ki je z imeni cele vrste odvetnikov Dalmatincev, prijavljenih za zagovornike dr. Mačka, ovrgel trditve g. Kaliterne. Ta pa storjene krivice ni popravil, temveč je prav vehementno odgovoril dr. Pederinu in mu zagrozil z izobčenjem iz hrvatske občestva. Dr. Pederin mu je zopet javno odgovoril in med drugim napisal:

»Dalmacija so predstavljali ljudje raznega nacionalnega gledanja. Bili pa so vsi ljudje velikega formata, širokega srca in visokih moralnih vrednosti. Sedaj pa ne moremo razumeti, kaj se je Dalmacija Bogu tako zamerila, da govori v njenem imenu tako neotesan človek, kakor je Paško Kalitero.«

Dalje pravi dr. Pederin, da je prejel iz vse Dalmacije sto in sto čestitk, ker je vendar enkrat povedal Kaliteri in obraz nekaj krepkih in resničnih. Nato pristavlja: »Preden sem se spustil v borbo s Kalitero, sem dobro premislil, kaj me čaka. Odkločil sem se za borbo, ker sem prepričan, da je greh molčati dalje k vsemu, kar se dogaja pri nas. Povedal pa sem samo, kar mi mislita ves kulturni Split in vsa Dalmacija.«

Žalostna slika

Zagrebski »Jutarnji list« objavila uvodnik »Kri našega naroda«. V njem ostro šiba vedno hušnje piančevanje, zavoljo katerega se preliva zlasti vsako nedeljo na hrvatskih vaseh dragocena narodna kri

malo manj ko v potokih. Med drugim beremo v članku:

»Obiščimo samo naše bolnice, zaslišimo naše zdravnike, ogledimo si naša pokopališča in pojdemo ponoči po cestah skozi hrvatske vase, pa bomo marsikaj spoznali. Kar bomo videli in spoznali, nas bo navdalo s strahom in grozo. Bilance naših »bir-tij«, žegnanj in proslav so strašne, kakor si jih moremo predstavljati. Pregledno kriminalno kroniko naših listov in se zamislimo. V nedeljo sta bili dve žegnanji na cesti Zagreb — Krapinske Toplice. V ponedeljek je bilo pripelanih samo s teh dveh prošenj 25 ranjencev v razne bolnice. Ranjenci so žrtve noža, kolov in kame-nja. Bile so tudi smrtno žrtve. Ko smo se vozili po tej cesti, smo srečali zdravnika, ki je vozil ubitega moža. Na cesti so nas z golimi rokami ustavljali pijani mladeniči in bili s pestmi po naših avtomobilskih svetilkah. Ob poti smo srečali celo vrsto polomljenih koles in pobitih ljudi. Na cesti smo našli težke občestne mešičke, ki so jih ljudje postavili nalašč sredi ceste.«

Vojna z Anglijo

v polnem teku

Rudolf Fischer, direktor znanega dunajskega lista »Neues Wiener Tagblatt«, takole razlaga pomen sedanjih nemških letalskih napadov na Anglijo:

»Dan za dnem pritiska sedaj z vedno večjim angažiranjem sil nemški napad na Anglijo. Vojna proti britanskim otokom je že izgubila svoj dosedanj epizodni značaj. Tako morje kakor otoki Velike Britanije niso več samo postransko boljše, temveč glavno bojišče. Istočasno stopa pri nemškem vojnem vodstvu vedno bolj očitno v ospredje dosledna in točna metoda, ki jo že poznamo od poljske vojne sem. Za slučaja ni več mesta. Strnjena, ogromna sila Nemčije udarja sedaj z vsvo istovestno na Anglijo.«

Ta citat potrjuje, da smatrajo Nemci sedanje letalske napade na Anglijo že za ono veliko ofenzivo, ki jo je časopisje nekak tednov napovedovalo, ali pa vsaj za uvod v njo.

Zidovski otroci izločeni iz čeških šol

Kakor poročajo češki listi, je izdal minister šolstva in narodne prosvete protektoratnih dežel odklop, po katerem zidovski dijaki in učenci v prihodnjem šolskem letu 1940-41 ne smejo biti več sprejeti v češke šole. Odklop velja za osnovne in srednje šole vseh vrst, tako za javne kakor za zasebne. Oni zidovski dijaki, ki so do sedaj posekali češke šole, z novim šolskim letom ne bodo več sprejeti.

Značaj nove bolgarske mladinske organizacije

Poročali smo že, da je bila v Bolgariji ustanovljena vsedrjavna mladinska organizacija pod naslovom »Branik« (Branilec). O njej je direktor sofijskega »Mira« napisal na uvodnem mestu med drugim:

»Navadili smo se misliti, da je poedinec zasebnik boljši lastnik kakor država. Prav te lastnosti zasebne pobude mora nova državna organizacija skrbno gojiti. Izogniti se je treba: posnemanju tujine, kadar ta nima nič skupnega z bolgarskimi navadami in običaji, neodgovornim dejanjem in iskanju kariere. Imamo odlično mladino, ki pa je izgubila smer na področju političnih idej. Amu so brez služstva in medsebojne povezanosti? To nam razlaga, zakaj smo bili često priče manifestacijam, ki jih ni bilo mogoče razložiti, kakor da bi pogrešali narodnega dostojanstva. Teh mi sl seveda ne smemo enostavno prenesti na bolj odrasle, toda tudi ti — in ne le mladina — potrebujejo organizacije in povezanosti svojih sil, kot ljudje, ki ljubijo svojo domovino in ki so pripravljeni nastopiti proti umetno nastalim govoricam. Tu di oni so namreč kot dobri vojniki brez poveljnikov...«

SPORT

Plavalna liga 1940

Naši tretjič v morju

Kako je Ilirija izgubila dvoboj z Jugom?

(Pismo našega posebnega poročevalca s turneje Ilirije v Split in Dubrovnik)

Dubrovnik, 18. avgusta

Dva dni v naprej že so v Dubrovniku bili vsi sedeži za tekmo Ilirija—Jug razprodani. Po vsem mestu se govori samo o dveh velikih dogodkih, o nastopu Ilirije in Victorije proti tretjemu velikemu favoritu tekmovalca, domačemu Jugu.

Psihoza domačih tekmovalcev, funkcionarjev, prijateljev in simpatizerjev Juga je usmerjena v edini cilj: Ciganović mora na 100 m hrbtno biti pred Pelhanom. Vsi ostali višji problemi so nezanimivi — važno je le 100 m hrbtno!

V elegantnem, modernem penzionu »Florid« je nastanjena četa ilirijanskih tekmovalcev, predana na milost in nemilost ljubezni gospodinj, mladi soprog uglednega Jugovega funkcionarja Grbića. Na solčnih balkonih in v kristalnočistem morju tik pod penzionom pričakuje mlada četa ure, ko se pomeri s svojim velikim nasprotnikom na njegovih, domačih tleh... Daleč od Straduna in vsega dubrovniškega letovišarskega hrupa in diredajaja...

Ko se je ta četica odpravila na belem »Zagrebu« iz Splita proti Dubrovniku, je morje bilo razpenjeno od močne burje in domačini so prorokovali nam, nevaženim mojarja, obilen ribji blagoslov. Pa je prijazen komandant »Zagreba« dobrohotno podri vse ograje, ki jih na brodu postavlja okrog potnika vozovnika najcenejšega III. razreda in brž so si vsi poiskali čim ugodnejši kotiček — pa še morje se je pomirilo skoraj in vse je bilo v redu. — Prijetno je bila presenečena skupnica, ki je dolgeca na vožnji preganjala s preferanso, ko se je »nadležnik« kibic, ki je tupatam živahno posegel v igro, skromno predstavil: »Ja sam Tino Pattiera, tenorista«. Nič na njem ni kazalo filmskega igralca svetovne slave, le lice je bil nekako znano. Seveda je zrasel ponos tistih kvartopircv: kibiciral nam je sam Pattiera!...

Ko so nas Jugovi funkcionarji izkrcali iz tramvaja nekako sredi med Gružem in Dubrovnikom in smo zavili še vstran od glavne ceste, so se mnogi tih, nekateri pa tudi kar glasno, jezili, češ: kam Bogu za hrbet nas po pošiljajo? — Hitro je bilo konec godrnjanja, ko smo se znašli na morda najlepši točki vsega Dubrovnika!

V teku današnjega dneva se je povsem umirilo morje in ponehal je veter, ki je čez dan preganjal vročino. Zdi se, da tudi narava hoče doprinesiti svoje k najboljšemu razpoloženju pred velikim dogodkom: prvim kolektivnim startom Ilirije v Dubrovniku.

Ilirija v Dubrovniku svojega

uspeha iz Ljubljane ni mogla ponoviti

Jugaši so doma nekako sigurnejši in vse točke, kjer se je razvila velika borba, so odločili v svojo korist! Stara resnica je, da je treba na Sušaku in v Dubrovniku biti povsem siguren svojega uspeha, ki se ga hoče doseči! — Dala pa je prireditev celo vrsto novih letošnjih rezultatov in v vsaki točki se je zgodilo, da so tekmovalci dosegali svoj življenjski maksimum!

Že v prvi točki, 400 m prosto kjer smo tih upali na morebitno Mihalekovo drugo mesto, je Miloslavić s 5:10.8 postavil rezultat, ki je za naše plavce za enkrat še nedosegljiv — ki pa niti ni pomeril posebnega presenečenja, ker so ga bili domači poznavalci točno tako ocenili.

Po odplavanju 100 m za dame, ki so se končali brez senzacije, z dvojno zmago Ilirijank, je prireditev dosegla višek: na startu so se pojavili štirje plavci k dvema dvobojema na 100 m hrbtno. Težka kategorija Ciganović in Pelhan in v lažji spet Ciganović, samo tokrat mlajši, in Pestevšek.

Viktorija : Jadran 63 : 46

Viktorija je sinoči v splošni oceni prehitela Ilirijo Tekma v waterpolu je bila zaradi dežja prekinjena

— Sušak, 20. avgusta

Sinoči je bil tukaj ligaški plavalni dvoboj med Jadranom iz Splita in domačo Viktorijo, ki je bila ne glede na to, da je nastopila doma, velik favoriti v tem srečanju. Zmaga kljub temu ni izpadla tako visoko v prid domačih, kakor se je računalo, ker so plavčice Jadrana z odlično Bearovo na čelu razen na 200 m prsno osvojile vse ženske discipline. Med moškimi Jadranaši niso mogli zasesti niti enega prvega mesta in zato je Jadran kljub odličnemu nastopu svojih dam še zmerom občutno izgubil. Za prireditev je bilo na Sušaku precej zanimanja.

Podrobni rezultati so bili naslednji: 400 m prosto moški: 1. Defilips (V) 5:29.6, 2. Curtini (V) 5:31.7, 3. Belotti (J) 5:32.2, 4. Puljo (J) 5:55.

100 m prosto dame: 1. Beara (J) 1:17, 2. Boršič (V) 1:21.5, 3. Krmpotič (V) 1:21.9, 4. Sidar (J) 1:22.2.

100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:15.6, 2. Pufeta (J) 1:17.2, 3. Bakašun (J) 1:17.2, 4. Sabljic (V) 1:22.

200 m prsno dame: 1. Boršič (V) 3:30.3, 2. Stipanović (J) 3:49.4, 3. Candrilc (V) 3:58, 4. Ivančić (J) 3:58.2.

100 m prosto moški: 1. Defilips (V) 1:02.4, 2. Curtini (V) 1:02.6, 3. Petrone (J) 1:04.2, 4. Tresić—Pavičić (J) 1:06.2.

100 m hrtno dame: 1. Beara (J) 1:29.6, 2. Wimmer (V) 1:30.8, 3. Krmpotič (V) 1:33.6, 4. Frančički (J) 1:50.

200 m prsno moški: 1. Grčič (V) 2:53.2, 2. Kolar (V) 2:58, 3. Paškeš (J) 3:09, 4. Nonweller (J) 3:12.

4x100 m prosto dame: 1. Jadran 5:29.5, 2. Viktorija 5:39.7. V tej stafeti je Bearova plavalna 1:13.

4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 9:54, 2. Jadran 10:38.

ZAKLJUČNO STANJE TOČK: VIKTORIJA 63, JADRAN 46.

Viktorija : Jadran 1 : 0 prekinjena

Za tekmo v waterpolu je Viktorija nastopila v zelo močni postavi z obema bra-

Ciganović se je moral in hotel rehabilitirati za svoj poraz v Ljubljani. Ves Dubrovnik je to od njega pričakoval in zahteval. Zato je prišel na start zelo nervozen, ter je postavil vse na eno kocko: vzdržati. Uspešno mu je, kakor to vedno uspe v Dubrovniku — vzdržal je peklenski tempo pa še Pelhan mu je sam olajšal delo, ko je popolnoma ponosrečno obrnil. Trudil se je Pelhan v finishu, kjer je računal, da bo, kakor v Ljubljani, odpravil svojega nasprotnika. Tokrat je bil Luka trdovratnejši in v letos najboljšem času 1:12.6 je prišel v cilj prvi — ves sportni Dubrovnik pa mu je hropet izrazil svojo zahvalo in priznanje.

200 m prsno dame: zupet nezanimiva točka, v kateri so mesta bila že vnaprej razdeljena. Le življenjski rezultat Saše Finčeve, ki je sicer bila samo tretja, jo napravila zanimivo.

Najlepša točka večera pa je bilo plavanje najhitrejših — 100 m prosto. Ni se še zgodilo menda, da bi vsi štirje tekmovalci v naših ligaških tekmah prišli v cilj v dvanajstih desetinkah sekunde! — Da je Pelhan tudi tu moral kloniti, in to ne samo štakuli, ampak še Miloslaviću, ki je z 1:02.3 dal svoj življenjski rezultat, gre prav gotovo na račun utrujenosti po 100 m hrbtno, ki je v četrtinam odmoru ni mogel pregnati. — Scarpa je sicer prišel četrti, je pa postavil s 1:03.5 svoj dolgo zaželjeni rezultat pod 1:04. — Na obratu so vsi štirje bili istočasno — od obrata je povedel Pelhan in bil na vodstvu vse do kakih 10 m pred ciljem, ko so mu moči pričele pohajati in sta se v silnem finishu Stakula in Miloslavić prerinila naprej. — Po tej disciplini je že bilo jasno, da je srečanje za Ilirijo izgubljeno — šlo je samo še za rezultat.

Pričakovana borba Dragušev Finčeve z Bartulovičev je povsem odpadla. Dubrovčanka je bila v silni formi in je postavila najboljši letošnji rezultat 1:27.5. Zato je Dragušev bitko predala že po obratu in plavala do cilja samo za plasma. Pač pa je Bradacević komaj uspešno, otresti se nevarne Ciganoviće, ki se je proti cilju vse bolj in bolj otresala zadnjega mesta.

200 m prsno je Cerer absolviral v letos najboljšem rezultatu 2:48.4 za presenečenje pa je poskrbel Dubrovčan Brinić, ki je čisto nepričakovano odpravil Herzoga v zavidanja vrednem času — seveda najboljšem v svoji sportni karijeri — 3:00.6!

V damski stafeti je z lahkoto zmagala Ilirija, v moški pa prav tako Jug. Prav v tej moški stafeti je za senzacijo poskrbel Pestevšek, ko je kot prvi prišel v cilj pred najmlajšim Ciganovićem s časom 2:26.8. o kakršnem niti sam ni sanjal in s kakršnim se je uvrstil med najboljše v državi!

Nekaj o nekdanjem Jugu

V waterpolo je Jug — menda letos prvič — pokazal sicer še medlo silko nekdanjega velikega Juga. Za cel razred boljše je zaigral, kakor nedavno v Ljubljani, za kar ima nedvomno zaslugi stari lev Samardžić, ki ga v Ljubljani ni bilo. — Ilirijani so tokrat bili boljše kakor doma in kakor v Splitu. Zlasti je nevarnega Standergerja dobro na hladno postavil Žiža, ki je tudi tokrat bil najboljši v moštvo, čeprav je zakrivil dve štiri metrovki, ki sta obe »obsedeli«, od katerih pa je prva sigurno bilo preestrogo prisojena. No, sicer pa je sodnik Rudi Reš svoj posel zadovoljivo opravil čeprav ne povsem dobro.

Pripravljen in organiziran je bila prireditev dobro, potekla je brez incidentov, brez protestov, prerekanj in natezanj. Plavalciše je bilo razprodano in je tako torej za prireditelje uspeh bil popoln. —šič.

— Sušak, 20. avgusta

toma Poličema in je že v prvi minuti dosegla vodstvo 1:0. Takoj nato se je vtila ploha in je moral sodnik tekmo prekiniti.

Liga v številkah

Po tem srečanju je stanje klubov (razvrščenih po najboljšem povprečnem rezultatu) v plavanju naslednje:

Viktorija	4	4	0	245	61.25
Ilirija	6	3	3	367	61.16
Jug	7	6	1	426	60.85
Jadran	5	1	4	229	45.80
ZPK	6	1	5	258	43.—

★

Jadranova plavalna ekipa bo jutri popoldne v kopalnišču Marathona nastopila v plavalnem dvoboju proti ZPK. Zagrebčani so za to srečanje zbrali vse svoje najboljše moči, vendar se bodo morali zaradi boleznih odreči odlični Brkičević, namesto katere bo startala Dragičeva, ki so jo za to pozvali iz Beograda.

Beara—Finc!

To bo glavna točka povratnega dvoboja med Jadranom in Ilirijo v petek zvečer

Prvo srečanje med Jadranom in Ilirijo je bilo 16. t. m. v Splitu, kjer je Ilirija zmagala s 66:42 točkami. Prijatelj plavalnega sporta je takrat najbolj zanimaj rezultat srečanja dveh najhitrejših plavčev v Jugoslaviji, Danice Beare in Dragušev Sinčeve. V prvem letošnjem srečanju je morala Dragušev dvakrat priznati promoč Danice. Prva je bila Danica, čeprav samo za udarec roke v času 1:14.8 na 100 m prosto, dočim je Finčeva preplavala progo v 1:15. Prav tako je bilo na 100 m hrtno! Prva Beara v 1:29.7, druga Finc v 1:30.1. V stafeti 4 x 100 m pa je Dragušev že dokazala svojo vrednost. Stafeta Ilirije je zmagala za udarec roke in zadnji plavčevci obeh stafet sta bili zopet Danica iz Splita in Dragušev iz Ljubljane.

V petek, 23. t. m. ob 20.30 nastopi ligaško moštvo v kopalnišču Ilirije v revanšnem dvoboju proti Jadranu iz Splita. Višek dvo-boja bo spet srečanje med Dragušo in Da-

nico. Ali se bo Dragušev revanširala s poraz v Splitu? Odgovor boste dobili v petek zvečer.

Vstopnice za tekmo so na prodaj v naprej; preskrbite si jih pravočasno, da boste izbrali prostor, ki si ga želite, in se vam ne bo treba gnesti pred začetkom tekme pri blaginji!

»Devet dni po Srbiji«

Velika kolesarska dirka v dnevih od 29. avgusta do 6. septembra

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v dnevih od 29. t. m. do 6. septembra t. l. v organizaciji beograjskega tiska in Srbske kolesarske zveze tudi letos velika kolesarska dirka okoli Srbije. Proga, ki je lani merila nekaj pod 1000 km, bo letos podaljšana na nekaj pod 1400 km. Ker je vožnja na tako dolgi progi zelo naporna, so prireditelji trajanje dirke povečali na osem, odnosno z enodnevnim odmorom, na vsa devet dni.

Posamezne etape bodo vodile takole: dne 29. t. m. od Beograda do Zvornika, dne 30. t. m. od Zvornika do Sarajeva, dne 31. t. m. od Sarajeva do Čačka, dne 1. septembra od Čačka do Kosovske Mitrovice, kjer bodo imeli vozači enodnevni odmor. Dne 3. septembra bodo vozili dalje do Skoplja, nato dne 4. septembra od Skoplja do Niša, potem dne 5. septembra od Niša do Kragujevca in slednjič — osmi dan efektivne vožnje — na dan 6. septembra od Kragujevca do cilja v Beogradu.

Najboljši vozač v splošni oceni prejme dragoceno darilo visokega pokrovitelja, razen tega pa je pripravljeno še mnogo nagrad za vsako posamezno etapo in za najboljših pet plasilarnih v skupni oceni.

Kakor smo zabeležili že večkrat, se nameravajo te dirke kljub temu, da vrhovna kolesarska zveza v Zagrebu s tem ni zadovoljna, v precejšnjem številu udeležiti tudi najboljši slovenski dirkači.

V nekaj vrstah

Komb. meštvo zagrebške Sparte v Trbovljah

Pretelko nedeljo je prav takrat, ko je najboljša enajstletica zagrebške Sparte gostovala proti Ljubljani na igrišču ob Tyrševi cesti, kombinirano moštvo tega kluba odigralo prijateljsko tekmo z Amaterjem v Trbovljah. Dasi so gostje nudili močan odpor, so vendar morali kloniti dosti boljšim domačinom. Amater je pokazal v vseh vrstah dopadljivo igro, vendar je treba omeniti, da v notranjem triju ni bilo pravega medsebojnega umevanja. Gostje iz Zagreba so zapustili neugoden vtis še zaradi tega, ker so protestirali skoraj proti sleherni sodnikovi odločitvi.

Tekma se je končala s 4:1 za domače.

Teniški turnir v Paliću pri Subotici

V dnevih od 23. t. m. organizira Srbska teniška zveza velik teniški turnir za prvenstvo kopalnišča Palića pri Subotici. Zanimanje za ta turnir je med teniški igralci zelo veliko in bodo po prijavih so-de sodelovali tamkaj vsi najboljši srbski in slovenski igralci. Kakor pišejo, bo na tem turnirju nastopilo samo Slovencev okoli 20. Razen vseh beograjskih »kanonov« bodo v Paliću igrali tudi nekateri odlični madžarski igralci. Vabila je teniška zveza iz Beograda poslala tudi vsem zagrebškim igralcem, ker računa s tem, da bo zveza v Zagrebu opustila svoje nepomirljivo stališče in slednje dovolila svojim igralcem, da bi mogli sodelovati med ostalo teniško elito, ki bo zbrana na tem turnirju v Paliću.

Medtem ko se bo slovensko ligaško tekmovalstvo začelo šele v 14 dnevih ali natančno v nedeljo dne 1. septembra, bodo Srbi in Hrvati prihajajočo nedeljo absolvirali že drugo kolo enake konkurence. V hrvatski ligi bodo ta dan na sprednjem štiri tekme, in sicer: v Zagrebu med Haškom in Concordijo, v Osijeku med Slavijo in sarajevskim Saškom, v Splitu med Splitom in zagrebškim Železničarjem ter v Subotici med Bačko in Hajdukom. V srbski ligi bodo imeli to nedeljo že popoln spored — ker se je medtem odločila usoda desetega udeleženca v korist Baska — in sicer po naslednjem razporedu: v Beogradu Jugoslavija—Jedinstvo in Bask—ESK, v Sarajevu Slavija—Gradjanski (Skoplje), v Borovu Bata—Vojvodina, in v Subotici Jugoslavija (Jakuba)—ZAK.

Sportni dan SK Olimpa bo v nedeljo 1. septembra. Ta dan bo proslavil klub

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovskega pomočnika

majšo moč, sprejem takoj v mojo trgovino k manufakturnemu izdelku, ki zna tudi aranžirati izdelke. Enako sprejem tudi pomočnika, ki je popolnoma vseželeznine, istotako majšo moč. Prednost imajo tisti, ki so vajeni prodaje koles in pojskeje orodja ter nadomestnih delov. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22958-1

Hotelsko tajnico

in trafikantko-garderc berko iščem za hotel na Jadranu. Ponudbe s fotografijo in prepisi sprejem pošlji ali osebno oddati: Trbovlje, hotel Toplice, Bled. 22852-1

Frizersko pomočnico

majšo, sprejem takoj. Oskrba v hiši, plačilo po dogovoru. Naslov Goliner ul. 6, frizerja Valje. 22966-1

Frizerko

dobro moč, sprejem takoj v stalno nameščenem salonu »Ela«, Ljubljana, Gajeva ul. 6. 22934-1

Prvovrstnega kuharja

za restavracijo odd. Jutra pod šifro »Hotel«. 22992-1

Pekovskega pomočnika

dobrega, ki bi raznašal tudi kruh strankam, s. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22995-1

Plačilno natakarico

dobro moč, z znanjem in spretnostjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23001-1

10 do 15 dobrih tesarjev

sprejem takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23001-1

Posredovalnica Ogrinc

Aleksandrova 7 rabi kuharice, natakarice, služkinje, snažične, zborna itd. 22999-1

Plačilnega natakarja

za kavarno in restavracijo iščem. Ponudbe in referenčno pod »Letošnje nameščenjen« na podruž. Jutra Maribor. 23015-1

Brivskega pomočnika

dobrega delavca, takoj sprejme salon »Franka«, Kresja, Ljubljana. 23003-1

Krojaškega pomočnika

za veliko in damsko takoj rabim takoj. Srečko Cerovec, Kolodvorska ul. št. 6. 23007-1

Brivskega pomočnika

sprejem takoj. Vaša Jože, Sv. Petra c. 44. 23011-1

Čevljarskega pomočnika

in učena sprejme Čevljarstvo Maribor — Ruška cesta 4. 23013-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Poslovodja tekstilne stroje

kvificiran v vseh tehnikah posilj kakor tudi samostojnega vodstva tkalnice in vrstna in razumna moč, Jugoslovanski državljan, — išče službo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Tehniški«. 22880-2

Gradbeni tehnik

z večletno prakso gre tudi za polirja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tehniški«. 22994-2

Vojnem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tranzitno skladišče

veliko, ob cesti na Gorjanskem, b. t. b. znanjem in spretnostjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23005-17

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Tovorni avto

nosilnost 2-6 ton, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo znamke in drugih podatkov na ogl. odd. Jutra pod »Stev. 700«. 22700-10

Tovorni avto

3 do 4 tonski, dobro ohranjen, že rabljen, kupim. Ceno navesti. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23014-10

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobro ohranjene predmete

najbolje prodate ali kupite pri ABC, Ljubljana Medvedova c. 8, poleg kolodvora v Šiški. 22878-6

Električni sesalec za prah

(Elektro-Luse) skoraj popolnoma nov, ugodno prodam. Ogleda se lahko dopoldne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23002-6

Les

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Furnir

vsakovrsten na zalogi po nizkih cenah pri SAMSA BORIS, tovarna furnirja, Litija. 22661-15

Parcela

s sadonosnikom naprodaj. Informacije pri: Lovce, Maribor, Glasnik trg 4. 23012-20

Eno- ali dvodružinski hišo

v okolici Ljubljane ali v okolici Maribora. Ponudbe z opisom hiše in ceno na ogl. odd. Jutra pod »Hiša v okolici«. 23004-20

Sobe štite

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Sobo

opremljeno v centru mesta, večje, išče za takoj ali za 1. september gospodinja. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Jesen 65«. 22995-23a

Za čas veselejma

v Ljubljani iščem eno opremljeno sobo za dve osebi in eno sobo za dve osebi. Prednost blizu veselejma in v vseh hišah. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Staj. Zore, Ljubljana, Gleda, Liska ulica 12. 22972-16

Mlad uradnik

išče opremljeno sobo s posebnim vzhodom v bližini Bleivsove ceste. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Navedba cene«. 23016-23a

Dijanske sobe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za četrtišolca

iščem stanovanje pri pošteni družini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22981-22

Stroji

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Diesel motor

8 k. s. zelo ekonomičen, poraba nafte pri polni obteži 1.50 kg na uro, skoraj nov, motor stabilni Jurker Doppelkolben prodam. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Diesel-motore«. 22991-29

Šivalna stroja

Gritzner in Felicia skoraj nova, naprodaj. Polize se: Dobovšek Ivan, St. 150, p. Jelčica pri Ljubljani. 23008-29

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje, repo

sarmino, novo, prvovrstno po brezok. kureni cenj. vsako kromono dobavljam. Homan, Ljubljana, Sv. Petra 81, tel. 35-39. 185-35

50 različnih modelov dvookolov
SAMI IZKORISTITEVO OGLEDETE
IGNVOK
LJUBLJANA, TAVČARJEVA 7

Grafolog
F.T. KARMAH
V LJUBLJANI
OBISKE SPREJEMA
OD 9-12, 3-7 URE
V HOTELU »SOČA«
SV. PETRA CESTA

Gostilna s posestvom
v idilnem kraju v Posavju ugodno naprodaj. V neposredni bližini državna industrija z veliko delavci. Eksistencija sigurna. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Gostilna 990«. 22991-29

Parcela
s sadonosnikom naprodaj. Informacije pri: Lovce, Maribor, Glasnik trg 4. 23012-20

Kapital
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupuje! Prodaja! Hranilne knjžice
bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah
Bančno kom. zavod Maribor.
188-16

Gospodična
stara 29 let, si želi dobrobrstnega in situirane starejšega gospoda, ki bi ji mentalno pomagal v denarni zadregi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Staj. most 969«. 22989-16

Vojno škodo
in vse druge drž. papirje kupujemo in prodajamo. Tudi posamezne komade. Rudolf Zore, Ljubljana, Gleda, Liska ulica 12. 22972-16

Posest
Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parcele
v St. Vidu poleg Skofiješkega zavoda, nadaje ob državni cesti in v Vižmariah na prodaj. Poizvedbe: Vižmarje 78 (nasproti Mizarke zadruge). 22000-20

Strojniki so obiskali Krško

Ogledali so si najmodernejšo tovarno celuloze v državi

Ljubljana, 19. avgusta. V nedeljo je bilo v Krškem nenavadno živahno. Mrgolelo je ljudi v tem, drugače tako mirnem in tihem mestu. Nekaj tega vrvenja gre na račun sokolske tombola, nekaj na račun gasilske veselice, nekaj življenja pa so prinesli strojniki, ki so v velikem številu poselili Krško in si ogledali tamkajšno tovarno celuloze. Strojniki in kurjači, organizirani v Zvezi diplomiranih strojnikov, strojevodij in kurjačev kraljevine Jugoslavije, ki ima v svojem sklopu že skoraj popolnoma vse strojnike, strojevodje in kurjače, so si ogledali pod vodstvom inspektorja parnih kotlov g. inž. Ditricha in po ljubeznivem dovoljenju g. Bonača, vse naprave te najmodernejše tovarne celuloze v vsej državi, da na vsem Balkanu.

Ker je bilo njihovo število preveliko, da bi si lahko skupno ogledali tovarno, so se razdelili na več skupin, ki so jim tolačili sestav in obrat tovarne g. ravnatelj inž. Fritsch in obratni načelniki gg. Košek, Pokorny, Zaler in drugi. Za prijaznost so se jim strojniki po ogledu najlepše zahvalili. Tako so si ob nazornem pouku ogledali ogromno kurilnico, ki ima kotel najmodernejšega Babcock Wilcox sistema in ima z rebrastim ekonomizerjem 540 (!) m² površine. Ogledali so si veliko turbino z 1000 KW kapacitete, izlesek Prvobrsne tovarne. Posebno zanimivo je bilo slediti procesu, kjer se s pomočjo žveplene kisline spreminja les v papir. Kot strokovnjaki so si strojniki ogledali vsak poseamezni stroj in pokazali s tem, da so doma v vseh tehničnih strokah, kar je v dobro le delodajalcu. Videli so, kako mora biti urejena moderna tovarna, kjer je v obratnih prostorih dovolj prostora, da se delavci neovirano in brez nevarnosti gibljejo. S tem v zvezi so si ogledali velike kopalnice za delavce. V njihovi jedilnici, ki je zelo prijazna in čista, pa so imeli uvodno predavanje. Videli so, da je ena najmodernejših in najbolj higieničnih tovarn celuloze v Krškem.

Ko so se po ogledu vse skupine zbrale pred tovarno, so se strojniki slikali z gg. inž. Ditrichom, ravnateljem Fritschem in obratnimi načelniki v sredini, nakar so vsi skupaj krenili na prijateljski pogovor v bližnjo restavracijo. Tam so se predstavili vsi zvezni, med njimi predsednik centrale g. Škerl, ki je imel na ramah svojo organizacijo tega poučnega izleta, še enkrat prisrčno zahvalili za prijaznost vsem navedenim gospodom, ki so jim zagotovili, da so za podobne poučne izlete zvezi vedno na razpolago. S tem je bil oficijelni del prireditve končan.

Tja do odhoda večernega vlaka proti Ljubljani so strojniki pozivljali ulice Krškega in le s težavo so se ločili od tega prijetejnega mesta, kjer so videli marsikatero novost današnje moderne tehnike in spoznali »vince iz Krške dolince«.

Vodovod in tifus v Novem mestu

Nujna potreba čistilnika v Stopičah

Novo mesto, 20. avgusta. Naivečja pridobitev vsakega mesta in vasi sta pač vodovod in elektrika. Novo mesto se lahko ponaša z gostim električnim omrežjem, ki pa še izdaleka ni izkoriščeno v oni višini, ki jo to omrežje nudi. Primanjkuje nam na žalost industrijskih podjetij, ki bi pri nas imela vsakekor lep razmah. Drugo poglavje pa tvori mestni vodovod, ki po dobrih 40 letih svojega obratovanja in prvotni napeljavi ni več kos svoji nalogi. V teh letih se je mesto izdatno povečalo. Tako na obkrožjih kakor na številu prebivalstva. Po vojni je zrasla nova kolonija na mestnih njivah. Kandija in sosednje vasi so se priključile k mestu in na tem obsežnem prostoru so v 20 letih zgradili mnogo hiš, v katere so lastniki napeljavali seveda tudi vodovod.

Vse te napeljave so črne vode iz glavnega voda, oziroma iz rezervoarja. Zaradi prevelike obremenitve pa je vsa ta vodovodna mašinerija končno odpovedala, predvsem glavne cevi, ki se niso postopno izmenjavale z novimi. Nastale vrzeli so se krpale z raznimi popravili, ki so slednjič dovedla celotno vodovodno napeljavno v tako stanje, da je potrebna nuje obnove. Režkova ulica in Bršljin sta spričložili nedostatkov čez dan brez vode. Velika napaka pri tem je tudi dejstvo, da mestni škropilni avto ne črpa vode za škropljenje ulic in cest iz Krške, ki je pred nosom, marveč iz krajevnihidrantov, torej iz mestnega vodovoda. Ta pa ima poleg navedenih pomanjklivosti še eno slabost, ki je najbolj škodljiva ljudskemu zdravju. Ob času nalivov in velikega deževja prihaja voda iz mestnega vodovoda kalna in gosta, domesana z blatom. Voda je ob takih vremenskih prili-

kah povsem neužitna. Pred vsako uporabo jo je treba prečistiti, prekuhati. Voda po stalnem deževju, kakršno je letos ornaša s seboj tudi bolezenske krali in bolezen se je v našem mestu že opetovano razpasla.

Spričlo teza se je čul iz občinstva glas o nujni potrebi, da dobi mestni vodovod v Stopičah prepotrebni čistilnik. O tem se je mnogo razpravljalo tudi na raznih občinskih sejah. Zaradi prevelikih nabavnih stroškov za čistilnik, ki bi stal več stotisoč dinarjev, pa so opustili nabavo, ki je potrebna predvsem iz zdravstvenih ozirih. Po sedanjem stalnem deževju in kalni vodi, ki prihaja po ceveh mestnega vodovoda, je obolelo na eni izmed najtežjih epidemičnih bolezni — za paratifus v mestu 11 oseb, v okolici pa tri. Navedeno število oseb je zaznamoval sam mestni fizik, odnosno sanitetni referent sreskega načelstva. Število obolenih na je še večje, a niso prijavljeni. Po izjavah naših zdravnikov je iskati vir bolezni predvsem v neznani vodi. Seveda se masično zaniknost pri tistih, ki vode ob času deževja ne prekuhajo in ne očistijo. Kriva pa je predvsem mestna občina, ki v teku let še ni prišla do spoznanja, da je potreben mestnemu vodovodu v Stopičah čistilnik, ki bi vodo, preden preide v cevi in rezervoarje, temeljito razkužil. Res da občina zanekrat nima kritja. Našel pa bi se v tem primeru, ki je zelo pored, potrebni izhod. Čistilnik naj bi se nabavil s pomočjo Higijenskega zavoda in banke uprave. Lahko bi se pokrenila tudi kak druga potrebna akcija. Pri nas pričemo vpiti po pomoči šele takrat, ko nam že teče voda v grlo. In ta voda je žal kužna.

Pismo z Jadrana

Crikvenica, 19. avgusta

Morje, tako zaželeno od vsakega, kdo ne hrepeni po njem, kdo ga ne želi videti in se okopati saj enkrat v njem? In kdor je bil na morju si želi tja še in še. Vsak naš človek, vsa naša mladina bi ga morala spoznati ne samo v sliki in besedi, temveč ob blizu v resnici, potem šele bi občutila vso njegovo veličino in pomen naše morske posesti, vso veličastnost našega prelepnega, sinjega Jadranskega morja. »Le zamislite si, kaj bi bilo, če bi nenaodoma izgubili to krasoto«, je pokazala ob izletni vožnji na Rab, na valovito morje, gospa in vzdihnila. »Vse bi izgubili, vse«, sem pritrldil.

Naše morje je tudi letos za čase, v katerih živimo, lepo obiskano. To velja posebno za bližnje kraje Hrvaškega Primorja: Crikvenica, Selce, Novi kažejo skoraj normalno lice, kakor v dobrih časih pred vojno vihro. Posebno priljubljen kraj postaja Omisalj na otoku Krku, ker je pač zelo blizu Sušaka. Daleč danes ljudje ne gredo radi, saj ne vedo, kaj jih čaka jutrsnji dan. Na Rab, ki je bil drugače dobro zaseden, se vršijo vsako nedeljo in praznik s parnikom »Topolo« izleti. Gosposki, večno zeleni Rab je nekoliko osamljen. Venčur so Rabčanke, ki v silkovitih nošah ponujajo izletnikom razne spominčke, stimane in se ne dajo fotografirati od gostov, ako ne kupiš vsaj za 1 din od vsake: školjko, rakca, pajka, ježa, morskega konjička ali karkoli že.

Tistega vrvenja, kakor drugače, danes ni na morju, kar opaziš takoj, čim se pripelješ na Sušak. Ni toliko parnikov, malo je videti mornarjev, vojnih ladij, promet je omejen. Vožni red plovilne je zimski, v Crikvenico so druga leta vsak čas priplove vse vrste ladij iz raznih krajev, zdaj tega ni in zato tudi ni tiste živahnosti.

Zelo priljubljen kraj v našem Hrvaškem primorju so že od nekaj Selce. Prijetno kopalnice poltretji kilometer od Crikvenice in blizu Novega. Tu je še vedno precej gostov. V šoli so kolonisti, dečki in deklice iz Zagreba. Veliko pozornost je zbudila med gosti in domačini 720 ton težka naša šolska jadrnica »Jadranc«, (kjer se vežbajo naši bodoči mornarski oficirji), ki se je za nekaj dni ustavila v Selcih.

Jezik v omenjenih krajih prevladuje med gosti hrvaški (včasih sta gospodovala nemški in češki), dalje nemški, a najmanj slovenski. Slovenci znamo in razumemo vse jezike, drugi ne morejo, pravijo, ali pa nečjejo.

Slika s Pohorja

Organizator in eden izmed najboljših dirkačev na dirki mariborske sekcije Avto-kluba, poročnik Aleksander GLEBOV, ki je v nedeljo, dne 11. t. m. na novi pohorski cesti dosegel povprečno hitrost okoli 69 km na uro

Da je letos ceneje na morju, je bolj reklama kakor resnica. V Selcih plačaš v hotelu 60 do 75 din kakor druga leta. Sicer pa, če se kam pelješ, si uredi tako, da boš tam vsaj popoldne in ne šele zvečer; že zato ne, da malo povprašiš in si prebereš, preden se kje stalno naseliš; tako boš živel udobneje, boljše in ceneje.

Opazja se, da letos rabe niso pogosto na jedilnem listu. Primanjkuj jih, čeprav bi človek ob naših breznesnih dnevih pričakoval nasprotno. Sicer pa poznajo tu samo petek kot breznesni dan. Da ni rib, je krivo vreme. Preprogosta burja, je dejal ribič, ki je šival mrežo ob obali. Vreme sploh ni najsijajnejše. Do 20. julija je bilo deževno tudi tukaj, zato je tudi tu vsa rast zaostala in bo letina slaba. Prave vročine ni. Včasih zavija burja in kopanje je onemogočeno. Zvečer je treba tu in tam obleči celo površnik, čeprav smo sredi poletja. Toda kljub vsemu preživljajo ljudje, ki jim je dano (žal na vsem) — tu ob prelepem našem morju, ki ga nam ne sme vzeti nobena sila, najlepše dneve svojega odmora.

Mariborske dirke

Maribor, 19. avgusta

Na tezenskem dirkališču so bile večeraj konjske dirke, ki so v vsakem pogledu zelo dobro uspele. Zanimanje zanje je bilo ravno tako veliko kakor pretekli četrtrek. Prisostvovalo je okoli 8000 gledalcev.

Prva je bila dirka Maribor, heat vožnja za 4 letne in starejše jugoslovanske konje. Proga je bila dolga 1600 m, skupne nagrade 2.500 din. Rezultati: 1. Mukli, 5-letni žrebec Franja Kisejlička. 1.44; 2. Legro, 4-letni žrebec Aloja Novaka. 1.42; 3. Lada, 4-letna kobila, staja Bijenka. 1.38; 4. Jasna, 8-letna kobila Jožeta Krainerja. 1.37.

II. dirka Beograd za 3-letne in starejše jugoslovanske konje. Proga 2.300 m, skupne nagrade 2.000 din. 1. Moica, 3-letna kobila Ivana Lipeja. 1.37; Bessie, 4-letna kobila Josipa Kalina. 1.42; 3. Splendid, 3-letni žrebec, last ekonomije Vukomera. 1.35; 4. Pulsing, 3-letni žrebec Joška Slavica. 1.38.

III. concours hippique, lahka kategorija, proga dolga 560 m, nagrade 2.000 din. 1. Arrogant, last konjske šole v Zemnu. 1.04; 2. Dunavka, ki jo je jahala gđ. Reinerjeva. 1.05; 3. in 4. Perun in Luk, last konjske šole v Zemnu.

IV. dirka mesta Maribora. Druga vožnja. 1. Dizma. 1.48.5; 2. Mukli 1.43.5; 3. Legro 1.40; 4. Lada 1.39.8.

V. galopna preponska dirka, proga 1600 m, skupne nagrade 1200 din. 1. Valencija, last poročnika S. Pašta. 2.56; 2. Kometa, last inž. Westna. 2.58; 3. Gladiator in 4. Kakas.

VI. dirka s 4-letnimi in starejšimi konji iz vseh krajev. Proga 2.200 m, skupne nagrade 2.800 din. 1. Krka, 7-letna kobila staja Bijenka. 1.30.8; 2. Jasna, 8-letna kobila Josipa Krainerja. 1.36.2; 3. Tilde K, last Janka Kocjana. 1.37; 4. Lidija, 4-letna kobila, last ekonomije Vukomera. 1.36.

VII. dirka mesta Maribora. Tretja vožnja: 1) Dizma. 1.37; 2. Legro. 1.37.2; 3. Mukli. 1.45. V skupnem plasmanu v dirki Maribora je bila na prvem mestu Dizma, na drugem Mukli, na tretjem Legro.

VIII. concours hippique, težka kategorija, za nagrade mesta Maribora. Skupne nagrade so znašale 3.000 din in častna nagrada. 1. Korana, 8-letna kobila, last konjske šole v Zemnu. 1.54; 2. Aristid, 9-letni konj iste šole. 1.57; 3. Dunavka, jahala gđ. Reinerjeva. 2 min; 4. Marko, 8-letni konj zemunske konjske šole. 1.45.

IX. dirka handicap za 8-letne in starejše jugoslovanske konje, ki so v tem mitingu najmanje enkrat dirkali. Na krajiš proga 2100 m, skupne nagrade 2.000 din. 1.